

VALTAKUNNANVOUDINVIRASTO
RIKSFOGDEÄMBETET

PROJEKTET FÖR ATT REFORMERA UTSÖKNINGSVÄSENDETS STRUKTUR

Lagstiftningsgruppens andra betänkande

Publikation 2017:2

PRESENTATIONSBLAD

RIKSFOGDEÄMBETET

Utgivningsdatum
12.5.2017

<p>Författare</p> <p>Lagstiftningsarbetsgruppen för projektet för att reformera utsökningsväsendets struktur</p>	<p>Typ av publikation</p> <p>Betänkande</p>		
	<p>Uppdragsgivare</p> <p>Riksfogdeämbetet</p>		
	<p>Datum då arbetsgruppen tillsattes</p> <p>19.1.2016</p>		
<p>Publikationens titel</p> <p>PROJEKTET FÖR ATT REFORMERA UTSÖKNINGSVÄSENDETS STRUKTUR</p> <p>Lagstiftningsgruppens andra betänkande</p>			
<p>Referat</p> <p>Riksfogdeämbetet tillsatte den 16 januari 2016 en arbetsgrupp med uppgift att bereda de förslag till lagstiftning som strukturen av utsökningsverksamheten förutsätter. Förslagen hänför sig till utsökningsverksamhetens organisation och tjänstestruktur samt till de nödvändiga ändringar i utsökningsförfarandet som följer av dessa.</p> <p>I propositionen föreslås det att utsökningsbalken ändras. Enligt förslaget sammanslås de nuvarande 22 utsökningsverken och Riksfogdeämbetet till en riksomfattande utsökningsorganisation, Utsökningsmyndigheten.</p> <p>Verkställighetsförfarandet ska indelas i omfattande verkställighet, specialverkställighet och basverkställighet. Det föreslås att omfattande verkställighet sker vid fem regionala verksamhetsenheter. Basverkställighet och specialverkställighet ska enligt förslaget ske vid egna enheter.</p> <p>Basverkställighet ska utföras av en ny tjänstemannagrupp, utsökningsinspektörerna. Tjänstebeteckningen häradsutmätningsman ändras till utsökningsöverinspektör.</p> <p>Utsökningsärenden som gäller en svarande kan behandlas i samarbete i en indrivningsgrupp, men en utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör som hör till indrivningsgruppen är ansvarig utmätningsman. Vid omfattande verkställighet bestäms den ansvarige utmätningsmannen i regel enligt den svarandes bonings- eller hemort eller verksamhetsställe. Vid basverkställighet och specialverkställighet koncentreras behandlingen av utsökningsärendena till utmätningsmän vid enheterna i fråga.</p> <p>Riksfogden och biträdande riksfogden föreslås vara utmätningsmän med rättskipningsbefogenheter. Tjänsterna som riksfogde, biträdande riksfogde, ledande häradsfogde och ledande förvaltningsfogde tillsätts för fem år i sänder.</p> <p>De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.</p>			
<p>Övriga uppgifter (Diarie)</p> <p>VVV 241/030/2013</p>			
<p>Sidantal</p> <p>89</p>	<p>Språk</p> <p>finska</p>	<p>Pris</p>	<p>Sekretessgrad</p> <p>offentlig</p>
<p>Distribution</p> <p>Riksfogdeämbetet</p>		<p>Förläggare</p>	

KUVAILULEHTI

VALTAKUNNANVOUDINVIRASTO

Julkaisun päivämäärä
12.5.2017

<p>Tekijä</p> <p>Ulosottotoimen rakenneuudistushankkeen lainsäädäntöryhmä</p>	<p>Julkaisun laji</p> <p>Mietintö</p>		
	<p>Toimeksiantaja</p> <p>Valtakunnanvoudinvirasto</p>		
	<p>Työryhmän asettamispäivä</p> <p>19.1.2016</p>		
<p>Julkaisun nimi</p> <p>ULOSOTTOTOIMEN RAKENNEUUDISTUSHANKE</p> <p>Lainsäädäntöryhmän toinen mietintö</p>			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Valtakunnanvoudinvirasto asetti 16. tammikuuta 2016 työryhmän valmistelemaan ulosottotoimen rakenneuudistuksen vaatimat säännösehdotukset, jotka liittyvät ulosoton organisaatioon ja virkarakenteeseen sekä niistä johtuviin välttämättömiin ulosottomenettelyä koskeviin muutoksiin.</p> <p>Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulosottokaarta. Nykyiset 22 ulosottovirastoa ja Valtakunnanvoudinvirasto yhdistyisivät yhdeksi valtakunnalliseksi ulosotto-organisaatioksi, Ulosottolaitokseksi.</p> <p>Täytäntöönpanomenettely jaettaisiin laajaan täytäntöönpanoon, erityistäytäntöönpanoon ja perustäytäntöönpanoon. Laajaa täytäntöönpanoa toimitettaisiin viidessä alueellisessa toimintayksikössä. Perustäytäntöönpanoa ja erityistäytäntöönpanoa toimitettaisiin omilla yksiköissään.</p> <p>Perustäytäntöönpanoa toimittaisi uusi virkamiesryhmä ulosottotarkastajat. Kihlakunnanulosottomiesten virkanimike muutettaisiin ulosottoylitarkastajaksi.</p> <p>Vastaajan ulosottoasioita voitaisiin käsitellä yhteistyössä perintäryhmässä, mutta yksi perintäryhmään kuuluva ulosottoylitarkastaja tai ulosottotarkastaja toimisi vastaavana ulosottomiehenä. Laajassa täytäntöönpanossa vastaava ulosottomies määräytyisi pääsääntöisesti vastaajan koti-, asuin- tai toimipaikan mukaan. Perustäytäntöönpanossa ja erityistäytäntöönpanossa ulosottoasioiden käsittely keskitettäisiin kyseisten yksiköiden ulosottomiehille.</p> <p>Valtakunnanvouti ja apulaisvaltakunnanvouti olisivat ulosottomiehiä, jolla on lainkäyttöasema. Valtakunnanvoudin, apulaisvaltakunnanvoudin, johtavan kihlakunnanvoudin ja johtavan hallintovoudin virkaan nimitettäisiin viiden vuoden määräajaksi.</p> <p>Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.</p>			
<p>Muut tiedot (Diaari)</p> <p>VVV 241/030/2013</p>			
<p>Kokonaissivumäärä</p> <p>89</p>	<p>Kieli</p> <p>suomi</p>	<p>Hinta</p>	<p>Luottamuksellisuus</p> <p>julkinen</p>
<p>Jakaja</p> <p>Valtakunnanvoudinvirasto</p>		<p>Kustantaja</p>	

TILL RIKSFOGDEÄMBETET

Justitieministeriet har gett Riksfogdeämbetet i uppdrag att bereda en reform av utsökningsväsendets struktur för att förbättra verksamhetens lönsamhet och produktivitet utan att äventyra parternas rättssäkerhet. Uppdraget grundar sig på Riksfogdeämbetets resultatmål samt på reformprogrammet för rättsvården för åren 2013–2025.

Riksfogdeämbetet tillsatte den 18 november 2014 en arbetsgrupp för att bereda de lagändringar som strukturreformen förutsätter. Arbetsgruppen utförde sitt arbete under Riksfogdeämbetets ledning och bestod av företrädare för Riksfogdeämbetet, utmätningsmännen, justitieministeriets lagberedningsavdelning och justitieförvaltningsavdelning.

Arbetsgruppen skulle först utreda vilka lagändringsbehov senaste rättspraxis och den övriga utvecklingen i utsökningsförfarandet ger upphov till. Arbetsgruppen skulle dessutom utreda möjligheterna att förenkla och snabba upp utsökningsprocesserna. Arbetsgruppen överlämnade sitt första betänkande den 15 juni 2015 (Riksfogdeämbetet publikationer 2015:2). Utifrån betänkandet och utlåtandena som gavs om det beredde justitieministeriet som tjänsteuppdrag en regeringsproposition angående dessa frågor. Lagen om ändring av utsökningsbalcken och 11 § i lagen om preskription av skulder (323/2016) trädde i kraft den 1 juni 2016.

I det andra skedet har arbetsgruppen haft till uppgift att bereda de förslag till lagstiftning som strukturreformen av utsökningsverksamheten förutsätter. Förslagen hänför sig till utsökningsverksamhetens organisation och tjänstestruktur samt till de nödvändiga ändringar i utsökningsförfarandet som följer av dessa.

I det andra skedet var arbetsgruppens sammansättning enligt följande:

Ordförande:

Juhani Toukola, riksfogde Riksfogdeämbetet

Medlemmar:

Mari Aalto, lagstiftningsråd Justitieministeriet

Kari Liede, regeringsråd Justitieministeriet

Jorma Niinivirta, ledande förvaltningsfogde Riksfogdeämbetet

Mari Männistö, utvecklingschef Riksfogdeämbetet

Jarmo Kivistö, ledande häradsfogde Utsökningsverket i Birkaland

Janne Nyman, häradsfogde Utsökningsverket i Egentliga Finland

Maiju Hämäläinen, häradsutmättningsman Utsökningsverket i Östra Nyland och Mellan-nyland, fram till 26.9.2016

Jaakko Roudasmaa, häradsutmättningsman Utsökningsverket i Helsingfors fr.o.m. 13.10.2016

Professor Tuula Linna var sakkunnigledamot i arbetsgruppen fram till 26.10.2016. Efter att ha slutfört sitt arbete överlämnar arbetsgruppen sitt betänkande till Riksfogdeämbetet.

Helsingfors den 15 maj 2017

Juhani Toukola

Mari Aalto

Kari Liede

Jorma Niinivirta

Mari Männistö

Jarmo Kivistö

Janne Nyman

Jaakko Roudasmaa

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utsökningsbalken och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att utsökningsbalken, lagen om stämmingsmän, lagen om ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel, 9 a § i statstjänstemannalagen och 2 § i samiska språklagen ändras. Lagen om Riksfogdeämbetet och lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland upphävs.

Genom propositionen genomförs de organisationsändringar som hänför sig till reformeringen av utsökningsväsendets struktur. Det nuvarande utsökningsväsendet omorganiseras så att det får en enda nivå. Riksfogdeämbetet, som fungerar som centralförvaltningsämbete, och de 22 utsökningsverken förslås gå samman till ett enda riksomfattande ämbetsverk, Utsökningsmyndigheten. Utsökningsmyndigheten ska ha en centralförvaltning lik Riksfogdeämbetet för att sköta förvaltningen. Bestämmelser om Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen ska som för närvarande utfärdas genom förordning av justitieministeriet. Utsökningsmyndigheten ska enligt förslaget ledas av riksfogden, som bistås av biträdande riksfogden. De har ställningen som utmättningsmän. Propositionen har inga konsekvenser för utmättningsmännens ställning som självständiga rättskipningsmyndigheter.

Verkställighetsförfarandet ska indelas i omfattande verkställighet, specialverkställighet och basverkställighet. Basverkställighet innebär verkställighet av sådana betalningsskyldigheter som kan behandlas snabbt, utan ett personligt sammanträffande med gäldenären och i princip med elektroniska metoder. De utmättningsmän som arbetar inom omfattande verkställighet ska ha samma behörighet som utmättningsmän enligt gällande lag. Specialverkställigheten motsvarar nuvarande specialindrivning inom utsökningen.

Det föreslås att omfattande verkställighet ska ske vid regionala verksamhetsenheter. Bestämmelser om den regionala indelningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Specialverkställighet och basverkställighet förrättas centraliserat vid verksamhetsenheten i fråga. Bestämmelser om Utsökningsmyndighetens andra verksamhetsenheter kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Ledande häradsfogden är chef för en verksamhetsenhet. Propositionen gör det också möjligt att koncentrera de verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om separat genom förordning av statsrådet till vissa utmättningsmän.

Den nya personalgrupp som har samma ställning som utmättningsmän, dvs. utsökningsinspektörerna, ska ha hand om basverkställigheten. Det föreslås att tjänstebenenämningen häradsutmättningsman och landskapsutmättningsman ändras till utsökningsöverinspektör.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 NULÄGE	4
1.1 Lagstiftningens utveckling.....	4
1.2 Utsökningsväsendets organisation.....	4
1.3 Utsökningsförfarandet	7
1.4 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet	9
1.5 Bedömning av nuläget	11
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	14
2.1 Målsättning	14
2.2 De viktigaste förslagen	15
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER.....	17
3.1 Konsekvenser för statsfinanserna och för myndigheternas verksamhet.....	17
3.2 Konsekvenser för gäldenärernas och borgenärernas ställning.....	18
3.3 Konsekvenser för personalen.....	19
3.4 Samhälleliga konsekvenser.....	21
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	22
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial.....	22
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	22
DETALJMOTIVERING.....	23
1 LAGFÖRSLAG.....	23
1.1 Utsökningsbalken	23
1.2 Lagen om stämmingsmän	43
1.3 Statstjänstemannalagen.....	44
1.4 Samiska språklagen	44
1.5 Lag om ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel	45
2 IKRAFTTRÄDANDE.....	46
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH SPRÅKLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	46
3.1 Organisering av utsökningsmyndigheten	46
3.2 Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna	48
LAGFÖRSLAG	51
LAKIEHDOTUKSET.....	74

AVVIKANDE MENING.....90

ALLMÄN MOTIVERING

1 NULÄGE

1.1 Lagstiftningens utveckling

Totalreformen av utsökningslagstiftningen genomfördes i fyra olika faser. Reformen inleddes i mitten av 1990-talet och slutfördes i och med att den utsökningsbalk (705/2007) som trädde i kraft vid ingången av 2008 stiftades.

Under totalreformens första fas reviderades utsökningsorganisationen (L 197/1996). Den andra fasen gällde bl.a. utsökningsgrunden, de allmänna förfarandena samt vräkning (L 679/2003). I samband med denna reformfas förbättrades utsökningsförfarandet genom bestämmelser om tillbörligt förfarande, opartiskhet och öppenhet samt hörande och motiverande av beslut. Dessutom reglerades tidsfristen för utsökningsgrundens verkställbarhet. Reformen omfattade även ibruktagandet av utsökningens informationssystem. Mellan den första och den andra fasen genomfördes dessutom vissa andra brådskande reformer.

I samband med reformens tredje fas reviderades bestämmelserna om utmätning, försäljning och redovisning (L 469/2006). Syftet var att stärka minimiskyddet för gäldenärer i svag ekonomisk ställning, förbättra förutsättningarna för fortsatt företagsverksamhet i samband med utsökning och utveckla alternativa former för försäljning vid sidan av auktion. Dessutom betonades gäldenärens egen aktivitet samt indrivning med olika alternativa metoder, såsom betalningsplaner och betalningsavtal.

I samband med totalreformens fjärde fas upphävdes den tidigare utsökningslagen, och utsökningsbalken stiftades. Vissa reformer genomfördes även i samband med denna fas och det togs in grundläggande bestämmelser om ett centralt ämbetsverk för utsökningen, förvaltningsämbetet, som skulle inrättas senare separat genom lag.

Utsökningsbalken ändrades genom en lag (521/2009) som trädde i kraft den 1 januari 2010. Där beaktades bl.a. de ändringsbehov som följde av inrättandet av Riksfogdeämbetet. Ämbetet inrättades genom lagen om Riksfogdeämbetet (519/2009) som trädde i kraft vid samma tidpunkt. Efter det har det gjorts smärre ändringar i utsökningsbalken när annan lagstiftning setts över.

Senast ändrades utsökningsbalken genom en lag (323/2016) som trädde i kraft den 1 juni 2016. De allmänna bestämmelserna om förfarandet ändrades så att de motsvarar dagens krav på elektronisk kommunikation. I bestämmelserna om försäljning beaktades de förändringar som skett i den elektroniska verksamhetsmiljön. Språkregleringen i samband med utsökning gjordes klarare.

1.2 Utsökningsväsendets organisation

1.2.1 Distriktsorganisationen

Distriktsorganisationen för utsökning har reformerats alltsedan lokalförvaltningsreformen 1996, då man övergick till en separat organisation för utsökning och slopade länsmannasystemet för utsökningens del, med undantag för vissa häradar i Lappland och ett härad i Kajanaland. Där var länsmannen fortfarande också utmätningssman ända tills utsökningsbalken trädde i kraft. Till följd av att det system som byggde på häradsämbeten slopades, togs det i utsökningsbalken in en bestämmelse

om att utsökningsverken utgör lokala verksamhetsenheter för utsökningsverksamheten i alla distrikt.

Till följd av lokalförvaltningsreformen minskade antalet utsökningsdistrikt 1996 från 231 till 70. Antalet distrikt fortsatte att minska, och genom justitieministeriets beslut om samarbetsområdena hade antalet utsökningsdistrikt fram till 2005 sjunkit till 51. Från ingången av 2008 trädde statsrådets förordning om utsökningsdistrikten (865/2007) i kraft. Med stöd av den minskade antalet distrikt till nuvarande 22.

Även utsökningsverkens filialer har minskats. Medan filialerna 2008 uppgick till 156 är de nu 64.

1.2.2 Förvaltningsorganisationen

Även förvaltningsorganisationen inom utsökningsverksamheten reformerades 1996. Utsökningsmyndigheterna och förvaltningen av utsökningsverksamheten kom i sin helhet att höra till justitieministeriets förvaltningsområde. Genom förordning föreskrevs det separat om länsstyrelsernas lednings-, övervaknings- och andra uppgifter inom utsökningen i egenskap av regionalförvaltningsmyndigheter. Den tidigare organisationen i tre steg ändrades till en tvåstegsmodell i början av 2010 när Riksfogdeämbetet inrättades och länsstyrelserna drogs in. För justitieministeriet återstod närmast den strategiska planeringen och styrningen av utsökningsväsendet samt budgetplaneringen och lagberedningen.

Riksfogdeämbetet sköter den administrativa allmänna ledningen, styrningen och tillsynen av utsökningsverksamheten. Riksfogdeämbetet ansvarar för den operativa ledningen av utsökningsverksamheten och för genomförandet av utvecklingsprojekt. Det ska sköta operativa förvaltningsuppgifter inom utsökningsväsendet, såsom resultatstyrning, utbildning och olika stöduppgifter i verksamheten. Det ska också upprätthålla och utveckla de informationssystem som används inom utsökningsväsendet. Ämbetsverket kan meddela administrativa föreskrifter. Det utövar offentlig makt t.ex. i ärenden som gäller klagan eller ersättning, men är inget rättskipningsorgan. Beslut om tjänster vid utsökningsverken fattas av Riksfogdeämbetet.

Riksfogdeämbetet utgör sakkunnigorganisation för ministeriets styr- och planeringssystem, lagberedning och politiska ledning.

Utsökningsbalken innehåller bestämmelser om Riksfogdeämbetets uppgifter. Riksfogdeämbetet ska särskilt sörja för den regionala tillgången på de tjänster utsökningsväsendet tillhandahåller (1 kap. 12 § 1 mom.). Enligt 24 § 1 mom. i samma kapitel ska Riksfogdeämbetet sörja för driften och utvecklandet av utsökningens informationssystem. Ämbetsverket kan meddela administrativa föreskrifter (12 kap. 2 §). I utsökningsbalken finns det dessutom bestämmelser om enskilda uppgifter som ämbetsverket ska sköta, såsom utnämning av häradsfogdar, behandling av klagan och beviljande av tillstånd för informationssökande. I 2 § i lagen om Riksfogdeämbetet ingår sådana uppgifter för ämbetsverket som inte anges i utsökningsbalken.

1.2.3 Personal- och tjänstestruktur samt behörighetsvillkor

Personalen vid utsökningsverken består av häradsfogdar (på Åland landskapsfogden), häradsutmätningsmän (på Åland landskapsutmätningsmän) och byråpersonal.

Utmättningsmän är de ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna, landskapsfogden samt härads- och landskapsutmätningsmännen. Häradsfogdarna sköter rättskipningsuppgifter inom utsökning samt ledningsuppgifter i en enhet eller i ett ämbetsverk. En del av rättskipningsuppgifterna ingår i häradsfogdens uteslutande behörighet. De ledande häradsfogdarna och landskapsfogden sköter utöver

uppgifterna som utmätningsmän också uppgifterna som chef för ett utsökningsverk. Verkschefen utnämner underlydande tjänstemän till tjänster och tjänsteförhållanden vid ämbetsverket, utom häradsfogdarna, som utnämns av Riksfogdeämbetet. Verkschefen har också till uppgift att leda och utveckla ämbetsverkets verksamhet samt sköta andra administrativa uppgifter vid det lokala ämbetsverket. Bestämmelser om uppgifterna för chefen för ett utsökningsverk finns i statsrådets förordning om utsökningsväsendets förvaltning (1321/2007). En del av häradsfogdarna har genom beslut av justitieministeriet förordnats till specialindrivningsuppdrag för viss tid.

Förutom av fogdarna sköts uppgifterna som utmätningsmän av häradsutmätningsmännen och landskapsutmätningsmännen under häradsfogdarna. De ska utföra de uppgifter som häradsfogden ålägger dem. I praktiken sköter häradsutmätningsmännen synnerligen självständigt de verkställighetsuppdrag som ingår i deras s.k. rotel samt kundservice. Också en del av häradsutmätningsmännen är förordnade att sköta specialindrivningsuppdrag. En del av de häradsutmätningsmän med juristutbildning som förordnats till specialindrivningsuppdrag har benämningen överinspektör. Specialindrivningsuppdragen är tidsbundna.

Byråuppgifterna vid ett utsökningsverk sköts av biträdande byråchefen, avdelningssekreterare och indrivningssekreterare. Denna personal lyder under chefen för ämbetsverket och byråchefen. Centrala uppgifter för byråpersonalen är registrering, stöd vid indrivning, förberedande uppgifter vid realisering, betalningsrörelse i samband med utsökning, bokföring samt personal- och ekonomiförvaltningsuppgifter. Också anställda med benämningen inspektör räknas som byråpersonal. Inspektörer finns inte i alla ämbetsverk och deras arbetsbeskrivning varierar allt från uppgifter inom intern revision och utredningsuppgifter till stöd för indrivningen till uppgifter med specialisering på analys av företagsgäldenärer.

Bestämmelser om behörighetsvillkor för ledande häradsfogde, häradsfogde och landskapsfogde finns i 1 kap. 14 § i utsökningsbalken. Till häradsfogde kan utnännas en finsk medborgare som har avlagt juris kandidatexamen eller juris magisterexamen och som har god förtroenhet med utsökningsverksamhet eller i andra uppgifter har uppnått sådan skicklighet som ett framgångsrikt handhavande av tjänsten kräver samt har för uppgiften behövliga personliga egenskaper. Av den som utnämns till ledande häradsfogde krävs dessutom god ledarförmåga.

Bestämmelser om behörighetsvillkor för häradsutmätningsmän finns i statsrådets förordning om utsökningsväsendets förvaltning. Enligt bestämmelsen kan till häradsutmätningsman utnännas en finsk medborgare som har avlagt högskoleexamen, lämplig yrkesinriktad examen eller studentexamen och som har praktisk erfarenhet av uppgifter som hör till tjänsten eller som i andra uppgifter har uppnått sådan skicklighet som ett framgångsrikt handhavande av tjänsten kräver. Häradsutmätningsmännen har varierande utbildningsbakgrund. De nya tjänstemän som rekryteras som häradsutmätningsmän har nästan utan undantag lägre eller högre högskoleexamen.

Det finns inga särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna när det gäller byråpersonalen. Vilka utbildningskrav, vilken erfarenhet och vilka personliga egenskaper som krävs för de tjänster som tillsätts är beroende av uppgiftens art. Utbildningsnivån hos de byråanställda har stigit. I praktiken har de flesta tjänstemän som rekryteras till byråtjänster lägre eller högre yrkeshögskoleexamen.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller häradsfogdars och andra tjänstemäns språkkunskaper finns i statsrådets förordning om utsökningsväsendets förvaltning. För en del av häradsfogdarna har det på områden med stor svenskspråkig befolkning angetts särskilda behörighetsvillkor i fråga om kunskaper i svenska.

1.2.4 Antalet anställda

År 2016 uppgick antalet tjänstemän vid utsökningsverken till sammanlagt 1192. Antalet personer som arbetar som häradsfogde var 86. Av dem arbetade 21 som ledande häradsfogde, en som landskapsfogde och 64 som häradsfogde. Sammanlagt 544 personer arbetade som härads- eller landskapsutmätningmän, av vilka tre var landskapsutmätningmän.

Byråuppgifter sköttes av 562 personer, av vilka 22 som byråchef, 17 som biträdande byråchef och 8 som inspektör. Merparten av byråpersonalen hade tjänstebenenämningen indrivningssekreterare eller avdelningssekreterare.

1.3 Utsökningsförfarandet

1.3.1 Allmänna principer för utsökning

Utsökningsförfarandet styrs av det krav på tillbörligt förfarande som anges i 1 kap. 19 § i utsökningsbalken. Utsökningsmyndigheterna ska i sina tjänsteåligganden förfara sakligt och opartiskt. Utsökningsmyndigheterna har relativt omfattande befogenheter, och de utövar den prövningsrätt som lagen medger. Kravet på tillbörligt förfarande förutsätter bl.a. att prövningsrätten ska utövas enligt enhetliga kriterier i liknande fall. Opartiskhet innebär åter att utmätningssmannen ska förhålla sig opartiskt till gäldenären och borgenären och bemöta gäldenärens alla borgenärer på ett jämlikt sätt.

Vid utsökning eftersträvas en så snabb och effektiv verkställighet som möjligt. Dessa principer tillgodoser framför allt sökandens förväntningar, men fördröjd verkställighet är ofta inte heller i gäldenärens intresse bl.a. på grund av växande dröjsmålsräntor. Att utsökningsförfarandet är effektivt har också haft en mer allmän samhällelig effekt med tanke på utsökningens trovärdighet och ett fungerande kreditsamhälle.

Effektivitet vid utsökningen är dock inget som eftersträvas till vilket pris som helst, utan som motvikt vid verkställigheten bör det också tas hänsyn till ändamålsenlighets-, proportionalitets- och skälighetsprinciper. Proportionalitetsprincipen innebär att verkställigheten inte får förorsaka svårheten eller en utomstående mer olägenhet än vad syftet med verkställigheten kräver. Dessutom ska en verkställighetsåtgärd vara proportionell, vilket också uttrycks i förbudet mot onödig utmätning. Kravet att utmätningen ska vara skälig framgår av flera bestämmelser i utsökningsbalken: utmätningförbud, undantag från utmätning, utmätningsordning, skyddat belopp och lättnader vid utmätning av lön. Exempel på de sistnämnda är fria månader och beaktande av nedsatt betalningsförmåga.

Ett uttryck för tillbörligt förfarande är kravet på öppenhet vid utsökning, vilket finns i 1 kap. 20 § i utsökningsbalken. Öppenhet innebär att en part ges tillräckligt med information när det inte finns något hinder för detta. Information ska för det första ges på partens begäran, men också på eget initiativ, om utmätningssmannen märker att situationen kräver det. I bestämmelsen nämns särskilt att gäldenären ska underrättas om sin rätt att begära begränsning av utsökningsbeloppet.

Utsökning inleds endast på ansökan av sökanden. Sökanden kan återkalla sin ansökan samt begära att verkställigheten begränsas. Utsökningsförfarandet är myndighetsstyrd verksamhet, vilket innebär att utsökningsprocessen avancerar utifrån utsökningen. Parterna har i princip ingen bestämmanderätt när det gäller utsökningsförfarandets förlopp. Till den myndighetsstyrda verksamheten hör för det andra att det primärt är utmätningssmannen som skaffar den utredning som behövs vid utsökningsförfarandet.

Utsökningsmyndigheten har inte rätt att undersöka riktigheten i utsökningsgrundens innehåll (undersökningsförbud) varken i materiella eller processuella frågor. I ansökningsskedet begränsar sig utmätningssmannens undersökningsskyldighet i regel till huruvida en fordran eller någon annan rätt har preskriberats eller annars upphört att gälla.

Vid utsökning iakttas den s.k. attraktionsprincipen, vilket betyder att utmätningssmannen själv avgör de frågor som kommer fram vid verkställigheten. Detta gäller såväl utsökningsrättsliga frågor som materiellrättsliga frågor.

1.3.2 Galdenärsbaserad behandling av utsökningsärenden

Utsökningsärenden behandlas med stöd av 3 kap. 13 § i utsökningsbalken galdenärsbaserat så att en och samma häradsfogde och häradsutmätningssman behandlar alla utsökningsärenden som gäller en och samma svarande (ansvarig utmätningssman). Den ansvarige utmätningssmannen är behörig i hela landet och kan be om handräckning av andra utmätningssmän för att sköta verkställighetsuppdragen. Utmätningssmännen har dessutom rätt att få handräckning av andra myndigheter. I regel bestäms den ansvarige utmätningssmannen enligt svarandens boningsort eller hemort (3 kap. 14 §).

I 3 kap.14 § 1 mom. i utsökningsbalken finns det en bestämmelse enligt vilken utsökningsärenden som kräver specialåtgärder kan koncentreras till vissa utmätningssmän, som då till denna del blir ansvariga utmätningssmän. Av motiveringen till bestämmelsen framgår det att avsikten var att i första hand möjliggöra en koncentring av svåra utsökningsärenden, främst specialindrivning. Då kan vissa förrättningar, som försäljning av egendom och vräkning, vid behov centraliseras till vissa utmätningssmän som är specialiserade på sådana förrättningar (RP 216/2001 rd, RP 83/2006 rd).

När bestämmelsen om utsökningsärenden som kräver specialåtgärder togs in i 14 § 1 mom., konstaterades det i motiveringen att ett syfte var att utmätningssmännen ska ha möjlighet att specialisera sig också i det galdenärsbaserade systemet (RP 216/2001 rd). Senare i samband med stiftandet av utsökningsbalken som trädde i kraft den 1 januari 2008 gjordes det en precisering, enligt vilken en utmätningssman som sköter utsökningsärenden som kräver specialåtgärder är ansvarig utmätningssman endast till denna del. Genom preciseringen föreskrevs det om ett undantag från galdenärsbaserad behandling av utsökningsärenden vid verkställighet av ett utsökningsärende som kräver specialåtgärder. I motiveringen till bestämmelsen (RP 83/2006 rd) konstateras följande: ”Exempelvis specialindrivningsåtgärder kunde skötas vid en specialiserad enhet utan att galdenärens alla utsökningsärenden nödvändigtvis behöver koncentreras dit. Om vissa utmätningssmän senare specialiserar sig t.ex. på realisering av egendom kan det ske utan att galdenärens ärenden i övrigt behöver koncentreras till utmätningssmannen i fråga.” Avvikelser från den galdenärsbaserade behandlingen har dock inte genomförts inom specialindrivningen. Det har inte heller skett annan specialisering som samtidigt skulle ha inneburit avvikelse från galdenärsbaserad behandling. Vid specialindrivning har förfarandet dock i praktiken varit att galdenärens samtliga utsökningsärenden handläggs av samma ledande utmätningssman.

1.3.3 Specialindrivning

Vid utsökning behandlas stora mängder ärenden och indrivningsprocessen måste avancera smidigt. Vid utsökning krävs det i fråga om vissa galdenärer en synnerligen stor arbetsmängd för att utreda deras förmögenhetsställning och vidta åtgärder som gäller dem. Det är med tanke på tidsanvändningen inte alltid ändamålsenligt att sköta sådana galdenärers utsökningsärenden inom ramen för det normala indrivningsarbetet, och de kan därför överföras till specialindrivningen.

Specialindrivning på riksnivå sker i sex specialindrivningsområden, dvs. Södra Finlands, Västra Finlands, Inre Finlands, Östra Finlands, Österbottens och Norra Österbottens specialindrivningsområden. Personalstyrkan inom specialindrivningen består av 7 häradsfogdar och 45 häradsutmät-

ningsmän. Av häradsutmätningsmännen har 10 benämningen överinspektör. I fråga om byråfunktionerna använder sig specialindrivningen av resurserna i det utsökningsverk som utgör centralort i specialindrivningsområdet.

Specialindrivningen hör till de utsökningsärenden som kräver specialåtgärder (3 kap. 14 §). I fråga om dem är det möjligt att göra mer långtgående undantag än normalt när det gäller boningsort eller hemort eller platsen för bevakning av svarandens intressen.

1.4 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

1.4.1 Sverige

I Sverige ansvarar kronofogdemyndigheten (*Kronofogden*) för verkställigheten. Central utsökningsmyndighet var tidigare skattemyndigheten (*Skatteverket*). År 2008 omvandlades de lokala kronofogdemyndigheterna till en riksomfattande kronofogdemyndighet och utsökningen blev fristående i förhållande till skattemyndigheten.

Kronofogdemyndigheten bedriver för närvarande verksamhet på 36 orter. Kronofogdemyndigheten leds av *Rikskronofogden*, som till alla delar svarar för myndighetens verksamhet. Rikskronofogdens tjänst är tidsbestämd. Rikskronofogden biträds av biträdande rikskronofogden. Rikskronofogdens arbete stöds av ett av regeringen utsett råd (*Insynsrådet*) vars uppgift är att ge myndighetschefen råd. Insynsrådet har dock inga beslutsbefogenheter.

Kronofogdemyndighetens organisation består av administrativa avdelningar (rättsavdelningen, kommunikationsavdelningen, ekonomi- och HR-avdelningen samt IT-avdelningen) samt *produktionsavdelningen*, som sköter verkställighetsuppdrag. Under produktionsavdelningen lyder bl.a. regionala verkställighetsenheter, enheten för produktionsstöd, enheten för kundservice, enheten för delgivning samt enheten för skuldsanering och konkurstillsyn.

Det finns två slag av verkställighetsmål: *allmänna mål* och *enskilda mål*. De allmänna målen består av offentligrättsliga fordringar med staten eller kommunen som borgenär (t.ex. böter, skatter, tullavgifter och andra avgifter till offentliga borgenärer). Alla andra mål är enskilda (t.ex. obetalda underhållsbidrag, lån, hyror och andra avgifter).

Andra uppgifter för kronofogdemyndigheten är summarisk process (förenklat betalningsföreläggande), skuldsanering och konkurstillsyn. Vid summarisk process beslutar kronofogdemyndigheten i stället för domstolen opartiskt om borgenärens rätt att kräva betalning, vräkning eller rätt till egendom. Om gäldenären bestrider yrkandet, överförs målet till domstolen för handläggning. Om borgenären i sin ansökan om betalningsföreläggande har begärt verkställighet, inleds verkställigheten på basis av betalningsföreläggandet om gäldenären inte hör av sig eller håller med om kravet.

Viktiga stödfunktioner i huvuduppgifterna är kundservice och förebyggande verksamhet. Kundservice sköts centraliserat i särskilda kundcenter (*Kundservice*) som finns på flera orter. Strävan är att kundservice sköts där i första hand och i den egentliga indrivningsorganisationen först i andra hand.

Kronofogdemyndighetens uppgifter sköts i regel centraliserat eller via specialisering i funktioner. Orsakerna till centraliseringen och specialiseringen har varit effektivitets- och enhetlighetsaspekter. Centraliserade uppgifter eller uppgifter som sköts via specialisering är bl.a. summarisk process, registrering av mål, bokföring, specialindrivning, indrivning av skuld från dödsbo och indrivning av utländsk skuld. Centraliserade funktioner sköts antingen på en eller flera orter.

Vid skötseln av verkställighetsuppdragen tillämpas *gäldenärsanpassad verkställighet*. Syftet är där att varje gäldenär blir föremål för rätt mängd resurser och korrekta indrivningsåtgärder samt aktiveras.

Verkställighetsuppdragen sköts som teamarbete. Alla verkställighetsteam handlägger samtliga utredningslinjer. En gäldenärs alla ärenden sköts i samma team. När en person i teamet har en gäldenär på sitt ansvar, handlägger han eller hon samtidigt gäldenärens alla mål. Under verkställigheten kan dock olika medlemmar av teamet sköta gäldenärens ärenden. Varje verkställighetsteam är kollektivt ansvarigt för skötseln av teamets gäldenärer. Arbetsfördelningen inom teamet är flexibel och beror t.ex. på medlemmarnas kompetens. För arbetsfördelningen i teamet svarar teamchefen. Arbetsfördelningen kan ordnas på olika sätt. Den kan t.ex. basera sig på gäldenärsindelning (såsom näringsidkare, gäldenärer som äger en fastighet), prioriteringar eller projekt.

1.4.2 Estland

I Estland privatiserades utsokningsverksamheten 2001. Utmättningsmän (*kohtutäitur*) ska ha juridisk utbildning. De ska dessutom inhämta tillstånd av justitieministeriet för att få utföra verkställighetsuppdrag. Ett tillstånd är giltigt fem år i sänder och ska därefter förnyas. Utmättningsmän som beviljats tillstånd har behörighet att sköta utmätningar och försäljning av utmätt egendom samt rätt att få åtkomst till vissa egendomsregister.

Utmättningsmännen hör till Koda, som är utmättningsmännens kammare. Medlemskap är obligatoriskt. På Koda ankommer utbildningsuppgifter samt uppgifter som gäller tillsyn och disciplin i fråga om utmättningsmän. Dessutom har Koda i uppgift att fördela olika offentligrättsliga indrivningsuppgifter till utmättningsmännen. Det är närmast fråga om sådana skatter som skattemyndigheten inte själv driver in.

Indrivning av privaträttsliga domar sker så att borgenären väljer en utmättningsman som ges i uppdrag att sköta verkställigheten. Mellan utmättningsmännen råder det alltså fri konkurrens om kunderna. Till utmättningsmännens behörighet hör förutom verkställighet av försummade betalningsskyldigheter också verkställighet av andra privaträttsliga skyldigheter, såsom vräkning.

1.4.3 Tyskland

I Tyskland är verkställighetsorganen indelade i fyra grupper. Först nämns utmättningsmannen (*Gerichtsvollzieher, GV*), som har allmänna befogenheter. Alla verkställighetsåtgärder som inte särskilt ålagts domstolen ankommer på utmättningsmannen. Utmättningsmannen (*GV*) är en självständig justitieförvaltningsmyndighet utanför domstolen.

För det andra nämns verkställighetsdomstolen, med vilken avses normal underrätt (*Amtsgericht*) i vissa uppgifter som gäller verkställighet. Utsökningsärendena har styrts till en särskild tjänsteinnehavare vid domstolen (*Rechtspfleger*), från vilken domaren dock kan överta ett ärende för avgörande. Förfarandereglerna vid behandling av ett verkställighetsärende skiljer sig från normala civilprocessuella bestämmelser.

För det tredje är domstolen också i sin normala egenskap av domstol verkställighetsorgan i vissa fall.

Den fjärde gruppen består av övriga myndigheter. I synnerhet anses en fastighetsbokförare fungera som utsokningsmyndighet i vissa in-teckningssituationer.

Utmätningssmannen kan komma överens med gäldenären om betalningar i mindre poster. Tyngdpunkten i verkställighetsuppdragen har förskjutits från utmätning av lös egendom till åtgärder som gäller utmätning av gäldenärens fordringar. Utmätningssmannen har dock inte befogenhet att mäta ut periodisk inkomst eller andra av gäldenärens fordringar. Domstolens beslut behövs för utmätning av gäldenärens fordringar och andra förmögenhetsrättigheter, för verkställighet av presterande eller avhållande förpliktelser och för verkställighet som gäller en fastighet, i enlighet med den lag som gäller exekutiv auktion.

1.4.4 Frankrike

I Frankrike sköts verkställigheten av privaträttsliga beslut av utmätningssmän (*l'huissier de justice*). Utmätningssmännen står under justitieministeriets tillsyn, men sköter verkställighetsuppdragen som enskilda näringsidkare. För verkställighetsåtgärderna har de noggrant reglerade och strikt övervakade befogenheter för utövning av offentlig makt. Utmätningssmannen sköter utmätningen av lös egendom självständigt, men får inte utmäta fast egendom utan ett särskilt bemyndigande. Utmätningssmännens regionala behörighet sammanfaller med underrättens (*Tribunal de Grande Instance*). Utsökning av offentligt rättsliga fordringar ankommer inte på utmätningssmännen utan på de statliga indrivningsmyndigheterna.

Utmätningssmän ska ha avlagt juridisk slutexamen. Innan de får sköta uppdrag ska de genomgå en två års praktikperiod eller alternativt en efterutbildning som gäller branschen. Efter det ska de ytterligare klara av yrkesexamen *l'huissier de justice*, som ger rätt att söka uppdrag som utmätningssman.

1.4.5 Europarådet

Europarådets ministerkommitté har antagit rekommendationen Rec (2013) 17 "*Recommendation to member states on enforcement*". Även Europarådets CEPEJ-kommitté har publicerat en guide om god praxis för verkställighet CEPEJ (2015) 10 "*Good practice guide of enforcement of judicial decisions*". Rekommendationen är inte juridiskt förpliktande, men den, liksom sakinnehållet i CEPEJ:s guide, har beaktats vid beredningen av denna proposition.

1.5 Bedömning av nuläget

I samband med strukturreformsprojektet lades det fram förslag på hur den framtida utsökningsorganisationen kunde bildas utgående från tre alternativa modeller. Det första alternativet var att man av de nuvarande 22 utsökningsverken lägger ner in de verk där det finns 1–2 häradsfogdar. Det skulle då återstå 18 utsökningsverk. Det andra alternativet var en organisation med ca 6–11 utsökningsverk. Det tredje alternativet var att övergå till en enda riksomfattande utsökningsmyndighet med hela landet som verksamhetsområde. En arbetsgrupp vid Riksfogdeämbetet som utrett organisationsmodellen föreslog i sin slutrapport (Valtakunnantiedotusviraston julkaisu: Organisaatio-, menettely- ja tietotekniikkatyöryhmien loppuraportti 30.1.2015) att modellen med ett enda ämbetsverk, jämfört med en struktur med flera ämbetsverk, gör det möjligt att ordna framtida verkställighetsförfaranden på ett smidigare sätt, effektivast avlägsnar överlappningar i funktionerna och ger de största spareffekterna.

Justitieministeriet fattade 2015 ett beslut om att bereda ett förslag till lagstiftning som gör det möjligt att organisera utsökningsväsendet så att det utgör en enda myndighet.

Även om utsökningsorganisationen har utvecklats i flera repriser under de gångna drygt två decennierna, finns det bland de nuvarande 22 utsökningsverken dock fortfarande små ämbetsverk med en eller två häradsfogdar. I många ämbetsverk har personalen dessutom fördelats på flera olika verksamhetsställen så att enheterna är små och sårbara på ett oändamålsenligt sätt. En så splittrad organisation som den nuvarande är svår att leda, gör det svårt att organisera verksamheten och få den

enhetlig, att åstadkomma en ändamålsenlig arbetsfördelning och en jämn fördelning av arbetsmängden.

I utsökningsverken utförs det en mängd överlappande administrativa arbetsuppgifter. Varje ämbetsverk har t.ex. en separat budget samt en egen ekonomiförvaltning och allmän förvaltning, som är skyldiga att sammanställa ett flertal olika planer för sitt eget ämbetsverk.

Utsökningsförfarandet fungerar för tillfället effektivt och produktivt. Till detta bidrar lagstiftningen, som är ett gott stöd, fungerande informationssystem, utvecklade arbetsmetoder, de genomförda organisationsförändringarna, förbättrade möjligheter att få information, automatisering och en motive-rad personal. Indrivningsresultatet inom utsökningsväsendet har under flera års tid överskridit en miljard euro. År 2016 redovisades det ca 420 miljoner euro till staten. Beloppet av de utsökningsavgifter till staten som tas ut av gäldenärer och borgenärer med stöd av lagen om utsökningsavgifter (34/1995) har under de senaste tio åren uppgått till drygt 7 procent av indrivningsresultatet. År 2016 uppgick utsökningsavgifterna till ca 78,8 miljoner euro, vilket kalkylmässigt var 79,5 procent av utsökningsväsendets omkostnader.

Intäkter av utsökningsavgifter samt utsökningsväsendets omkostnader (EUR), indexjusterat (2016 = 100)								
	Intäkter av utsökningsavgifter (EUR)*	Ändring från året innan	Omkostnader (EUR)**	Ändring från året innan	Avgiftsintäkter, i procent av omkostnaderna	Avgiftsintäkter, i procent av indrivningsresultatet	Indrivningsresultat (1000 EUR)	Ändring från året innan
2007	58 327 762	-5,6 %	98 934 341	-4,6 %	59,0 %	7,3 %	798 902	3,8 %
2008	55 624 626	-4,6 %	100 281 462	1,4 %	55,5 %	7,2 %	772 683	-3,3 %
2009	57 766 661	3,9 %	101 560 416	1,3 %	56,9 %	7,2 %	807 581	4,5 %
2010	68 008 969	17,7 %	103 231 088	1,6 %	65,9 %	7,4 %	913 521	13,1 %
2011	72 540 489	6,7 %	103 434 319	0,2 %	70,1 %	7,3 %	993 377	8,7 %
2012	73 362 441	1,1 %	103 855 532	0,4 %	70,6 %	7,1 %	1 036 420	4,3 %
2013	77 003 566	5,0 %	104 190 403	0,3 %	73,9 %	7,4 %	1 043 612	0,7 %
2014	78 594 951	2,1 %	103 623 729	-0,5 %	75,8 %	7,4 %	1 059 828	1,6 %
2015	78 838 188	0,3 %	101 075 490	-2,5 %	78,0 %	7,2 %	1 094 259	3,2 %
2016	78 750 211	-0,1 %	99 096 812	-2,0 %	79,5 %	7,2 %	1 071 223	-2,1 %

*Innehåller förutom utsökningsavgifter också andra intäkter såsom köpvittnesavgifter.
**Omkostnaderna innehåller fr.o.m. 2016 också den projektbyrå som inrättats för planering och verkställighet av strukturreformsprojektet.

Under de senaste åren har ca 2 600 000–3 000 000 ärenden anhängiggjorts. Antalet utsökningsgäldenärer var 2016 ca 550 000, av vilka något under 500 000 var fysiska personer.

Anhängiggjorda och behandlade ärenden samt anhängiga ärenden vid årets slut sammanlagt						
	Anhängiggjorda ärenden	Ändring från året innan	Behandlade ärenden	Ändring från året innan	Anhängiga ärenden vid årets slut	Ändring från året innan
2007	2 595 040	16,8 %	2 615 050	17,1 %	1 328 167	-1,2 %
2008	2 395 534	-7,7 %	2 438 123	-6,8 %	1 276 163	-3,9 %
2009	2 579 773	7,7 %	2 497 178	2,4 %	1 359 100	6,5 %
2010	2 708 749	5,0 %	2 657 354	6,4 %	1 416 092	4,2 %
2011	2 973 163	9,8 %	2 788 076	4,9 %	1 610 223	13,7 %
2012	2 991 761	0,6 %	2 939 129	5,4 %	1 666 304	3,5 %
2013	3 076 596	2,8 %	3 007 941	2,3 %	1 738 125	4,3 %
2014	2 717 278	-11,7 %	2 827 783	-6,0 %	1 675 345	-3,6 %
2015	2 597 301	-4,4 %	2 745 709	-2,9 %	1 574 347	-6,0 %
2016	2 709 317	4,3 %	2 640 955	-3,8 %	1 637 162	4,0 %

Antalet utsökningsgäldnärer under ett år								
	Fysiska personer	Ändring från året innan	Juridiska personer	Ändring från året innan	Gäldenärer totalt	Ändring från året innan	Andelen fysiska personer av gäldenärerna	Andelen juridiska personer av gäldenärerna
2007	463 045	5,1 %	48 906	-2,3 %	511 951	4,3 %	90,4 %	9,6 %
2008	455 520	-1,6 %	46 767	-4,4 %	502 287	-1,9 %	90,7 %	9,3 %
2009	457 435	0,4 %	50 624	8,2 %	508 059	1,1 %	90,0 %	10,0 %
2010	459 311	0,4 %	53 592	5,9 %	512 903	1,0 %	89,6 %	10,4 %
2011	470 803	2,5 %	55 049	2,7 %	525 852	2,5 %	89,5 %	10,5 %
2012	475 484	1,0 %	52 648	-4,4 %	528 132	0,4 %	90,0 %	10,0 %
2013	483 961	1,8 %	54 347	3,2 %	538 308	1,9 %	89,9 %	10,1 %
2014	481 157	-0,6 %	54 890	1,0 %	536 047	-0,4 %	89,8 %	10,2 %
2015	485 306	0,9 %	55 116	0,4 %	540 422	0,8 %	89,8 %	10,2 %
2016	496 492	2,3 %	53 853	-2,3 %	550 345	1,8 %	90,2 %	9,8 %

När strukturreformen startade 2012 var kravet en inbesparing på ca 8 miljoner euro i utsökningsanslagen. Utsökningsverksamheten har därefter anpassats till de minskade anslagsramarna och personalen har minskats. Minskningen har till största delen skett genom att tjänster som blivit lediga på grund av pensionering inte tillsatts, något som kan utnyttjas också under de kommande åren.

Personer som uppnått 65 års ålder under 2016-2020, utsökningsverken totalt				
	Häradsfogdar	Häradsutmätningsmän	Byråpersonal	Totalt
2016	10	14	21	45
2017	2	20	11	33
2018	3	22	29	54
2019	2	22	29	53
2020	5	26	29	60
2016 - 2018 totalt	15	56	61	132
2016 - 2020 totalt	22	104	119	245

Dessutom har tjänster tillsatts för viss tid. I mars 2017 fanns det 982 ordinarie tjänstemän inom utsökningsväsendet. Antalet tidsbundna tjänstemän var 332, av vilka 149 hade en ordinarie tjänst inom utsökningsväsendet, medan 183 inte hade det.

Trots detta finns det fortfarande ett stort behov att anpassa utgifterna. Med beaktande av de anpassningsåtgärder som redan vidtagits och de behov av ytterligare inbesparingar man känner till för närvarande, bör utgiftsnivån ytterligare sjunka fram till 2022 med 6–8 miljoner euro jämfört med 2016 års nivå. Kalkylen har gjorts med beaktande av att det i samarbetsprotokollet mellan justitieministeriet och finansministeriet (Yhteistyöpöytäkirja tuottavuutta lisäävästä hankkeesta 16.10.2015, OM 19/042/2015) har förutsatts att utsökningsväsendets anslag i form av produktivitetsvinst minskas med 0,5 miljoner euro 2020, 1,0 miljoner euro 2021 och 4 miljoner euro 2022. Totalkalkylerna preciseras när lönekostnaderna kan beräknas exaktare efter det att tjänstekollektivavtalen blivit klara och eventuella nya rambeslut fattas.

Strukturreformen väntas således kunna svara också på framtida sparkrav. Det lyckas inte utan betydande strukturella reformer. Dessa reformer behövs för att trygga verksamheten, eftersom sparkraven inte kan uppfyllas enbart genom att tjänster minskas.

En framtida utmaning för utsökningsförfarandet är att kunna producera utsökningstjänster effektivt och med hög kvalitet trots att resurserna krymper. En del av verkställighetsprocesserna är mycket summariska medan en del av verkställighetsuppdragen kräver särskild kompetens. Merparten av indrivningsresultatet uppkommer genom utmätning av periodisk inkomst, såsom lön, genom betalningsplaner och med hjälp av betalningsuppmaning där åtgärderna är automatiserade och i regel kräver ringa utredning. Försäljning av egendom, som kräver särskild kompetens, inbringade 2016 ca 72 miljoner euro.

Hur indrivna penningfordringar influtit									
	Automatisk betalningsuppmaning	Anpassad betalningsuppmaning	Betalningsplan	Utmätning av lön eller pension	Utmätning av näringsinkomst, fordan eller annan utmätning	Utmätning av skatteåterbäring	Utmätning av bankkonto	Realisering av egendom	Annat sätt
2007	7 %	16 %	7 %	28 %	7 %	5 %	0 %	1 %	30 %
2008	6 %	17 %	8 %	30 %	7 %	6 %	0 %	3 %	23 %
2009	6 %	16 %	8 %	30 %	9 %	6 %	0 %	3 %	20 %
2010	6 %	17 %	9 %	29 %	10 %	6 %	0 %	4 %	18 %
2011	7 %	17 %	11 %	30 %	10 %	5 %	0 %	4 %	16 %
2012	7 %	16 %	10 %	32 %	10 %	6 %	0 %	5 %	14 %
2013	6 %	17 %	9 %	32 %	11 %	6 %	2 %	5 %	12 %
2014	6 %	18 %	9 %	32 %	10 %	5 %	4 %	6 %	10 %
2015	6 %	17 %	8 %	32 %	9 %	5 %	4 %	7 %	12 %
2016	7 %	18 %	8 %	33 %	9 %	5 %	4 %	7 %	9 %

Resultatet av specialindrivningen i euro ingår i ovan nämnda procentuella fördelning. Det var ca 3,5 % av hela utsökningsväsendets indrivningsresultat år 2016.

Uppgifter om utmätning av bankkonton finns tillgängliga från 2013 (ingick före det i kategorin Annat sätt)

Det väsentliga när arbetsprocesser och arbetsfördelning omprövas är vilket kunnande varje arbetsuppgift förutsätter. Modellen med att dela in verkställighetsuppdragen i basverkställighet och omfattande verkställighet har prövats av Riksfogdeämbetet i pilotförsök vid tre utsökningsverk. Vid pilotförsöken har utsökningens resultat¹ förblivit detsamma eller i vissa fall förbättrats. Indrivningsresultatet uttryckt i pengar har förbättrats vid två av tre pilotgrupper jämfört med året innan. I den tredje pilotgruppen har det inte kunnat observeras att förfarandet skulle inverka negativt på indrivningsresultatet. Behandlingstiderna har förkortats något i förhållande till behandlingstiderna i ämbetsverken. Pilotgrupperna har också lyckats driva in en större relativ andel av de antal ärenden och de belopp som varit föremål för indrivning jämfört med tiden före pilotförsöken.

Enligt justitieministeriets riktlinjer ska det beredas bestämmelser om en ny fördelning av verkställighetsuppdragen mellan personalgrupperna utifrån ärendets natur och svårighetsgrad samt därtill anknytande bestämmelser om ändring av tjänstestrukturen.

2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN

2.1 Målsättning

Propositionen bygger på Reformprogrammet för rättsvården för åren 2013–2015 (justitieministeriet, betänkanden och utlåtanden 16/2013). Enligt det ska utsökningsväsendet organiseras utifrån kraven på god rättsvård, effektiv verkställighet, ekonomi och produktivitet samt enligt kraven på god förmåga att ge betjäning. Utsökningsväsendets ekonomi och produktivitet ska förbättras utan att parternas rättsskydd äventyras.

¹ Mätare på hur resultatet av utsökningen varit är hur verkställigheten utfallit (%) i fråga om antal ärenden och belopp, den genomsnittliga behandlingstiden, antalet behandlade ärenden, belopp som redovisats till borgenärerna och produktiviteten (antalet behandlade ärenden dividerat med antalet anställda).

Enligt reformprogrammet för rättsvården skulle strukturreformsprojektet genomföras före utgången av 2019. Justitieministeriet har senare förutsatt att projektet genomförs före utgången av 2018.

Propositionen är ett led i reformeringen av utsökningens struktur. Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs de mål som uppställts i reformprogrammet så att organisationsstrukturerna lättas upp och behandlingskedjorna för utsökningsärenden ses över. Verkställighetsuppdragen fördelas på ett nytt sätt mellan olika personalgrupper efter ärendets natur och svårighetsgrad, av de skäl som nämns ovan i avsnitt 1.5. Målet är att göra det möjligt att behandla gäldenärens utsökningsärenden centraliserat och den vägen förbättra effektiviteten och kvaliteten i utsökningsförfarandet genom att personalen specialiserar sig på olika uppgifter som kräver yrkeskompetens.

I en riksomfattande rättskipningsorganisation som omfattar en enda myndighet har ledningen en viktig uppgift när det gäller att se till att utsökningsförfarandet är enhetligt, dock med beaktande av att utmätningsmännen har oberoende beslutanderätt i ett enskilt utsökningsärende. Ca 70–80 procent av utmätningsmännens arbetstid går åt till att behandla mer krävande utsökningsärenden, vilka för sin del utgör ca 20–30 procent av ärendena. Det innebär att ca 70–80 procent av utsökningsärendena och utsökningsgäldenärerna är av masskaraktär och sköts i summariskt förfarande. Med tanke på parternas rättsskydd och jämlikhet är det då viktigt att förfarandena är så enhetliga som möjligt. De processuella rättsskyddsgarantierna ska vara enhetliga oberoende av vid vilket av Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen verkställighetsåtgärden utförs.

Genom att koncentrera behandlingen av utsökningsärenden och verkställighetsåtgärder kan man minska den sårbarhet i verksamheten som hänger samman med minskade personalresurser. Koncentrering är ett sätt att uppnå större enhetlighet i praktiska procedurer och rättskipningsbeslut, vilket främjar rättssäkerheten. Propositionen syftar också till att trygga förverkligandet av de språkliga rättigheterna i den nya organisationen.

För att ledningen ska vara verkningsfull är det motiverat att enhetligheten i Utsökningsmyndighetens rättskipning övervakas av en utmätningsman i egenskap av chefstjänsteman. På samma sätt som för chefsdomare inom domstolsväsendet ska den styrudduppgift i fråga om förfaringsätt som innehas av en chef med ställningen som lagtillämpare vid Utsökningsmyndigheten begränsas till frågor som inte handlar om att ingripa i rätts- och bevisningsfrågor i ett enskilt ärende. Enligt 8 kap. 2 § 1 mom. i domstolslagen (673/2016) ska chefsdomaren övervaka att rättsprinciperna tillämpas och lagen tolkas på ett enhetligt sätt i domstolens avgöranden.

2.2 De viktigaste förslagen

2.2.1 Organisation

Det föreslås att den gällande utsökningsorganisationen i två steg frångås. De uppgifter inom operativ ledning och styrning som för närvarande finns på centralförvaltningsnivå överförs till det nya ämbetsverk som bildas. Av Riksfogdeämbetet och de 22 utsökningsverken bildas ett riksomfattande ämbetsverk som hör till justitieministeriets förvaltningsområde, Utsökningsmyndigheten. Justitieministeriet ska fortfarande sköta den strategiska planeringen och styrningen av utsökningsväsendet, budgetplaneringen och författningsberedningen.

De uppgifter inom operativ ledning och styrning som ankommer på Riksfogdeämbetet överförs till Utsökningsmyndighetens centralförvaltning, som centraliserat sköter rättskipningsorganisationens förvaltning. Utsökningsmyndigheten ska enligt förslaget ledas av riksfogden, som bistås av biträdande riksfogden. De har ställningen som utmätningsmän.

Utsökningsmyndigheten ska ha regionala verksamhetsenheter med omfattande verkställighet samt verksamhetsenheter med basverkställighet och specialverkställighet. Utsökningsmyndigheten kan också ha andra verksamhetsenheter som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om Utsökningsmyndighetens regionala verksamhetsställen utfärdas såsom för närvarande genom förordning av justitieministeriet.

Den nya personalgrupp som får ställningen som utmättningsman, utsökningsinspektörer, ska behandla utsökningsärenden inom basverkställighet.

Chefer i de nuvarande 22 utsökningsverken är utmättningsmän med tjänstebenenämningen ledande häradsfogde och i landskapet Åland med tjänstebenenämningen landskapsfogde. Ämbetsverkens chefer svarar för att verksamheten i respektive ämbetsverk är resultatrik och för ämbetsverkets förvaltning samt sköter samtidigt så gott som utan undantag också rättskipningsärenden. Häradsfogdarna, som lyder under de ledande häradsfogdarna, sköter de rättskipningsuppgifter som ingår i deras behörighet som oberoende rättskipningsmyndigheter. Också häradsutmättningsmännen och landskapsutmättningsmännen utövar synnerligen självständig prövningsrätt när de sköter verkställighetsuppdrag som ålagts dem. Avsikten är inte att ändra denna behörighetsfördelning när tvåstegsmodellen i utsökningsorganisationen frångås. I sak ska behörighetsfördelningen i Utsökningsmyndighetens rättskipningsorganisation ordnas så att den motsvarar behörighetsfördelningen i ett enskilt utsökningsverk. På samma sätt som ett utsökningsverk är också Utsökningsmyndigheten till sin karaktär en rättskipningsmyndighet.

2.2.2 Utsökningsförfarandet

I propositionen föreslås det att verkställigheten indelas i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet.

Basverkställighet innebär verkställighet av sådana betalningsskyldigheter som kan behandlas snabbt, utan ett personligt sammanträffande med gäldenären och i princip med elektroniska metoder. Utmättningsmän inom omfattande verkställighet ska ha samma behörighet som utmättningsmän har enligt gällande lag. Specialverkställigheten motsvarar nuvarande specialindrivning.

Flera utmättningsmän inom en indrivningsgrupp ska gemensamt kunna behandla utsökningsärenden som gäller en och samma gäldenär.

Verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om separat genom förordning av statsrådet ska kunna koncentreras till vissa utmättningsmän, som då blir ansvariga utmättningsmän endast till denna del.

I lagen tas det in en uttrycklig bestämmelse enligt vilken svarandens möjligheter att uträtta ärenden och påverka ska tryggas på tillbörligt sätt när verkställigheten koncentreras till verksamhetsenheter eller annars till vissa utmättningsmän.

2.2.3 Behörig domstol i ärenden som gäller utsökningsbesvär

Verkställighetsåtgärder som vidtagits vid basverkställighet eller vid sådan verkställighet som avses i det föreslagna 3 kap. 14 a § 2 mom. ska kunna koncentreras till vissa utmättningsmän, vars verksamhetsställe, och således i princip också förrättningsplatsen, kan ligga väldigt långt från svaranden geografiskt sett. Med tanke på svarandens rättsskydd är det motiverat att ändring i en verkställighetsåtgärd som vidtagits inom nämnda verkställighet eller ändring i ett beslut av utmättningsmannen söks hos den tingsrätt där svaranden har sin bonings- eller hemort eller sitt verksamhetsställe, och inte på förrättningsplatsen.

3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER

3.1 Konsekvenser för statsfinanserna och för myndigheternas verksamhet

Syftet med strukturreformsprojektet är att man genom att utveckla IKT och arbetsgången samt genom att ändra organisationsstrukturen ska uppnå en årlig nettoinbesparing. Detta är ett sätt att svara på sparkraven och dessutom anpassa nivån på omkostnadsanslaget för utsökningen till det allmänna stränga ekonomiska läget i budgeten från 2020 och framåt. Sparmålet uppnås i huvudsak genom att lönekostnaderna minskas. Hur stora inbesparingarna blir är beroende av de nya lönestrukturerna. När det gäller andra utgifter uppnås mindre inbesparingar bl.a. i lägre postningsutgifter och i lokal-kostnaderna.

Avsikten är att som en del av strukturreformen, utöver förändringar i organisationen och omfördelning av uppgifter, se över utsökningsväsendets lönesystem. När elektroniska och automatiserade indrivningsuppgifter överförs till basverkställigheten, kan Utsökningsmyndighetens lönestruktur utformas så att den motsvarar uppgifternas art och svårighetsgrad samt lönekostnaderna minskas.

I och med övergången till en utsökningsorganisation med en enda myndighet och samlade funktioner kan personalresurserna utnyttjas effektivare och flexiblare än tidigare. Dessa åtgärder minskar behovet av årsverken. Inbesparingen uppskattas till 25 årsverken. Modellen med att dela in verkställighetsuppgifterna i basverkställighet och omfattande verkställighet har prövats i pilotförsök vid tre utsökningsverk. Pilotförsöken visar inte att en omorganisering av indrivningen skulle inverka negativt på indrivningsresultatet.

Under övergångsperioden 2019–2020 är det möjligt att omkostnaderna temporärt stiger och indrivningsresultatet sjunker. Åtgärderna för att anpassa personalstyrkan och nätet av verksamhetsställen till den nya organisationen kan medföra en utgiftsökning. Åtgärderna för att etablera det nya verkställighetsförfarandet kan leda till att indrivningsresultatet sjunker.

Justitieministeriet och finansministeriet gjorde 2015 bedömningen i sitt samarbetsprotokoll gällande ett produktivitetshöjande projekt (oikeusministeriön ja valtionvarainministeriön välinen yhteistyöpöytäkirja tuottavuutta lisäävästä hankkeesta 16.10.2015, OM 19/042/2015) att den slutliga nettoinbesparingen av helhetsprojektet när strukturreformen väl genomförts skulle uppgå till ca 14,5 miljoner euro jämfört med den då uppskattade utgiftsnivån. Inbesparingarna väntas bli uppnådda till fullo från och med 2022. För att produktivitetsinbesparingarna ska uppnås fullt ut måste strukturreformsprojektet genomföras i sin helhet, IKT utvecklas, organisationsförändringar genomföras och arbetsgången ses över.

Största delen av inbesparingarna väntas bli uppnådda uttryckligen genom att organisationen och personalstrukturen utvecklas. Om ingen organisationsändring eller effektivisering av verkställighetsprocessen genomfördes skulle man i och med minskande omkostnadsanslag bli tvungen att skära ned personal okontrollerat och avsevärt mer än om man endast utnyttjade naturlig avgång. Detta är inte lönsamt på lång sikt. Häradsutmätningsmännens arbetsbörda skulle öka betydligt och risken är då att kvaliteten på indrivningen sjunker och indrivningsresultatet försämras. Samtidigt skulle utsökningsinflödet och utsökningsavgifterna till staten som borgenär minska. Av ett indrivningsresultat på drygt en miljard euro 2016 redovisades ca 420 miljoner euro till staten, vilket innebär att en försämring av indrivningsresultatet redan med några procent skulle medföra miljonförluster i statens inkomster. Det kommer att behövas mer byråpersonal för stöduppgifter inom verkställigheten, vilket minskar resurserna för byråuppgifter.

3.2 Konsekvenser för gäldenärernas och borgenärernas ställning

3.2.1 Utsökningsmyndighetens organisation

Indelningen i utsökningsdistrikt frångås och det bildas en enda riksomfattande myndighet. Övergången till en organisation med en myndighet har ingen större inverkan på gäldenärernas och borgenärernas ställning inom utsökningen. Utsökningstjänster kommer i framtiden att erbjudas via ett rikstäckande nätverk av verksamhetsställen. Avsikten är att i samband med strukturreformsprojektet avsevärt utvidga e-tjänsterna för utsökningsärenden.

I en organisation med en enda myndighet går det lättare att förenhetliga funktionerna än i den nuvarande organisationsmodellen. I den nya organisationen blir det möjligt att specialisera sig på vissa delområden, koncentrera uppgifter samt på ett flexibelt sätt svara på ändringsbehov i fråga om personalresurserna. På detta sätt förbättras likabehandlingen av parterna inom utsökningen och verksamheten effektiveras.

3.2.2 Nya indrivningsförfaranden

Enligt propositionen ska verkställigheten indelas i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet. Vid omfattande verkställighet verkställs alla skyldigheter och säkringsåtgärder som avses i utsökningsbalken. Behörigheten för en utmättningsman som förrättar omfattande verkställighet är densamma som den nuvarande behörigheten för utmättningsmän. Vid basverkställighet förrättas verkställighet av betalningsskyldigheter när det gäller sådana gäldenärer vars skulder inflyter inom skälig tid och där verkställigheten kan förrättas utan utmätning av den egendom som realiserar. Det är fråga om indrivning som förrättas utan ett personligt sammanträffande med gäldenären och i princip med elektroniska metoder. Kontakten med gäldenären sker per brev, telefon eller annars med elektroniska metoder. Vid specialverkställighet sköts de ärenden och gäldenärer som för närvarande sköts genom specialindrivning.

Verkställighetsindelningen antas inte inverka negativt på borgenärernas ställning eller på de belopp som redovisas till dem. Den har inte heller någon inverkan på gäldenärernas ställning, eftersom gäldenären även för närvarande blir föremål endast för behövliga verkställighetsåtgärder i enlighet med proportionalitetsprincipen. Genom koncentrerad verkställighet är det möjligt att förenhetliga behandlingen av utsökningsärenden av masskaraktär och på så sätt främja rättssäkerheten. De utmättningsmän som förrättar omfattande verkställighet kommer att specialisera sig på skötseln av sådana utsökningsärenden som kräver mer utredningsarbete, vilket effektiviserar verkställigheten när det gäller krävande gäldenärer och utsökningsärenden.

3.2.3 Ansvarig utmättningsman och gäldenärsbaserad behandling

Genom den föreslagna indelningen i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet ändras inte principen om gäldenärsbaserad behandling och ansvarig utmättningsman. En gäldenärs ärenden ska behandlas som en helhet vid varje verkställighetsförfarande. Gäldenärens utsökningsärenden ska kunna behandlas också i en indrivningsgrupp. En utmättningsman som ingår i en indrivningsgrupp är ansvarig utsökningsman för gäldenären och har kontroll över gäldenärens utsökningsärenden som helhet.

Vid omfattande verkställighet bestäms den ansvarige utmättningsmannen så som för närvarande i regel enligt svarandens bonings- eller hemort eller verksamhetsställe. Verkställigheten sker vid det

verksamhetsställe som bestäms på angivet sätt vid respektive regionala verksamhetsenhet med omfattande verkställighet.

Det sätt på vilket den ansvarige utmätningsmannen bestäms inom basverkställighet och specialverkställighet är inte beroende av svarandens boende- eller hemort eller verksamhetsställe. Verksamheten vid enheterna med basverkställighet och med specialverkställighet, liksom även verksamheten vid de andra verksamhetsenheter som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet, kan ordnas antingen enligt regional indelning eller på riksnivå. Även de verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet kan koncentreras till vissa utmätningsmän oberoende av grunderna för bestämmande av ansvarig utmätningsman.

En gäldenär vars utsökningsärenden eller andra anslutande verkställighetsåtgärder sköts i enheter med basverkställighet eller med specialverkställighet, har på grund av geografiska avstånd inte alltid praktisk möjlighet att träffa den ansvarige utmätningsmannen personligen. De e-tjänster som införs i strukturreformsprojektet kommer att öka gäldenärernas möjligheter att följa hur deras utsökningsärenden avancerar och att sköta sina ärenden elektroniskt. Gäldenären kan utnyttja dessa medel för kontakt eller personligen besöka vilket som helst av Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen, lämna in handlingar till verksamhetsstället eller diskutera med jourhavande utmätningsmannen. Gäldenären kan också vid behov ges tillfälle att utträta sina ärenden med ansvarig utmätningsmannen per telefon eller med hjälp av någon annan elektronisk förbindelse.

3.2.4 Behörig domstol i ärenden som gäller utsökningsbesvär

Verkställighetsåtgärder som vidtagits vid basverkställighet eller vid sådan verkställighet som avses i det föreslagna 3 kap. 14 a § 2 mom. ska kunna koncentreras till vissa utmätningsmän, vars verksamhetsställe, och således i princip också förrättningsplatsen, kan ligga väldigt långt från svaranden geografiskt sett. Med tanke på svarandens rättsskydd är det motiverat att ändring i en verkställighetsåtgärd som vidtagits inom nämnda verkställighet eller ändring i ett beslut av utmätningsmannen söks hos den tingsrätt där svaranden har sin bonings- eller hemort eller sitt verksamhetsställe, och inte på förrättningsplatsen.

3.3 Konsekvenser för personalen

3.3.1 Utsökningsmyndighetens organisation

Enligt propositionen ska indelningen i utsökningsdistrikt frångås. Av de nuvarande 22 utsökningsverken och Riksfogdeämbetet bildas ett enda riksomfattande ämbetsverk, Utsökningsmyndigheten. Vid organisationsreformen är det fråga om omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen. På denna omstrukturering tillämpas 5 a–5 c § i statstjänstemannalagen. Huvudregeln är att tjänstemännen övergår till nuvarande eller motsvarande uppgifter i den nya organisationen. Ordinarie tjänstemän övergår som ordinarie tjänstemän och visstidsanställda som visstidsanställda tjänstemän, om tjänsteförhållandet för viss tid sträcker sig till tiden efter det att organisationsreformen har trätt i kraft. År 2016 fanns det sammanlagt 1224 tjänster vid utsökningsverken. Antalet tjänstemän i tjänsteförhållanden för viss tid utan någon ordinarie tjänst uppgick till 167.

Tjänster får överföras utan samtycke från tjänstemannen, om tjänsten överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsregion. Med pendlingsregion avses ett område enligt 1 kap. 9 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Enligt nämnda bestämmelse sträcker sig pendlingsregionen 80 kilometer från personens faktiska bostad.

Om sådana uppgifter som motsvarar de nuvarande uppgifterna inte räcker till för alla tjänstemän, kan det inledas ett anmälningsförfarande för att tillsätta uppgifterna i den nya organisationen. På den personal som ändringen gäller ska finansministeriets beslut om personalens ställning vid organisationsförändringar samt justitieministeriets personalpolitiska principer vid förändringar tillämpas. Ersättning bl.a. för de förlängda arbetsresorna till följd av förändringen betalas till personalen enligt justitieministeriets beslut. Underteckningsprotokollet till statens tjänste- och arbetskollektivavtal innehåller bestämmelser om tryggnad av lönenivån om uppgifternas svårighetsgrad ändras.

Propositionen ger Utsökningsmyndighetens ledning en möjlighet att i den nya organisationen separat fatta beslut om personalens placering med hänsyn till hur de bästa förutsättningarna för ledningen av verksamheten kan skapas. Omständigheter som inverkar på beslutet vid en sådan bedömning bör vara en enhetlig, effektiv och ekonomisk verksamhet samt upprätthållandet av en trygg arbetsmiljö. Samtidigt ska det fästas uppmärksamhet vid att de verksamhetsställen som det föreskrivs om genom förordning av justitieministeriet har tillräckligt med utsökningstjänster.

De nödvändiga personalminskningar som de nuvarande sparkraven förutsätter har redan i stor utsträckning genomförts via naturlig avgång.

När Riksfogdeämbetet grundades var målet att skapa en operativ ledningsenhet som skulle representera landets spetskunskap i utsökningsfrågor. Av de flesta tjänsteinnehavare skulle krävas minst god yrkeskunskap och erfarenhet på ”fogdenivå”, helst dock utmärkt kännedom om utsökningsverksamhet (RP 46/2009 rd). Kravet att tjänstemän inom centralförvaltningen ska ha sakkunskap och praktisk erfarenhet i utsökningsfrågor framhävs när de nuvarande administrativa uppgifter som ankommer på Riksfogdeämbetet blir en del av den riksomfattande rättskipningsorganisationen.

3.3.2 Nya indrivningsförfaranden

Det föreslås att verkställighetsförfarandet indelas i omfattande verkställighet, specialverkställighet och basverkställighet. Specialverkställigheten motsvarar nuvarande specialindrivning. Vid omfattande verkställighet blir det möjligt att verkställa alla de skyldigheter och säkringsåtgärder som avses i 1 § kap. 1 och 2 § i utsökningsbalken. De förrättas av utsökningsöverinspektörer, dvs. de nuvarande häradsutmätningmännen samt häradsfogdarna. Befogenheterna för de utsökningsöverinspektörer som arbetar inom omfattande verkställighet och specialverkställighet motsvarar de nuvarande häradsutmätningmännens befogenheter.

Basverkställighet utgör en ny form av förfarande där det förrättas verkställighet av betalningsskyldigheter av masskaraktär i sådana fall då skulderna inflyter inom skälig tid. Förutsättningen är också att sådan egendom inte behöver utmätas som ska förvandlas till pengar. Basverkställigheten ska förrättas av en ny tjänstemannagrupp, utsökningsinspektörerna (ca 180 tjänster) samt av deras chefer, dvs. ledande häradsfogden samt häradsfogdarna. I och med att detta förfarande införs kommer utsökningsöverinspektörerna vid omfattande verkställighet att kunna koncentrera sig på mer krävande gäldenärer som förutsätter mer ingående utredning och på utmätning och försäljning av egendom som ska realiserats samt på verkställighetsåtgärder som är bundna till en viss plats (t.ex. vräkning). Mer rutinartade utsökningsärenden och utsökningsärenden i fråga om sådana gäldenärer som kräver mindre utredningsarbete ska i regel skötas inom ramen för basverkställighet. Basverkställighet erbjuder nya uppgifter t.ex. för Utsökningsmyndighetens nuvarande visstidsanställda häradsutmätningmän eller byråpersonal.

3.3.3 Tjänstestruktur

Enligt propositionen ska riksfogden och biträdande riksfogde vara utmätningsmän, dvs. de ska ha ställningen som lagtillämpare på samma sätt som de övriga chefer vid rättskipningsmyndigheter som hör till rättsväsendet. De ska inte ha rätt att ingripa i enskilda rättskipningsbeslut, vilket inte heller riksfogden har för närvarande. Ställningen som lagtillämpare gör det möjligt för riksfogden och biträdande riksfogden att sköta också verkställighetsuppdrag utöver de administrativa uppgifter som riksfogden har för närvarande.

Enligt propositionen ska utsökningsöverinspektörerna och utsökningsinspektörerna lyda under häradsfogdarna och landskapsfogden. Häradsutmätningsmännen övergår till tjänster som utsökningsöverinspektör. Tjänstebenenämningen landskapsutmättningsman frångås och alla utmätningsmän som förrättar omfattande verkställighet får benämningen utsökningsöverinspektör. Tjänsterna som utsökningsinspektörer är nya och kommer att ledigförklaras offentligt.

3.3.4 Utnämning och behörighetsvillkor

I propositionen föreslås det att tjänsterna som riksfogde, biträdande riksfogde, ledande häradsfogde och ledande förvaltningsfogde ska tillsättas för fem år i sänder. För närvarande är tjänsterna tillsatta tills vidare. Det att tjänsterna tillsätts för viss tid är ett sätt att säkerställa ett effektivt ledarskap som håller hög kvalitet. Ledningens förmåga och uppgifter kan då granskas med jämna mellanrum. Den som skött en sådan tjänst kan på nytt utses till tjänsten för viss tid. Tjänsternas tidsbundenhet gäller inte nuvarande tjänsteinnehavare.

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för utsökningsöverinspektörer och utsökningsinspektörer utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att till utsökningsöverinspektör ska kunna utnämnas en finsk medborgare som har avlagt högskoleexamen och som har praktisk erfarenhet av uppgifter som hör till tjänsten eller som i andra uppgifter har uppnått skicklighet för att kunna sköta tjänsten på ett framgångsrikt sätt. Utbildningskravet för häradsutmätningsman är för närvarande högskoleexamen, lämplig yrkesinriktad examen eller studentexamen. Behörighetsvillkoren för utsökningsöverinspektör i fråga om utbildning kommer således att vara högre än för häradsutmätningsman. De ska dock inte gälla tjänstemän som innehar en tjänst som häradsutmätningsman när lagen träder i kraft.

3.3.5 Galdenärsbaserad behandling och ansvarig utmätningsman

Det föreslås i propositionen att principerna i fråga om galdenärsbaserad behandling och ansvarig utmätningsman ska kvarstå. Det nya i propositionen är att utsökningsärenden som gäller en och samma svarande ska kunna behandlas i samarbete av en indrivningsgrupp. Detta möjliggör specialisering inom indrivningsgruppen. Också i indrivningsgruppen ska en utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör vara ansvarig utmätningsman och ha kontroll över galdenärens utsökningsärenden som helhet. Till denna del föreslås det inga ändringar i förfarandet.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

Genom att koncentrera behandlingen av utsökningsärenden av masskaraktär är det möjligt att för enhetliga utsökningsförfarandet och därmed främja rättssäkerheten. De utmätningsmän som förrättar omfattande verkställighet kan koncentrera sig på behandlingen av mycket krävande och tidsdryga ärenden, och det är då att anta att indrivningsresultaten förbättras också i den typen av ärenden. En allmän medvetenhet om att indrivningen intensifieras och att det också bildas en verksamhet med specialverkställighet vid Utsökningsmyndigheten kommer att ha betydelse när det

gäller att motverka betalningsförsummelse och upprätthålla betalningsmoralen. En koncentrerad av administrativa funktioner, såsom betalningar, gör det lättare för dem som ansöker om utsökning att hålla kontakt med utsökningen.

Genom att det av utsökningsverket bildas en enda myndighet och funktionerna kan organiseras smidigare på riksnivå, kan servicen för dem som hör till en språkminoritet förbättras. Den kundservice som ges per telefon eller annars elektroniskt kommer att utvecklas i strukturreformsprojektet bl.a. så att kundservice finns tillgänglig i större utsträckning än tidigare.

4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Justitieministeriet gav Riksfogdeämbetet i uppdrag att bereda en strukturreform av utsökningsväsendet i syfte att förbättra verksamhetens ekonomi och produktivitet utan att parternas rättssäkerhet äventyras. Uppdraget grundar sig på de resultatmål som uppställts för Riksfogdeämbetet samt på Reformprogrammet för rättsvärderna för åren 2013–2025.

Riksfogdeämbetet tillsatte den 18 november 2014 en arbetsgrupp med uppgift att bereda de lagändringar som strukturreformen förutsätter. Arbetsgruppen leddes av Riksfogdeämbetet och bestod av företrädare för Riksfogdeämbetet och utmätningsmännen samt justitieministeriets lagberedningsavdelning och justitieförvaltningsavdelning.

Arbetsgruppen fick först till uppdrag att utreda de behov av lagändringar som uppkommit till följd av den senaste tidens rättspraxis och den övriga utvecklingen i utsökningsförfarandet. Arbetsgruppen skulle också undersöka möjligheterna att förenkla och försnabba utsökningsprocesserna.

Arbetsgruppen överlämnade sitt första betänkande den 15 juni 2015 (Riksfogdeämbetets publikationer 2015:2). Utifrån betänkandet och utlåtandena om det beredde justitieministeriet som tjänsteuppdrag en regeringsproposition angående dessa frågor. Lagen om ändring av utsökningsbalken (323/2016) och lagen om ändring av 11 § i lagen om preskription av skulder (324/2016) trädde i kraft den 1 juni 2016.

Under det andra skedet skulle arbetsgruppen bereda de förslag till bestämmelser som strukturreformen förutsätter. Förslagen hänför sig till utsökningsverksamhetens organisation och tjänstestruktur samt till de nödvändiga ändringar i utsökningsförfarandet som följer av dessa.

5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER

I propositionen föreslås det att ändring i en verkställighetsåtgärd som vidtagits vid basverkställighet eller vid sådan verkställighet av specialåtgärder som avses i det föreslagna 3 kap. 14 a § 2 mom. eller i ett beslut av utmätningsmannen söks hos den tingsrätt där svaranden i ett utsökningsärende har sin bonings- eller hemort eller sitt verksamhetsställe. Den föreslagna ändringen ingår i det nya 11 kap. 2 § 4 mom. i utsökningsbalken.

I den regeringsproposition med förslag till lag om ändring av domstolslagen (RP 270/2016 rd) som riksdagen håller på att behandla ingår ett förslag till ändring av 11 kap. 2 § i utsökningsbalken. Enligt propositionen söks ändring i enlighet med gällande 2 § 3 mom. hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden har utförts. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2019. Avsikten är dock att det föreslås att 11 kap. 2 § träder i kraft med det nu föreslagna innehållet.

DETALJMOTIVERING

1 LAGFÖRSLAG

1.1 Utsökningsbalken

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 a §. *Omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet.* Enligt förslaget ska en ny 2 a § fogas till kapitlet. Enligt *1 mom.* ska verkställigheten indelas i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet.

I *2 mom.* föreskrivs om befogenheterna vid omfattande verkställighet och specialverkställighet. Omfattande verkställighet ska vara utsökningens lokala kärnuppgift. Utmätningmän vid omfattande verkställighet ska ha en lika omfattande behörighet som utmätningmän har enligt gällande lag. Behörigheten inbegriper verkställigheten av alla de skyldigheter och säkringsåtgärder som avses i kapitel 1 och 2 §. Det är fråga om ett utsökningsförfarande till vilket man styr gäldenärer vars utsökningsärenden förutsätter en mera omfattande och tidskrävande eftersökning av egendom och utredningsåtgärder än vid basverkställighet. Vid omfattande verkställighet ska det också ofta ordnas ett personligt sammanträffande med parterna. Vid omfattande verkställighet behandlas förutom verkställighet av betalningsskyldigheter också ärenden som gäller verkställighet av andra skyldigheter och säkringsåtgärder samt förrättas utmätningar och realiseringar av fast och lös egendom.

Utsökningens specialindrivning startade 1997. Den nämns första gången i regeringens proposition 1998 med förslag till lag om ändring av utsökningslagen (RP 275/1998 rd). Då genomfördes en separat reform av utsökningslagen (37/1895) i syfte att bland annat skapa en klarare lagstiftningsgrund för utsökningsväsendets specialindrivning och övriga svåra fall inom utsökningsverksamheten. Till 3 kap. 14 § 1 mom. som varit i kraft genom en lag om ändring av utsökningslagen (679/2003) som trädde i kraft den 1 mars 2004 fogades en bestämmelse om utsökningsärenden som kräver specialåtgärder och som i motiveringen till bestämmelsen också kallas ”specialåtgärder”. Specialindrivning nämns i regeringens proposition (RP 216/2001 rd) som ett exempel på utsökningsärenden som kräver specialåtgärder. Specialindrivning definieras inte i lag.

Med begreppet ”specialverkställighet” avses detsamma som med begreppet ”specialindrivning”, och en uttrycklig bestämmelse om specialverkställighet ska tas in i lag. Specialindrivning i sin nuvarande form är en etablerad del av den riksomfattande utsökningsverksamheten och har klara funktionella ramar. På samma sätt som med specialindrivning är syftet även med specialverkställighet att fokusera på gäldenärer i fråga om vilka det krävs en så stor arbetsinsats och sådana specialkunskaper att utreda deras förmögenhetsställning och vidta anknytande åtgärderna att det inte är ändamålsenligt att fortsätta utredningen inom normal indrivning. Sådana gäldenärer har nästan utan undantag genom olika arrangemang försökt komma undan betalningen av skulder och flytta egendom utom räckhåll för utsökningen. De har ofta kopplingar till ekonomisk brottslighet och grå ekonomi.

Gäldenärer föreslås bli överförda till specialverkställighet på två sätt. Antingen så att det vid annan indrivning väcks en misstanke om att gäldenären gjort sig skyldig till missbruk eller andra arrangemang som antas kräva omfattande utredningar eller så att ärendet tas till specialverkställighet som ett resultat av myndighetssamarbete. Ett viktigt delområde av specialverkställigheten ska vara att upprätthålla ett fungerande myndighetssamarbete. Specialverkställighet ska fungera med samma fullmakter och metoder som är tillgängliga vid omfattande verkställighet.

En bestämmelse om basverkställighet föreslås i 3 mom. Basverkställighet är en uppgiftshelhet där gäldenärens utsökningsärenden i princip kan skötas med elektroniska metoder utan ett personligt sammanträffande med gäldenären. Basverkställigheten ska endast gälla verkställighet av betalningsskyldigheter som fastställts i pengar. Endast sådana inkomster och sådan egendom kan utmätas som inte behöver förvandlas till pengar. Med detta avses främst periodisk inkomst, skatteåterbäringar, penningmedel på ett bankkonto och andra fordringar. Basverkställighet ska skötas av utsökningsinspektörer som det föreslås bestämmelser om i 7 §.

Närmare bestämmelser om uppgifter inom basverkställigheten ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Ett utkast till statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om utsökningsförfarandet finns som bilaga till denna proposition. Avsikten är att endast sådana gäldenärer vars betalningsskyldigheter med stöd av en inkomstbasutredning blir helt fullgjorda inom en skälig tid ska styras till basverkställighet. Pilotförsök med basverkställighet har gjorts på uppdrag av Riksfogdeämbetet i vissa utsökningsverk. Utifrån erfarenheterna av pilotförsöken har en skälig tid för åtgärder inom basverkställigheten visat sig vara cirka sex månader. Denna definition av hur länge basverkställigheten pågår bygger på att 80 procent av utsökningsärendena behandlas (skulden blir betald eller gäldenären konstateras medellös) inom sex månader. Om det är sannolikt att full betalning inte fås för fordringarna inom utsatt tid, överförs gäldenärens utsökningsärenden till omfattande verkställighet. Närmare bestämmelser om tillämpningen av begreppet skälig tid vid utsökningsförfarande kan utfärdas genom administrativa bestämmelser. När sådana åtgärder har slutförts vid omfattande verkställighet som utmätningssmannen inte har behörighet för vid basverkställigheten, kan ärendena återföras till basverkställigheten, t.ex. för utmätning av periodisk inkomst.

I 3 kap. 105–107 § föreskrivs om begränsad utsökning. Dessa bestämmelser ändras inte i detta sammanhang. Den som ansöker om utsökning kan fortfarande i sin ansökan uppge att han eller hon nöjer sig med begränsad utsökning. Om gäldenären vid verkställigheten endast har ärenden som omfattas av begränsad utsökning, sker verkställigheten utan tidsbegränsning vid basverkställighet. Detta kan anses motiverat eftersom den sökande vid begränsad utsökning i sin ansökan har begränsat verkställigheten till de indrivningsmetoder som anges i 105 § 2 mom. Om den sökande återtar villkoret för begränsad utsökning i sin ansökan, måste det fattas beslut om överföringen av utsökningsärendet till omfattande verkställighet i enlighet med förutsättningarna ovan. Om ett utsökningsärende som ska verkställas vid omfattande verkställighet inleds för en gäldenär, överförs gäldenärens utsökningsärenden helt och hållet till den omfattande verkställigheten.

7 §. Utmätningssmän. I paragrafen föreslås ändringar som beror på den organisationsförändring och de nya tjänstebestämmelser som föreslås.

Enligt 1 mom. är de ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna och i landskapet Åland landskapsfogden utmätningssmän. Utmätningssmän under häradsfogdarna och landskapsfogden är utsökningsöverinspektörerna och utsökningsinspektörerna. Av det skäl som anges i avsnitt 2.1 i den allmänna motiveringen föreslås att även riksfogden och biträdande riksfogden är utmätningssmän. De har ställningen som lagtillämpare på samma sätt som chefer för andra rättskipningsmyndigheter inom rättsväsendet.

Avsikten är att riksfogden och biträdande riksfogden som är chefer vid Utsökningsmyndigheten självständigt ska kunna sköta även verkställighetsuppdrag. Eftersom deras uppgifter skulle vara inriktade på den strategiska och operativa ledningen samt på förvaltningsärenden, kan deltagandet i rättskipning i praktiken gälla endast verkställigheten av särskilda ärenden eller ärendehelheter med större samhällelig betydelse eller internationella kopplingar. T.ex. i 8 kap. 2 § 2 mom. i domstolslagen föreskrivs för chefsdomares del att de deltar i rättskipningen i den omfattning som hans eller hennes övriga uppgifter medger det. Det anses viktigt att chefsdomarna också deltar i rättskipningen även om största delen av deras tid går åt till ledarskap och administrativa uppgifter (RP 7/2016 rd).

Med undantag för Utsökningsmyndighetens högsta ledning skulle tjänstemännen inom centralförvaltningen vara förvaltningstjänstemän.

Även utsökningsinspektörerna är utmätningsmän. Det är fråga om en ny personalgrupp i tjänstestrukturen inom utsökningsverksamheten. En utsökningsinspektör ska ha en mera begränsad behörighet än en utsökningsöverinspektör. Utsökningsinspektören ska förrätta basverkställigheten. Bestämmelser om behörighetsvillkoren för utsökningsinspektörer utfärdas genom förordning av statsrådet. Behörighetsvillkoren för utsökningsinspektörer är lägre än för utsökningsöverinspektörer.

Lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland (619/2012) föreslås bli upphävd. I den nu aktuella paragrafen tas in en bestämmelse om utmätningsmän som ingår i 2 § i lagen om landskapsfogdeämbetet och för landskapsfogdens del i tillämpliga delar hänvisningsbestämmelsen i 4 §.

Tjänstebenämningen landskapsfogde, som varit i bruk sedan landskapsfogdeämbetet grundades 1980, föreslås bli kvar. Landskapsfogden ska verka vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsställe i landskapet Åland. Genom den särskilda tjänstebenämningen på tjänsten betonas landskapet Ålands särställning.

Tjänstebenämningarna på häradsutmättningsmän och landskapsutmättningsmän föreslås bli förenhetligade. Tjänstebenämningen på biträdande utmätningsman ändrades till häradsutmättningsman när utsökningsbalken (705/2007) trädde i kraft vid ingången av 2008. I landskapet Åland förblev tjänstebenämningen dock oförändrad fram till 2012, då den i samband med att det stiftades en ny lag om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland ändrades till landskapsutmättningsman. Den nya tjänstebenämningen på häradsutmättningsmän och landskapsutmättningsmän är utsökningsöverinspektör. Även befogenheterna som utmätningsmän för utsökningsöverinspektörerna i landskapet Åland bestäms med stöd av utsökningsbalken och de är utmätningsman direkt med stöd av lagen om stämmningsmän (505/1986). I lagen om stämmningsmän görs behövliga ändringar.

I gällande 7 § 1 mom. finns en bestämmelse som uttrycker att häradsutmättningsmännen lyder under häradsfogdarna. Det föreslås att sakinnehållet i bestämmelsen överförs till paragrafens 2 mom. Häradsfogden ålägger utsökningsöverinspektören och utsökningsinspektören uppgifter. I momentet föreskrivs dessutom i motsvarighet till gällande 2 mom. att häradsfogden är skyldig att övervaka att utmätningsmännen som är underställda häradsfogden och de i 8 § avsedda andra tjänstemännen som är underställda häradsfogden sköter sina uppgifter lagenligt och på tillbörligt sätt och att de iakttar de föreskrifter som har meddelats dem.

I 3 mom. föreslås inga ändringar. Häradsfogden kan överföra en uppgift som han eller hon gett en underlydande tjänsteman till en annan underlydande tjänsteman eller själv åta sig uppgiften.

Ett nytt 4 mom. föreslås bli fogat till paragrafen. Enligt det momentet gäller för riksfogden, biträdande riksfogden och de ledande häradsfogdarna vad som i denna lag föreskrivs om häradsfogden. För att markera självständiga rättskipningsmyndigheters beslutsfrihet tas i momentet in en uttrycklig bestämmelse enligt vilken häradsfogden eller biträdande häradsfogden inte själv kan åta sig ett enskilt utsökningsärende som tilldelats den ledande häradsfogden eller häradsfogden för behandling och avgörande eller utfärda bestämmelser om dess verkställighet eller överföra det till någon annan. Ovan nämnda förbud ska också gälla ledande häradsfogden i förhållande till häradsfogden.

I momentet föreskrivs också om grunder enligt vilka en enskild gäldenärs utsökningsärenden som omfattas av ledande häradsfogdens eller häradsfogdens behörighet i undantagsfall kan överföras på en annan ledande häradsfogde eller häradsfogde. Ett utsökningsärende kan fräntas en domare mot hans eller hennes vilja endast av vägande skäl. Sådana skäl kan vara sjukdom, dröjsmål i behandlingen av ärenden, arbetsmängden eller någon annan motsvarande omständighet. Den föreslagna

bestämmelsen gäller överföringen av ärenden endast i sådana situationer där den aktuella tjänstemannen uttryckligen motsätter sig en överföring av ärenden. Endast då behövs ett motiverat beslut av riksfogden, biträdande riksfogden eller den ledande häradsfogden som är chef för den aktuella häradsfogden. Bestämmelsen gäller inte sådana jävsituationer som anges i 1 kap. 15 §.

8 §. Andra tjänstemän. Enligt gällande paragraf får häradsfogden vid behov ålägga också en annan underlydande tjänsteman att utföra verkställighetsuppdrag som ska skötas av en häradsutmätningsman, om tjänstemannen uppfyller behörighetsvillkoren för en häradsutmätningsman. För närvarande finns sådana andra tjänstemän som avses i bestämmelsen bl.a. i bankförfrågnings- och delgivningsuppgifter. Tjänstebestämmelsen häradsutmätningsman ändras till utsökningsöverinspektör och bestämmelsen utsträcks också till utsökningsinspektörer.

11 §. Utsökningsmyndighetens verkställighetsorganisation. I gällande paragraf föreskrivs om utsökningsväsendets organisation, om Riksfogdeämbetet som handhar utsökningsväsendets centralförvaltning och om lokala utsökningsverk som lyder under den. Paragrafens innehåll ändras så att den motsvarar den organisationsstruktur som föreslås. När det bemyndigande som ingår i 3 mom. i gällande paragraf upphävs den 1 januari 2019 upphävs samtidigt statsrådets förordning om utsökningsdistrikten (865/2007).

I 1 mom. ingår en bestämmelse enligt vilken det för verkställighet av utsökningsärenden finns Utsökningsmyndigheten, som hör till justitieministeriets förvaltningsområde. Den bildas av de nuvarande 22 utsökningsverken och Riksfogdeämbetet. Indelningen i utsökningsdistrikt slopas och den nya myndighetens behörighet ska omfatta hela landet.

Enligt 2 mom. finns det regionala verksamhetsenheter med omfattande verkställighet vid Utsökningsmyndigheten. Bestämmelser om den regionala indelningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att det ska bildas fem områden. Utkastet till statsrådets förordning om utsökningsverksamhetens förvaltning finns som bilaga till denna proposition.

Varje område föreslås ha en verksamhetsenhet med omfattande verkställighet. Utgångspunkten är att utsökningsöverinspektörer som förrättar omfattande verkställighet ska vara placerade vid Utsökningsmyndighetens samtliga verksamhetsställen. Chefer för verksamhetsenheterna ska vara de ledande häradsfogdarna. Chefen för en verksamhetsenhet svarar för sin enhets ledning och resultat samt organiseringen av enhetens förvaltningsuppgifter. Närmare bestämmelser om organiseringen av de regionala verksamhetsenheternas uppgifter utfärdas i Utsökningsmyndighetens arbetsordning. Bestämmelser om bestämmande av ansvarig utmätningsman vid omfattande verkställighet tas in i 3 kap. 14 § 1–4 mom.

Vidare ska det enligt momentet vid Utsökningsmyndigheten finnas verksamhetsenheter med basverkställighet och specialverkställighet. Bestämmelser om bestämmande av ansvarig utmätningsman vid basverkställighet och specialverkställighet föreslås bli intagna i 3 kap. 14 a § 1 mom. Den regionala tillgången till tjänster behandlas nedan i motiveringen till 5 mom. samt beaktandet av rättsskyddsaspekten i fråga om svarandens möjligheter att uträtta ärenden och påverka i synnerhet vid centraliserad verkställighet behandlas nedan i motiveringen till 3 kap. 14 a §.

Basverkställigheten centraliseras till verksamhetsenheter med basverkställighet där den förrättas av de utsökningsinspektörer som avses i 7 § 1 och 2 mom. Bestämmelser om vid vilka verksamhetsställen utmätningsmän vid enheten med basverkställighet ska placeras utfärdas i Utsökningsmyndighetens arbetsordning. Verksamhetsställena väljs med stöd av operativa och ekonomiska aspekter. Avsikten är att tjänster som utsökningsinspektör ska placeras inom alla områden för att rekryteringen ska underlättas.

Vid basverkställigheten behandlas ett stort antal ärenden och gäldenärer i ett förfarande med ganska få utredningar. På uppdrag av Riksfogdeämbetet har pilotförsöken med omfattande verkställighet och basverkställighet vid vissa utsökningsverk visat att cirka 80 procent av de gäldenärer som styrts till pilotförsöken har varit sådana vars ärenden behandlats vid basverkställighet. Basverkställigheten ska i huvudsak vara indrivning med hjälp av informationssystem. Fördelningen av ärenden som hör till basverkställigheten mellan de ansvariga utmätningsmännen kan vid behov jämnas ut, vilket skulle göra förfarandet effektivare. På motsvarande sätt kan utmätningsmän inom omfattande verkställighet koncentrera sig och fördjupa sin specialisering på svårare och mera tidskrävande utredningsåtgärder. I arbetsordningen för Utsökningsmyndigheten meddelas närmare föreskrifter om organiseringen av uppgifterna vid verksamhetsenheter med basverkställighet.

I 2 mom. utfärdas också ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva om andra verksamhetsenheter vid Utsökningsmyndigheten än de ovan nämnda. Av operativa eller ekonomiska skäl bör det ges möjlighet att senare inrätta nya verksamhetsenheter vid Utsökningsmyndigheten för utsökningsförfarandet. Ansvarig utmätningsman för verkställighet som centraliserats till en verksamhetsenhet som det föreskrivs om genom förordning bestäms likaså i enlighet med 3 kap. 14 a § 1 mom.

Enligt 3 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet (1322/2007) bestämmer justitieministeriet att en viss utmätningsman ska sköta ett utsökningsärende som kräver specialåtgärder. På så vis är förfarandet med stöd av gällande bestämmelser vid förordnandet av en utmätningsman till ett specialindrivningsuppdrag att förordnandet på framställning av Riksfogdeämbetet utfärdas genom ett administrativt beslut av ministeriet. Den aktuella paragrafen i förordningen upphävs när denna lag träder i kraft. Nu föreslås det bestämmelser om att specialverkställighet ska centraliseras till verksamhetsenheter med specialverkställighet, dvs. i praktiken till de utmätningsmän som administrativt placerats vid enheterna. Bestämmelser om vid vilka verksamhetsställen specialverkställighet ska förrättas och om annan organisering av uppgifterna för verksamhetsenheter med specialverkställighet utfärdas i Utsökningsmyndighetens arbetsordning. För närvarande hör fattandet av beslut om verksamhetsställen med specialindrivning i sista hand till Riksfogdeämbetet.

Chef för de övriga verksamhetsenheterna är på samma sätt som vid verksamhetsenheterna med omfattande indrivning den ledande häradsfogden, som svarar för ledningen och resultaten i verksamheten vid sin verksamhetsenhet. I arbetsordningen meddelas närmare föreskrifter om de ledande häradsfogdarnas uppgifter.

Lokala utsökningstjänster på Åland säkerställs genom att det i 3 mom. tas in en uttrycklig bestämmelse enligt vilken Utsökningsmyndigheten har ett verksamhetsställe i landskapet Åland. Den separata lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland föreslås bli upphävd när denna lag träder i kraft, eftersom ämbetsverkets administrativa ställning förändras så att det motsvarar de övriga lokala utsökningsverken. När verksamhet enligt den nya organisationsstrukturen ordnas på Åland kan de lokala förhållandena och landskapets särställning beaktas närmare i Utsökningsmyndighetens arbetsordning.

Med hänsyn till landskapet Ålands särställning, geografiska läge och personalstyrkan och det totala antalet ärenden som behandlas vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsställe i landskapet är det motiverat att utsökningsöverinspektörerna och landskapsfogden vid verksamhetsstället på Åland också behandlar utsökningsärenden som annars hör till basverkställigheten.

I analogi med gällande bestämmelser ska bestämmelser om Utsökningsmyndighetens övriga verksamhetsställen utfärdas genom förordning av justitieministeriet. Bestämmelserna ska inte gälla verksamhetsställena för Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

Enligt gällande 12 § 1 mom. ska Riksfogdeämbetet särskilt sörja för den regionala tillgången på de tjänster utsökningsväsendet tillhandahåller. Som nytt 4 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse enligt vilken verksamheten ska ordnas så att den regionala tillgången till tjänster tillgodoses. Genom ordalydelsen vill man betona att den regionala tillgången till tjänster bör beaktas redan när det fattas beslut om organiseringen av den nya organisationens verksamhet och uppgifter. Skyldigheten gäller alla tjänstemän i chefsställning, i synnerhet riksfogdar, biträdande riksfogdar och chefer för verksamheter. Tillgodoseendet av tillgången på regionala tjänster inbegriper att det för varje område som bildas ska ordnas ändamålsenliga och operativt tillräckliga utsökningstjänster. Svaranden ska med beaktande av geografiska avstånd ha skäligena möjligheter att sköta sina ärenden och bevaka sina intressen, även om bl.a. avancerade elektroniska tjänster och ett centraliserat service- och rådgivningssystem som sköts per telefon har minskat behovet av ett tätt nätverk av verksamhetsställen. Det praktiska ansvaret för att det vid verksamhetsställen som det föreskrivs om genom förordning av justitieministeriet ska finnas tillräckliga utsökningstjänster vilar på Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

I momentet föreslås i analogi med det ovanstående också att de språkliga rättigheterna ska tillgodoses vid organiseringen av Utsökningsmyndighetens verksamhet. Detta avser utsökningsmyndigheternas språkliga skyldigheter vid tjänsteproduktionen och kundernas rättigheter att använda sitt eget språk i kontakter med utsökningsmyndigheterna i enlighet med grundlagen, språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

12 §. Utsökningsmyndighetens centralförvaltning. I den gällande paragrafen finns bestämmelser om Riksfogdeämbetet. De ersätts med bestämmelser om Utsökningsmyndighetens centralförvaltning. Rubriken för paragrafen ska motsvara detta. Lagen om Riksfogdeämbetet föreslås bli upphävd när denna lag träder i kraft.

För närvarande överförs den operativa ledningen och styrningen av Riksfogdeämbetet, som är centralförvaltningsmyndighet inom utsökningen, till Utsökningsmyndighetens centralförvaltning. Kvar på justitieministeriet blir på samma sätt som nu främst den strategiska planeringen och styrningen av utsökningsverksamheten, budgetplaneringen och författningsberedningen.

Riksfogdeämbetet kan inte ingripa i utmätningens rättskipningsbeslut och har inte bestämmande inflytande eller styrmakt i enskilda rättskipningsärenden. Ändring i rättskipningsbeslut söks vid allmänna domstolar i enlighet med 11 kap. Utsökningsmyndighetens centralförvaltning svarar för myndighetens riksomfattande förvaltningsuppgifter. Den är inte ett rättskipningsorgan.

Enligt 1 mom. ska Utsökningsmyndighetens centralförvaltning svara för den administrativa styrningen och utvecklingen av samt tillsynen över utsökningsverksamheten. Centralförvaltningen svarar även för resultaten i myndighetens verksamhet.

I 2 mom. föreskrivs att riksfogden leder Utsökningsmyndigheten och är chef för centralförvaltningen. Riksfogden bistås av en biträdande riksfogde. Bestämmelsen om riksfogdens beslutanderätt i momentet motsvarar till sitt innehåll 4 § 2 mom. i den gällande lagen om Riksfogdeämbetet.

Utsökningsmyndigheten skulle vara en av de största enskilda myndigheterna och den största rättskipningsmyndigheten inom justitieministeriets förvaltningsområde. För att ledningen och styrningen av Utsökningsmyndigheten ska vara effektiv och verkningsfull förutsätts att högsta ledningens uppgifter på ett ändamålsenligt sätt kan delas för att arbetsbördan ska jämnas ut. Riksfogdens uppgifter kan vara inriktade på den strategiska ledningen av Utsökningsmyndigheten, tryggheten av dess verksamhetsförutsättningar, utvecklandet av och den allmänna administrativa ledningen av myndigheten. Riksfogden är dessutom chef för centralförvaltningen. Den biträdande riksfogdens uppgifter kan vara inriktade på ledningen, styrningen och tillsynen över den operativa verksamheten. Närmare bestämmelser om arbetsfördelningen mellan riksfogden och den biträdande riksfogden

utfärdas i Utsökningsmyndighetens arbetsordning. Den biträdande riksfogden ska ha samma behörighet som riksfogden i de ärenden som han eller hon ska behandla.

Enligt 3 mom. kan det inom centralförvaltningen på samma sätt som nu vid Riksfogdeämbetet finnas tjänster som ledande förvaltningsfogde och förvaltningsfogde i chefs- och expertuppgifter. De är inte utmättningsmän men ska ha avlagt högre högskoleexamen i juridik och ha god förtroenhet med utsökningsverksamhet och förvaltningsuppgifter. Närmare bestämmelser om centralförvaltningens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att det till uppgifterna för Utsökningsmyndighetens centralförvaltning i tillämpliga delar ska läggas sådana uppgifter som med stöd av gällande lagstiftning hör till Riksfogdeämbetet. Ett utkast till statsrådets förordning om utsökningsverksamhetens förvaltning finns som bilaga till denna proposition.

13 §. Arbetsordning. De nuvarande bestämmelserna om utsökningsverk i paragrafen ersätts med bestämmelser om Utsökningsmyndighetens arbetsordning och rubriken för paragrafen ändras. De lokala utsökningsverken läggs ned och lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland upphävs.

I Utsökningsmyndighetens arbetsordning utfärdas närmare bestämmelser om uppgiftsfördelningen mellan riksfogden och biträdande riksfogden, organiseringen av verksamhetsenheternas uppgifter samt av de verkställighetsåtgärder som ska centraliseras. I arbetsordningen utfärdas dessutom bestämmelser om de ledande häradsfogdarnas uppgifter samt om de allmänna grunderna för hur fördelningen av uppgifterna och den övriga organiseringen av uppgifterna ska bestämmas. Utsökningsmyndighetens arbetsordning är underordnad i förhållande till vad som i lag eller förordning föreskrivs om det som avses i bestämmelsen. Riksfogden fastställer Utsökningsmyndighetens arbetsordning.

I Utsökningsmyndighetens arbetsordning meddelas närmare föreskrifter om organiseringen främst av uppgifterna i anslutning till utsökningsförfarandet och utmättningsmännen. Utsökningsmyndighetens centralförvaltning ska ha en egen, separat arbetsordning. Genom den kan meddelas föreskrifter om centralförvaltningens interna organisation, beredningen och avgörandet av förvaltningsärenden och om annan organisering av centralförvaltningens arbete. Även en verksamhetsenhet kan ha en arbetsordning. Arbetsordningarna för centralförvaltningen och verksamhetsenheterna är underställda Utsökningsmyndighetens arbetsordning och preciserar den.

Med stöd av 1 punkten meddelas i arbetsordningen närmare bestämmelser om uppgiftsfördelningen mellan riksfogden och den biträdande riksfogden. Bestämmelsen ska gälla arbetsfördelningen i fråga om både förvaltnings- och verkställighetsuppgifter. Genom att meddela föreskrifter om uppgiftsfördelningen genom arbetsordningen kan utfärdandet av bestämmelser genom förordning flexibla och snabbare anpassas till eventuella behov av ändringar i uppgiftsfördelningen.

I 11 § 2 mom. föreslås bestämmelser om verksamhetsenheter som är regionala verksamhetsenheter med omfattande verkställighet samt verksamhetsenheter med basverkställighet och specialverkställighet. Genom förordning av statsrådet ska det dessutom kunna föreskrivas om andra verksamhetsenheter för Utsökningsmyndigheten. Enligt 2 punkten i paragrafen ska det i arbetsordningen meddelas närmare föreskrifter om organiseringen av verksamhetsenhetens uppgifter. Andra verksamhetsenheter än sådana med omfattande verkställighet kan organiseras till riksomfattande, centralt ledda delar av Utsökningsmyndigheten, men de kan också organiseras på annat sätt, t.ex. som enheter med regional verksamhet och ledning. I arbetsordningen meddelas närmare föreskrifter även om verksamhetsenheternas verksamhetsområden.

Enligt det föreslagna 3 kap. 14 a § 2 mom. kan verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet koncentreras till vissa utmättningsmän. Med stöd av 3 punkten utfärdas bestämmelser om ordnandet av koncentrationen.

Närmare bestämmelser om de ledande häradsfogdarnas uppgifter utfärdas med stöd av punkt 4. De ledande häradsfogdarna ska vara chefer för verksamhetsenheterna.

Med stöd av punkt 5 utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för hur fördelningen av uppgifterna och den övriga organiseringen av uppgifterna ska bestämmas vid Utsökningsmyndigheten. Med stöd av denna bestämmelse utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för hur fördelningen av uppgifterna och den övriga organiseringen av uppgifterna i hela verkställighetsorganisationen ska bestämmas. Bestämmelser om en intern arbetsfördelning som baserar sig på en fördelning av svarandenas namn i alfabetisk ordning, regional indelning eller någon annan bestämningsgrund vid en verksamhetsenhet eller ett enskilt verksamhetsställe kan utfärdas i verksamhetsenhetens arbetsordning eller genom ett administrativt beslut.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska Utsökningsmyndighetens arbetsordning publiceras i författningssamlingen. Genom detta säkerställs att Utsökningsmyndighetens organisation och uppgiftsfördelning är allmänt känd.

I 3 mom. föreskrivs om arbetsordningen för centralförvaltningen och en verksamhetsenhet. I centralförvaltningens arbetsordning meddelas närmare föreskrifter om organiseringen av arbetet i centralförvaltningen. Föreskrifter kan t.ex. meddelas om den interna arbetsfördelningen, tjänstemännens uppgifter och den beslutanderätt som ingår i tjänsten, ärenden som tjänstemän i egenskap av föredragande avgör på eget ansvar och utan föredragning, beredningen och avgörandet av förvaltningsärenden samt ställföreträdare. Föreskrifter om arbetsfördelningen mellan riksfogden och biträdande riksfogden utfärdas dock i Utsökningsmyndighetens arbetsordning som enligt förslag ska publiceras i författningssamlingen.

Även en verksamhetsenhet kan ha en arbetsordning. Genom den meddelas närmare föreskrifter än de som med stöd av 1 mom. 2 punkten utfärdats om organiseringen av arbetet i verksamhetsenheten.

14 §. Utnämning och behörighetsvillkor. I paragrafen görs de ändringar och tillägg som följer av den föreslagna organisationsförändringen och de nya tjänstebestämmelserna.

I 1 mom. föreskrivs att riksfogden och biträdande riksfogden utnämns av republikens president på framställning av statsrådet. Med stöd av gällande 1 kap. 12 § utnämns riksfogden av statsrådet. Bestämmelser om utnämning av de ordinarie domarna och riksåklagaren finns i grundlagen. Samtliga utnämns av republikens president. Enligt 14 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011) utnämns biträdande riksåklagaren av republikens president på framställning av statsrådet. Det skulle vara motiverat att chefer och biträdande chefer som har ställningen som lagtillämpare vid Utsökningsmyndigheten, som är en rättskipningsmyndighet, på samma sätt som nämnda tjänstemän utnämns av republikens president.

En effektiv och kvalitativ ledning vid den riksomfattande Utsökningsmyndigheten skulle bättre kunna säkerställas, om ledningsuppgifterna tillsattes för viss tid. Då skulle ledningens förmåga och förutsättningar för sina uppgifter regelbundet kunna bedömas och den bästa kompetensen hittas i föränderliga situationer. Förfarandet skulle stödja tjänsterotation men inte äventyra ett kontinuerligt utvecklande av Utsökningsmyndighetens verksamhet. En tjänsteman som utnämns till en tjänst för viss tid och har skött sina uppgifter väl och även annars fortfarande uppfyller urvalskriterierna för

tjänsten har sannolikt en stark position då tjänsten ska tillsättas på nytt, om han eller hon ställer upp för en ny mandatperiod.

Tjänsten som riksfogde ska med stöd av 9 a § i statstjänstemannalagen (283/2015) tillsättas för viss tid. I propositionen ingår ett förslag till lag om ändring av 9 a § i statstjänstemannalagen. Det föreslås att 2 mom. ändras så att bestämmelsen i 1 mom. om utnämning av högsta ledningen till tjänster för viss tid inte tillämpas på tjänsten som riksfogde.

En bestämmelse om att tjänsten som riksfogde ska tillsättas för viss tid föreslås bli intagen i det aktuella momentet. Även tjänsten som biträdande riksåklagare ska tillsättas för viss tid. Samtliga utnämns för fem år i sänder. Till högsta ledningen för Utsökningsmyndigheten bör kunna utnämnas den mest kompetenta bland dem som sökt tjänsten och uppfyller behörighetsvillkoren. En riksfogde och biträdande riksfogde som skött tjänsten i fem år kan utnämnas på nytt. Om den som ska utnämnas till en tjänst kommer att uppnå den föreskrivna avgångsåldern före mandattidens utgång, kommer han eller hon dock att utnämnas endast till utgången av den månad då åldern uppnås.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om behörighetsvillkor för tjänsterna som riksfogde och biträdande riksfogde. Kraven för riksfogden och biträdande riksfogden på förtrogenhet med utsökningsverksamhet och administrativa uppgifter och en i praktiken visad god ledarförmåga och ledarerfarenhet motsvarar behörighetsvillkoren för riksfogden i 5 § 1 mom. i lagen om Riksfogdeämbetet. Den examen som krävs för behörighet motsvarar i sak den examen som för närvarande krävs av riksfogden. Utöver juris magisterexamen ska också den tidigare juris kandidatexamen fortfarande ge behörighet för riksfogdens uppgifter. Eftersom innehållet i magisterexamen i internationell och komparativ rätt inte motsvarar ovan avsedda högre högskoleexamina, ger den dock inte behörighet för de aktuella uppgifterna. Med stöd av 7 § i statstjänstemannalagen (281/2000) kan endast en finsk medborgare utnämnas till tjänsten som chef för myndigheten eller till en tjänst till vilken hör uppgifter som utmätningsman.

I 3 mom. föreskrivs om att de ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna, de ledande förvaltningsfogdarna och förvaltningsfogdarna utnämns av riksfogden. Tjänsterna som ledande häradsfogde och ledande förvaltningsfogde ska tillsättas för viss tid. De utnämns för fem år i sänder. Samma person ska kunna utnämnas upprepade gånger. Begränsningen för avgångsålder ska även gälla dessa tjänster.

Till paragrafen fogas nya 4–6 mom.

I 4 mom. föreskrivs för det första om behörighetsvillkor för ledande häradsfogde och häradsfogde. Bestämmelsen motsvarar behörighetsvillkoren i den gällande paragrafens 2 mom. Liksom nu ska lagen för den ledande häradsfogdens del innehålla en uttrycklig bestämmelse enligt vilken den som ska utnämnas till tjänsten förutsätts ha sådan ledarförmåga som behövs vid skötseln av uppgiften. I och med att indelningen i utsökningsdistrikt upphör och verksamheten centraliseras i en organisation med en enda myndighet kan ett mycket stort antal tjänstemän också bli direkt underställda en enskild häradsfogde. Därför ska också bedömningen av ledarförmåga uppmärksammas särskilt vid utnämningen till tjänsten som häradsfogde och bedömningen av den sökandes personliga egenskaper. Bestämmelsen innehåller också behörighetsvillkor för ledande förvaltningsfogde och förvaltningsfogde i Utsökningsmyndighetens centralförvaltning. Bestämmelsen motsvarar 5 § 2 mom. i lagen om Riksfogdeämbetet.

Enligt 5 mom. utfärdas bestämmelser om utnämning av utsökningsöverinspektörer och utsökningsinspektörer och om behörighetsvillkoren för tjänsterna genom förordning av statsrådet. För närvarande föreskrivs i 2 § i statsrådets förordning om utsökningsväsendets förvaltning om behörighetsvillkor för häradsutmättningsmän och landskapsutmättningsmän.

Enligt 6 mom. kan det vid Utsökningsmyndigheten också finnas annan personal i tjänsteförhållande.

24 §. Utsökningens informationssystem och utsökningsregistret. Enligt 1 mom. sörjer Utsökningsmyndigheten för driften och utvecklandet av informationssystemet. På grund av organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndigheten.

Enligt 2 mom. består utsökningsregistret av en riksomfattande indexdel och av registerdelar som förs lokalt. När Utsökningsmyndigheten blir en riksomfattande organisation kommer utsökningsregistret inte längre att ha registerdelar som förs lokalt, och därför föreslås det att bestämmelsen stryks.

25 §. Registeransvariga. I paragrafen görs ändringar som beror på organisationsförändringen. Liksom nu ska bemyndigade tjänstemän vid Utsökningsmyndigheten föra in uppgifter i utsökningsregistret. Utsökningsmyndigheten sörjer för driften av registret i stället för nuvarande Riksfogdeämbetet.

26 §. Registrets datainnehåll. Paragrafen ändras till följd av organisationsförändringen. I 1 mom. föreskrivs om vilka uppgifter som får samlas in och föras in i utsökningsregistrets lokala delar. I det inledande stycket till momentet stryks hänvisningen till de lokala registerdelarna. Enligt förslaget får i utsökningsregistret samlas och föras in de uppgifter som specificeras i momentet.

Enligt 2 mom. får sådana ärendehanteringsuppgifter som behövs för att ärendet ska kunna hittas i de lokala registerdelarna föras in i registrets indexdel. Det föreslås att momentet upphävs som obehövt. I den riksomfattande utsökningsorganisationen ska inte längre finnas lokala registerdelar.

27 §. Rätt att behandla uppgifter. Enligt 2 mom. får häradsfogdarna och de tjänstemän som lyder under dem samt de berörda tjänstemännen vid justitieministeriet och Riksfogdeämbetet i utsökningsärenden eller utsökningens förvaltningsärenden trots sekretessbestämmelserna behandla uppgifter som nämns i 26 §, specialuppgifter dock endast till den del det är nödvändigt i ett ärende. I momentet görs de ändringar som organisationsförändringen förutsätter. De berörda tjänstemännen vid Utsökningsmyndigheten och justitieministeriet får enligt förslaget i utsökningsärenden eller utsökningens förvaltningsärenden trots sekretessbestämmelserna behandla uppgifter som nämns i 26 §, specialuppgifter dock endast till den del det är nödvändigt i ett ärende.

31 §. Intyg ur utsökningsregistret. Var och en har enligt 1 mom. rätt att av den lokala utsökningsmyndigheten ur utsökningsregistret få ett intyg som gäller en namngiven person i dennes egenskap av svarande i ett utsökningsärende. Med anledning av organisationsförändringen stryks hänvisningen till den lokala utsökningsmyndigheten.

35 §. Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Enligt paragrafen kan Riksfogdeämbetet besluta om inrättande av en teknisk anslutning och om utlämnande av uppgifter ur utsökningsregistret med hjälp av den. På grund av organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndigheten.

2 kap. Utsökningsgrunder

28 §. Domstolens meddelande och utmätningsmannens intyg. Enligt 1 mom. ska den domstol där talan enligt 26 § har väckts omedelbart underrätta utmätningsmannen på orten om saken för anteckning i utsökningens informationssystem. Med anledning av organisationsförändringen stryks hänvisningen till den lokala utsökningsmyndigheten.

3 kap. Allmänna bestämmelser om förfarandet

1 §. Ansökan om utsökning. I 1 mom. föreskrivs det om på vilka sätt utsökning söks. Enligt gällande bestämmelse söks utsökning genom skriftlig ansökan till utmätningsmannen på svarandens bopnings- eller hemort eller till en annan lokal utsökningsmyndighet, elektroniskt meddelande till en lokal utsökningsmyndighet eller elektroniskt meddelande med hjälp av en teknisk anslutning till utsökningens riksomfattande informationssystem, om Riksfogdeämbetet eller någon som Riksfogdeämbetet förordnat har beviljat sökanden tillstånd till detta (*informationssystemssökande*).

I momentet stryks hänvisningarna till en lokal utsökningsmyndighet och läggs till att ansökan görs via en ansökan som görs i utsökningens e-tjänst. Enligt förslaget söks utsökning genom skriftlig ansökan eller elektroniskt meddelande till en utsökningsmyndighet, ansökan som görs i utsökningens e-tjänst eller elektroniskt meddelande med hjälp av en teknisk anslutning till utsökningens riksomfattande informationssystem, om Utsökningsmyndigheten har beviljat sökanden tillstånd till detta (*informationssystemssökande*).

Utsökning kan redan nu sökas via justitieförvaltningens e-tjänst främst i sådana situationer när en summarisk stämningsansökan har gjorts till tingsrätten i justitieförvaltningens e-tjänst. Då kan kärande efter att utsökningsgrunden getts gå direkt från tingsrättens e-tjänst till att göra en utsökningsansökan i utsökningens e-tjänst. Sådana utsökningsgrunder har förts in i det elektroniska domregistret och sökanden behöver därför inte särskilt ge in utsökningsgrunden till utsökningen. I e-tjänsten kan också göras en utsökningsansökan om en privaträttslig fordran som inte finns i domregistret. Det räcker att den sökande fogar t.ex. en skannad kopia av utsökningsgrunden till sin ansökan. Till denna del blev tjänsten möjlig då kravet på att utsökningsgrunden ska bifogas i original i stort sett slopades genom en ändring av 3 kap. 5 § 1 mom. i utsökningsbalken som trädde i kraft den 1 juni 2016. I utsökningens e-tjänst kan dessutom göras utsökningsansökningar om direkt utsökbara fordringar.

Till utsökningsverken kommer årligen in ca 350 000 ansökningar som gjorts skriftligen eller per e-post. Sådana ansökningar sänds också ofta in av yrkesmässigt verksamma borgenärer, som ofta även har tillstånd för informationssystemssökande. Även från offentliga samfund kommer mycket pappersansökningar. Behandlingen av manuella ansökningar vid utsökningsverken tar mera tid i anspråk än elektroniska ansökningar och att styra dem till den nationella arbetskon kräver en manuell insats. Syftet med Utsökningsmyndigheten är att få en så stor del som möjligt av utsökningsansökningarna elektroniskt antingen via utsökningens e-tjänst eller den informationssystemssökandes förbindelse.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 3 mom. enligt vilket en person eller ett offentligt samfund som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet ska lämna in ansökan om utsökning till en utsökningsmyndighet på det sätt som avses i 1 mom. 2 eller 3 punkten. En ansökan om utsökning som lämnats in på något annat sätt behandlas inte. En ansökan om utsökning som lämnats in på något annat sätt tas dock till behandling, om ansökan inte går att upprätta på ovannämnda sätt. Skyldigheten att använda e-tjänsten ska alltså inte vara absolut. Om en utsökningsansökan t.ex. av tekniska skäl inte har kunnat göras via e-tjänsten eller en informationssystemssökandes förbindelse kan den undantagsvis lämnas in på något annat sätt. T.ex. sällsynta eller komplicerade räntekrav kan inte alltid ställas via en informationssystemssökandes förbindelse. Även då ska man alternativt använda utsökningens e-tjänst, om ansökan kan sändas med hjälp av den.

Skyldigheten att använda utsökningens e-tjänst eller en förbindelse för informationssystemssökande vid ansökan om utsökning ska gälla personer och offentliga samfund som bedriver yrkesmässig

indrivningsverksamhet. Såväl inom näringsverksamhet som vid kontakter till myndigheterna utnyttjas i allt högre grad webbtjänster. Sökande och offentliga samfund som bedriver yrkesmässig indrivningsverksamhet kan förutsättas använda elektroniska servicekanaler. Däremot kan en sådan skyldighet inte åläggas fysiska personer. Alla fysiska personer har inte kompetens eller möjligheter att sköta sina myndighetsärenden elektroniskt, och en sådan skyldighet kan inte åläggas med stöd av 6 § 2 mom. i grundlagen som tryggar likabehandling av medborgarna. Den likabehandling som tryggas i grundlagen utsträcker sig i princip endast till fysiska personer.

Med indrivningsverksamhet avses i det här sammanhanget indrivning av fordringar för andras räkning samt indrivning av egna fordringar i sådana fall där det är uppenbart att de har tagits emot enbart i indrivningssyfte. Med personer som bedriver yrkesmässig indrivningsverksamhet avses här i första hand sådana personer som bedriver indrivningsverksamhet och som behöver tillstånd enligt lagen om tillståndsplikt för indrivningsverksamhet (517/1999) för sin verksamhet. Dessutom tillämpas bestämmelsen även på indrivning av ett samfunds eller en stiftelses fordringar, när uppdragsgivaren och den som bedriver indrivningsverksamhet hör till samma koncern som avses i bokföringslagen och indrivningsverksamheten är annat än sporadisk. Med person avses här i enlighet med 1 kap. 3 § 2 mom. i utsökningsbalken förutom fysiska personer även samfund, inrättningar och stiftelser.

Offentliga samfund berörs av samma skyldighet att ansöka om utsökning på elektronisk väg som dem som bedriver yrkesmässig indrivningsverksamhet. Offentliga samfund är bl.a. staten, kommuner, samkommuner, landskapet Åland samt religionssamfund.

I 3 kap. 104 § i utsökningsbalken föreskrivs om borgenärens skyldighet att meddela beloppet av sin fordran efter det att utmätning har förrättats för betalning av en passivfordran. Enligt bestämmelsen ska beloppet meddelas på det sätt som avses i 3 kap. 1 § i utsökningsbalken. En person och ett offentligt samfund som bedriver yrkesmässig indrivningsverksamhet ska på samma sätt som med en utsökningsansökan meddela beloppet elektroniskt på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 2 eller 3 punkten alltid när det är tekniskt möjligt. För närvarande är det inte möjligt att meddela beloppet via utsökningens e-tjänst, men det kommer enligt planerna att göras möjligt under de närmaste åren.

2 §. Innehållet i ansökan om utsökning. Om flera gäldenärer ansvarar för sökandens fordran eller någon del av den och ett annat utsökningsärende som gäller fordran redan är anhängigt eller anhängiggörs samtidigt, ska det enligt 2 mom. i ansökan anges vem som är ansvarig häradsutmättningsman i det andra ärendet eller var ärendet behandlas eller vem som är gäldenär i det andra ärendet. Bestämmelsen föreslås bli förtydligad så att sökanden endast behöver meddela vem som är gäldenär i det andra ärendet. Sökanden förutsätts inte längre veta vem som är ansvarig utmättningsman i det andra ärendet eller var ärendet behandlas.

7 §. Ingivande av utsökningsgrunden och av fordringsbevis i efterhand. Enligt 1 mom. ska handlingen lämnas till den i 13 § avsedda ansvarige utmättningsmannen eller en annan lokal utsökningsmyndighet inom tre veckor efter det att ärendet anhängiggjordes. Med anledning av organisationsförändringen stryks hänvisningen till den ansvarige utmättningsmannen eller en annan lokal utsökningsmyndighet i bestämmelsen. Enligt förslaget ska handlingen lämnas till en utsökningsmyndighet.

8 §. Tidpunkt för anhängigblivande. Ett utsökningsärende blir enligt 1 mom. anhängigt när ansökan om utsökning inkommer till den lokala utsökningsmyndigheten eller till utsökningens informationssystem, om det inte senare framkommer att det inte fanns förutsättningar för anhängiggörande. Med

anledning av organisationsförändringen stryks hänvisningen till den lokala utsökningsmyndigheten i momentet.

11 §. Fullmakt för ombud. Enligt 3 mom. kan Riksfogdeämbetet eller någon som Riksfogdeämbetet förordnat på borgenärens begäran besluta att fullmakten ska registreras i utsökningens informationssystem i syfte att utvisa ombudets rätt att företräda sin huvudman. Med anledning av organisationsförändringen ska Utsökningsmyndigheten besluta om registreringen av fullmakten.

13 §. Ansvarig utmätningsman. Genom en lag om ändring av utsökningslagen som trädde i kraft vid ingången av mars 2004 övergick man i fråga om utsökningsärenden som gäller en och samma svarande till en centraliserad skötsel. En och samma utmätningsman behandlar alla utsökningsärenden som gäller en och samma svarande. Avsikten är inte att systemet med ansvarig utmätningsman ska slopas. I 1 mom. föreslås dock ett tillägg som gör det möjligt för flera utmätningsmän att gemensamt behandla utsökningsärenden som gäller en och samma gäldenär i en indrivningsgrupp. Behandlingen av en gäldenärs utsökningsärenden i en indrivningsgrupp skulle möjliggöra en specialisering inom gruppen och göra förfarandet effektivare och enhetligare.

Eftersom även en utsökningsinspektör enligt det föreslagna 1 kap. 7 § 1 mom. är utmätningsman, görs en precisering av detta i momentet.

Ansvariga utmätningsmän är med stöd av 2 mom. förutom den aktuella häradsfogden den utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör som hör till indrivningsgruppen och som de ärenden som gäller svaranden ifråga hör till. Då har den ansvariga utmätningsmannen för svaranden ifråga det övergripande ansvaret för att svarandens utsökningsärenden sköts skyndsamt och tillbörligt och enligt de övriga principerna för utsökningsförfarandet på det sätt som förutsätts i lagen. Varje utmätningsman som hör till indrivningsgruppen svarar för att hans eller hennes verkställighetsåtgärder är lagenliga och för försummelse av en verkställighetsåtgärd.

Som ett nytt 3 mom. finns bestämmelsen i det nuvarande 1 mom. om att den ansvarige utmätningsmannen är behörig i hela landet. I momentet föreslås dessutom ett tillägg enligt vilket även en annan utmätningsman som hör till indrivningsgruppen förutom den ansvarige utmätningsmannen har samma behörighet när han eller hon utför verkställighetsåtgärder i utsökningsärenden som hör till indrivningsgruppen.

I det gällande 2 mom. finns en bestämmelse enligt vilken en inkommen utsökningsansökan så snart som möjligt efter behövliga inledande åtgärder dirigeras till den ansvarige utmätningsmannen. Det föreslås att momentet stryks som onödigt, eftersom ett ärende som inletts i den riksomfattande organisationen inte längre behöver dirigeras från ett utsökningsdistrikt till ett annat. Utsökningsansökningar styrs alltid genast efter inloggningen i utsökningens informationssystem till den ansvariga utmätningsman som saken gäller.

14 §. Bestämmande av ansvarig utmätningsman vid omfattande verkställighet. I gällande 14 § föreskrivs om viktiga förutsättningar för behandlingsplats med avseende på svarandens rättsskydd, dvs. beaktandet av bonings- eller hemort och möjligheterna att påverka. I paragrafen föreskrivs vidare att om det finns flera alternativ som uppfyller dessa förutsättningar, bestäms den ansvarige utmätningsmannen beroende på var verkställigheten kan ske på ändamålsenligaste sätt. Bestämmelser om de grunder enligt vilka den ansvarige utmätningsmannen bestäms finns i 1–3 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet. Förordningens 1 § innehåller allmänna grunder för bestämmande och 2 § särskilda grunder för bestämmande. I 3 § i förordningen föreskrivs om bestämmande av ansvarig utmätningsman i ett utsökningsärende som kräver specialåtgärder. Paragraferna 1–3 § i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet upphävs när denna lag träder i kraft och grunderna

för bestämmande av ansvarig utmätningsman i sin helhet i tillämpliga delar tas in i denna paragraf och i 14 a §.

Paragrafens innehåll ändras så att den reglerar grunderna för bestämmande av ansvarig utmätningsman vid omfattande verkställighet. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar innehållet.

I 1 mom. föreskrivs att ansvarig utmätningsman vid omfattande verkställighet för en svarande som är en fysisk person är utmätningsmannen på svarandens bonings- eller hemort. Behandlingen av de utsökningsärenden som hör till omfattande verkställighet centraliseras inte utan utförs lokalt vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen på de regionala verksamhetsenheternas verksamhetsområden. Enligt motiveringen till den gällande paragrafen (RP 216/2001 rd) avses med grunderna enligt vilka det avgörs vem som är ansvarig utmätningsman de kriterier enligt vilka ett utsökningsärende dirigeras till ett visst distrikt. Vid den riksomfattande Utsökningsmyndigheten ska inte finnas någon indelning i utsökningsdistrikt. I situationer där Utsökningsmyndigheten inte har något verksamhetsställe på den bonings- eller hemort som bestäms med stöd av kommunindelningen, bestäms den ansvarige utmätningsmannen på bonings- eller hemorten enligt det verksamhetsställe där den aktuella ortens utsökningsärenden behandlas enligt arbetsfördelningen. Det är även då fråga om den utmätningsman på bonings- eller hemorten som avses i bestämmelsen. Utgångspunkten för arbetsfördelningen för omfattande verkställighet ska vara att utmätningsmannen på det verksamhetsställe som ligger närmast svarandens bonings- eller hemort utses till ansvarig utmätningsman. Med beaktande av skyldigheterna i 1 kap. 19 § kan som behandlingsplats också väljas ett verksamhetsställe som t.ex. i fråga om sina förbindelser för skötseln av ärenden är ett naturligare val än verksamhetsstället på bonings- eller hemorten när svarandens möjligheter att bevaka sina intressen så kräver.

I det gällande 1 mom. finns en bestämmelse enligt vilken utsökningsärenden som kräver specialåtgärder kan koncentreras till vissa utmätningsmän, som då till denna del blir ansvariga utmätningsmän. Av motiveringen till bestämmelsen framgår att avsikten var att i första hand möjliggöra en koncentring av svåra utsökningsärenden, främst specialindrivning. Dock kan även vissa förrättningar, som realisering av egendom och vräkning, vid behov koncentreras till vissa utmätningsmän som specialiserat sig på sådana ärenden (RP 216/2001 rd, RP 83/2006 rd). Även i rättslitteraturen har det i framtiden ansetts möjligt att utmätningsmännen specialiserar sig även på något annat sätt. Som exempel har nämnts centralisering av registrering eller redovisning eller försäljningsåtgärder. (Linna-Leppänen: Ulosotto-oikeus 1 - ulosottomenettely, 2014, s. 286). Det föreslås att bestämmelsen om utsökningsärenden som kräver specialåtgärder stryks i momentet. Uttrycket ”utsökningsärenden som kräver specialåtgärder” har varit oöverskådligt och svårt att tolka. Bestämmelsen ersätts av de föreslagna bestämmelserna om specialverkställighet i 1 kap. 2 a § 1 mom., 11 § 2 mom. och 14 a § 1 mom. i detta kapitel, samt en bestämmelse om koncentring av verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet till vissa utmätningsmän som det föreskrivs om i nämnda 14 a § 2 mom.

Det föreslagna 2 mom. innehåller bestämmelser om grunderna för bestämmande av ansvarig utmätningsman när det gäller en näringsidkare som är svarande, ett bolag eller någon annan sammanslutning. Den primära bestämningsgrunden ska vara det faktiska verksamhetsstället. Om svaranden inte har ett faktiskt verksamhetsställe i Finland, är utmätningsmannen på hemorten enligt handelsregistret ansvarig utmätningsman. Detta motsvarar i sak 2 § 2 mom. i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet. Om svaranden inte har verksamhetsställe eller hemort i Finland, bestäms den ansvarige utmätningsmannen enligt det 4 mom. som föreslås. Bestämmelsen i det gällande 2 mom. om att bestämmandet av ansvarig utmätningsman inte får överklagas flyttas till den nya 15 a §.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Om förrättningarna i sin helhet eller i huvudsak verkställs av någon annan utmätningsman än utmätningsmannen på bonings- eller hemorten eller på det faktiska verksamhetsstället och inga andra utsökningsärenden har inlett, är utmätningsmannen

på förrättningsstället ansvarig utmättningsman. Detta motsvarar i sak 2 § 1 mom. i statsrådets förordning om utökningsförfarandet.

Det nya 4 mom. ska för det första gälla situationer där svaranden inte har bonings- eller hemort eller verksamhetsställe i Finland eller det inte är känt. Ansvarig utmättningsman är då utmättningsmannen på det verksamhetsställe där det är mest ändamålsenligt att förrättningarna verkställs. Behandlingsplatsen bestäms på samma sätt i situationer där det finns flera alternativ för bestämmandet av ansvarig utmättningsman. Regleringen ska i fråga om den sistnämnda motsvara bestämmelsen i 1 mom. i den gällande paragrafen.

Om det uppstår oklarhet i fråga om bestämmandet av ansvarig utmättningsman, ska ärendet föras till riksfogden eller den som han eller hon förordnar för avgörande. Det har inte ansetts nödvändigt att föreslå någon bestämmelse om denna administrativa fråga i lagen.

Paragrafens nya 5 mom. innehåller en hänvisning till 14 a §. I nämnda paragraf föreslås bestämmelser om bestämmandet av ansvarig utmättningsman vid basverkställighet och specialverkställighet samt när de verkställighetsåtgärder som föreskrivs genom förordning av statsrådet koncentreras till vissa utmättningsmän (annan verkställighet).

14 a §. *Bestämmande av ansvarig utmättningsman vid annan verkställighet.* Enligt förslaget ska en ny 14 a § fogas till kapitlet.

Basverkställighet centraliseras till en verksamhetsenhet med basverkställighet och specialverkställighet till en verksamhetsenhet med specialverkställighet. Bestämmelser om dessa verksamhetsenheter finns i 1 kap. 11 § 2 mom. I 1 mom. i den aktuella paragrafen föreslås bestämmelser om att utmättningsmännen vid de aktuella verksamhetsenheterna i enlighet med arbetsfördelningen vid verksamhetsenheten ifråga ska vara ansvarig utmättningsman för en svarande som är föremål för verkställighet där, och då behandlar en och samma utmättningsman alla utökningsärenden som gäller en och samma svarande. I momentet föreskrivs dessutom att utmättningsmannen för verkställighet som centraliserats till en i 1 kap. 11 § 2 mom. avsedd verksamhetsenhet som det föreskrivs om genom förordning bestäms som ansvarig utmättningsman på det sätt som anges ovan.

Som 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet (specialåtgärder) kan koncentreras till vissa utmättningsmän, som då till denna del blir ansvariga utmättningsmän. Den föreslagna bestämmelsen ska i sak möjliggöra ett begränsat undantag från den gäldenärsbaserade principen i motsvarighet till bestämmelsen i det gällande 14 § 1 mom. En utmättningsman till vilken specialåtgärder har koncentrerats för behandling är ansvarig utmättningsman i ett utökningsärende endast i fråga om den förrättning som hör till honom eller henne och endast tills den har slutförts. Gäldenärens egentliga ansvariga utmättningsman har det övergripande ansvaret för gäldenärens helhetssituation.

Den aktuella förordningen av statsrådet ges vid behov senare efter lagens ikraftträdande. Närmare föreskrifter om ordnandet av centraliseringen av specialåtgärder som det föreskrivs om genom förordning meddelas i Utsökningsmyndighetens arbetsordning. En bestämmelse om detta finns i 1 kap. 13 § 3 punkten. Bestämmelsen måste användas endast när en utmättningsman som sköter en specialåtgärd sköter enbart denna och den ansvariga utmättningsmannen i övrigt är utmättningsmannen vid en verksamhetsenhet med omfattande verkställighet, basverkställighet eller en eventuell annan verksamhetsenhet.

En specialåtgärd kan till naturen vara bunden till ort, och då kan verkställigheten inte förrättas någon annanstans än på den ort där föremålet för verkställigheten finns. Då bestäms ansvarig utmättningsman för denna specialåtgärd i enlighet med det föreslagna 14 § 1–4 mom. Bestämmelsen möj-

liggörs att det vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen, i praktiken främst de största verksamhetsställena, kan finnas utmätningsmän som är specialiserade enbart på sådana specialåtgärder, t.ex. företagsindrivning. För tydlighets skull bör påpekas att när behandlingen sker som gäldenärsbaserad specialisering, kan ett enskilt verksamhetsställe främjas internt så att verkställighetsåtgärder genom ett administrativt beslut koncentreras till vissa utmätningsmän vid verksamhetsstället.

Om åter verkställigheten av en specialåtgärd inte kräver lokal behandling, kan även regional eller riksomfattande centralisering komma ifråga. En specialåtgärd som inte är bunden vid ort kan t.ex. vara avgörande av om det finns förutsättningar för att inleda utsökningsärenden. De aktuella specialåtgärderna kan även ansluta sig till vissa ärendehelheter med internationella kopplingar. Specialåtgärder som ska centraliseras kan finnas i t.ex. lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013) eller lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser, vilka grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna (659/1967, sanktionslagen). Det finns dock inget hinder för att en utmätningsman som det inte har koncentrerats några specialåtgärder till utöver sin specialiseringsuppgift även har ett eget ansvarsområde för utsökningsgäldenärer, en s.k. rotel.

En centralisering av behandlingen av gäldenärens utsökningsärenden till en verksamhetsenhet med basverkställighet eller specialverkställighet skulle i praktiken innebära att förrättningsplatsen bestäms på ett annat sätt än vid omfattande verkställighet. Detsamma gäller icke ortsbundna specialåtgärder vars behandling centraliseras regionalt eller på riksnivå. Bestämningen av förrättningsplats ska i princip inte bygga på svarandens bonings- eller hemort eller de övriga grunder för bestämmande av ansvarig utmätningsman som det föreslås bestämmelser om i 14 §, utan på operativa eller ekonomiska aspekter, eller båda. För närvarande finns det specialindrivning på sex specialindrivningsområden, men specialindrivningspersonal endast vid nio utsökningsverk.

I samband med att utsökningsbalken stiftades ändrades bestämmelserna om utsökningsdistrikt så att det kunde bildas större lokala enheter. Då konstaterades (RP 83/2006 rd) att större distrikt ger bättre möjligheter till specialisering. I Utsökningsmyndighetens riksomfattande organisation kan man genom ändamålsenliga arrangemang av uppgifterna och med hjälp av specialisering förutom öka kompetensen och främja enhetligheten också effektivisera verksamheten och uppnå kostnadsbesparingar.

I motiveringen till gällande 14 § (RP 216/2001 rd) konstateras i fråga om bestämmande av ansvarig utmätningsman för ärenden som kräver specialåtgärder att man i högre grad än vanligt kan avvika från kriterierna för bostads- och hemort eller intressebevakningsort. I motiveringen konstateras vidare att de nämnda kriterierna ska beaktas även i dessa fall så att ärendet flyttas till närmaste utmätningsman som specialiserat sig på sådana ärenden. Principen lämpar sig inte längre till alla delar för behoven i dagens utsökningsförfarande. Utgångspunkten är att principen kan följas vid specialverkställighet. Den ska på samma sätt som den nuvarande specialindrivningen koncentreras till de berörda utmätningsmännen vid sådana verksamhetsställen som administrativt har förordnats att behandla dessa utsökningsärenden. Vissa ärenden som hör till specialverkställighet bör dock vid ett verksamhetsställe kunna koncentreras till de utmätningsmän som är specialiserade på att sköta dem oberoende av nämnda geografiska begränsning. Vid basverkställighet kan gäldenärerna enligt arbetssituation fördelas mellan de utmätningsmän som behandlar dem, och då är verksamhetsställets läge inte grund för bestämmande av ansvarig utmätningsman. Likaså kan man gå till väga även i fråga om specialåtgärder som inte är bundna vid ort. I sådana fall tryggas svarandens möjligheter att utträtta ärenden och påverka i enlighet med det som anges nedan.

I 1 kap. 11 § 5 mom. ingår en bestämmelse enligt vilket verksamheten ska ordnas så att den regionala tillgången till tjänster och de språkliga rättigheterna tillgodoses. Nämnda skyldighet gäller också när verksamheten ordnas vid de verksamhetsenheter som avses i den aktuella paragrafen eller när specialåtgärder koncentreras till vissa utmätningsmän. Inom varje område ska det finnas tillräckligt

med verksamhetsställen även om en koncentrerings skulle leda till att svaranden i praktiken inte kan sköta sina ärenden med utmätningsmannen personligen på grund av de geografiska avstånden. I syfte att betona skyldigheten tas som 3 mom. in en uttrycklig bestämmelse enligt vilken det vid koncentrerings av verkställigheten alltid ska ses till att svarandens faktiska möjlighet att bevaka sina intressen säkras på tillbörligt sätt.

Lagens 1 kap. 20 § gäller öppenhet och utmätningsmannens skyldighet att informera i ett utsökningensärende. Med stöd av bestämmelsen har utmätningsmannen bl.a. skyldighet att ge parterna handledning i utsökningensärendet och information om verkställighetens skeden liksom om andra omständigheter av betydelse för parterna. Kravet på öppenhet kan också ses som en del av den mera omfattande serviceprincip som följs i modern utsökning. (Linna-Leppänen: Ulosotto-oikeus 1 - Ulosottomenettely, 2014, s. 52) Bestämmelsen i 3 mom. ger uttryck åt denna serviceprincip. Bestämmelsen inbegriper bl.a. svarandens rätt att sköta sina ärenden vid kundtjänsten på närmaste verksamhetsställe eller med den jourhavande utmätningsmannen på det verksamhetsstället. Till ändamålsenlig service vid utsökning hör att svaranden oberoende av verksamhetsställe ges nödvändig rådgivning och handledning och att handlingar i anslutning till utsökningensärendet som svaranden eventuellt har med sig tas emot och vidarebefordras till den ansvariga utmätningsmannen på ett annat ställe. På begäran ska det för svaranden i mån av möjlighet ordnas ett tillfälle att kommunicera per telefon eller en nätförbindelse med den ansvariga utmätningsmannen. Utsökningsmyndighetens centralförvaltning kan vid behov ge anvisningar för att serviceprincipen ska iakttagas enhetligt vid olika verksamhetsställen.

Med anledning av det som anges ovan har det ansetts att svarandens rättsskyddsgarantier är tillräckliga med den föreslagna regleringen och anvisningarna för förfarandet också när behandlingen av utsökningensärenden eller verkställighetsåtgärder koncentreras.

15 §. Byte av ansvarig utmätningsman. Enligt gällande paragraf överförs ärendet till en ny ansvarig utmätningsman om en förändring sker i en sådan omständighet som nämns i statsrådets förordning om utsökningensförfarandet på basis av vilken den ansvarige utmätningsmannen bestäms. Bestämmelserna om grunderna för bestämmandet av ansvarig utmätningsman i nämnda förordning föreslås bli upphävda. I 14 § föreskrivs om bestämmandet av ansvarig utmätningsman vid omfattande verkställighet. I 14 a § föreskrivs om bestämmande av ansvarig utmätningsman vid basverksställighet och specialverksställighet. I paragrafen föreskrivs också om bestämmande av ansvarig utmätningsman när det bestäms att en viss förrättning som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet ska koncentreras till vissa utmätningsmän. Hänvisningen i den aktuella paragrafen till statsrådets förordning föreslås bli ändrad till en hänvisning till ovan nämnda paragrafer.

15 a §. Förbud mot att söka ändring i fråga om bestämmande av ansvarig utmätningsman. Eftersom det fogas en ny 14 a § till kapitlet, föreslås bestämmelsen i det gällande 14 § 2 mom. om att bestämmandet av ansvarig utmätningsman inte får överklagas bli överförd till en ny 15 a §. Besvärsförbudet ska gälla bestämmandet av ansvarig utmätningsman med stöd av både 14, 14 a och 15 §.

19 §. Interimistiska åtgärder. Enligt 2 mom. får en interimistisk åtgärd utföras också av någon annan än den ansvarige utmätningsmannen och också av en häradsutmättningsman i ett ärende där häradsfogden har uteslutande behörighet. Med anledning av organisationsförändringen och ändringen av tjänstebestämmelserna ersätts häradsutmättningsman i momentet med utsökningsoverinspektör.

Till paragrafen fogas en bestämmelse enligt vilken utsökningsoverinspektören får utföra en interimistisk åtgärd även i ett ärende där utsökningsoverinspektören har behörighet. I brådskande situationer där man inte hinner överföra gäldenärens utsökningensärenden från basverksställighet till omfattande verkställighet bara för att utföra uppgifter som hör till utsökningsoverinspektörens behörighet, får ut-

sökningsinspektören utföra en interimistisk åtgärd. Galdenärens utsökningsärenden ska i sådana situationer utan dröjsmål överföras till omfattande verkställighet efter att den interimistiska åtgärden utförts.

33 §. Meddelande om anhängighet. Enligt 1 mom. 2 punkten ska meddelandet innehålla uppgift om den ansvarige häradsutmätningsmannen och hans kontaktinformation. Med anledning av de föreslagna ändringarna i tjänstebestämmelserna ska ansvarig häradsutmätningsman här ersättas med ansvarig utsökningsöverinspektör och utsökningsinspektör.

I den kommande organisationen kommer kundservicepersonalen att utvecklas så att kundservicepersonalen i större utsträckning kan svara på kundsamtal och andra kontakter i klara och enkla ärenden som inte kräver beslutsfattande. Därför föreslås att det i meddelandet i stället för utmätningsmannens kontaktinformation ges den kontaktinformation som behövs t.ex. för att samtal ska kunna styras i första hand till kundtjänsten.

Enligt 2 mom. ska ett meddelande om anhängighet med de uppgifter som avses i 1 mom. 1, 2 och 7 punkten ges också till sökanden, om ärendet behandlas hos en annan utsökningsmyndighet än den lokala utsökningsmyndighet till vilken sökanden har lämnat sin ansökan. Det föreslås att bestämmelsen upphävs. När utsökningsmyndigheten blir en riksomfattande organisation har bestämmelsen inte längre någon betydelse.

40 §. Bevislig delgivning. Enligt 3 mom. förvaras handlingarna vid utsökningsverket i fråga, där mottagaren kan få dem. I momentet görs en teknisk ändring till följd av organisationsförändringen genom att utsökningsverket ersätts med Utsökningsmyndighetens verksamhetsställe.

64 §. Allmän bestämmelse. Enligt 2 mom. har Riksfogdeämbetet rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. på de villkor som nämns i momentet och att lämna ut dem till utmätningsmannen för användning i ett enskilt utsökningsärende, om det är ändamålsenligt att uppgifterna på detta sätt inhämtas centralt.

Enligt motiveringen till bestämmelsen (RP 46/2009 rd, s. 13) kan uppgifterna inhämtas centralt, om det är ändamålsenligt, t.ex. då det är frågan om stora informationsvolymerna och man genom koncentrationen kan undvika att den som överlämnar uppgifterna drabbas av onödiga kostnader eller onödigt arbete. Avsikten är att göra det lättare att få information då man i en mångfald ärenden behöver uppgifter ur samma källa, t.ex. ett elektroniskt register eller informationssystem.

Riksfogdeämbetet har utfört sådan inhämtning av information som avses i bestämmelsen, bl.a. i situationer där en sammanslutning har betalt ett stort antal personer avkastning som med stöd av medlemskap ska betalas i samband med nedläggningen av ett andelslag. Då har galdenärernas ägaruppgifter centraliserat utretts i ett register som utmätningsmännen inte har haft rätt att läsa. I sådana situationer har inhämtning av information förutsatt att uppgifterna i galdenärersdatabasen inom utsökningen korskörs med en annan databas. En centraliserad informationssökning har i sådana situationer varit ändamålsenlig både för utsökningen och för den som lämnat information.

Ett praktiskt problem vid centraliserad informationssökning har i vissa fall varit att den som lämnat information inte har ansett sig skyldig att lämna ut uppgifter till Riksfogdeämbetet med stöd av den aktuella bestämmelsen. Därför föreslås att ordalydelsen i bestämmelsen görs klarare. Enligt förslaget ska Utsökningsmyndigheten ha rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få nedan angivna uppgifter på ett samlat sätt, om det är ändamålsenligt att uppgifterna inhämtas för verkställigheten.

69 §. Allmän bestämmelse. Enligt bestämmelsen kan uppgifter ur utsökningsmyndigheternas handlingar lämnas ut till en annan utsökningsmyndighet för handläggningen av ett utsökningsärende

samt till justitieministeriet och Riksfogdeämbetet. Med anledning av organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet i bestämmelsen med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

108 §. Handräckning av andra myndigheter. Enligt 2 mom. får en häradsutmättningsman begära handräckning av en annan myndighet om ärendet är brådskande. Med anledning av ändringen av tjänstebenanämningarna ersätts häradsutmättningsman i momentet med utsökningsöverinspektör. Vid basverkställighet får handräckning vid behov begäras av häradsfogden.

4 kap. Utmätning

83 §. Betalningstidpunkt. Enligt 2 mom. anses kontantbetalning ha skett när pengarna har betalats till den ansvarige utmättningsmannen eller någon annan lokal utsökningsmyndighet. Med anledning av organisationsförändringen stryks hänvisningen till lokal utsökningsmyndighet i momentet. Kontantbetalning anses ha skett när pengarna har betalats till en utsökningsmyndighet.

10 kap Självrättelse, verkställighetstvist, avbrytande av verkställighet och förvaltningsklagan

Eftersom en ny 27 § som reglerar anförande och avgörande av förvaltningsklagan föreslås bli fogad till kapitlet, ändras rubriken för kapitlet i motsvarighet till den.

27 §. Anförande och avgörande av förvaltningsklagan. Till kapitlet föreslås bli fogad en ny 27 §. För närvarande föreskrivs i 2 § 4 punkten i lagen om Riksfogdeämbetet om förvaltningsklagan vid utsökning. Enligt bestämmelsen avgör Riksfogdeämbetet de fall av klagan och ersättningsyrkanden som gäller utsökningsmyndigheternas verksamhet och som ankommer på ämbetsverket.

Lagen om Riksfogdeämbetet upphävs när denna lag träder i kraft. Enligt 53 a § 1 mom. i förvaltningslagen (368/2014) anför förvaltningsklagan hos den myndighet som övervakar verksamheten. Därför föreslås att det i utsökningsbalken tas in bestämmelser som till denna del preciserar 8 a kap. i förvaltningslagen (368/2014). I 1 mom. föreskrivs att förvaltningsklagan anföras hos Utsökningsmyndigheten. Utsökningsmyndighetens centralförvaltning är med stöd av det föreslagna 1 kap. 12 § 1 mom. en sådan myndighet som övervakar utsökningsmyndigheternas verksamhet som avses i förvaltningslagen. Enligt 2 mom. avgörs förvaltningsklagan av riksfogden eller en av riksfogden förordnad ledande förvaltningsfogde. I praktiken innebär detta den ledande förvaltningsfogden vid centralförvaltningens juridiska enhet. Förvaltningsklagan som anförts över åtgärder av riksfogden eller biträdande riksfogden avgörs av justitieministeriet.

Bestämmelser om avgörande av ersättningsyrkanden som hör till Utsökningsmyndigheten föreskrivs genom förordning av statsrådet.

11 kap. Sökande av ändring i utmättningsmannens förfarande

2 §. Behörig domstol. Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag. Paragrafens 2 mom. ska ha samma innehåll som i regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av domstolslagen och vissa andra lagar (RP 270/2016 rd). Enligt 3 mom. söks ändring hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden har utförts. Bestämmelsen motsvarar gällande lag. Enligt momentet bestäms behandlingsplatsen för en utsökningsklagan främst i fråga om beslut och verkställighetsåtgärder som utförs vid omfattande verkställighet och specialverkställighet, t.ex. försäljning av egendom.

Till paragrafen föreslås bli fogad ett nytt 4 mom. enligt vilket ändring i en verkställighetsåtgärd som vidtagits inom basverkställigheten eller i ett beslut av utmättningsmannen med avvikelser från 3 mom. söks hos den tingsrätt där svaranden i ett utsökningsärende har sin bonings- eller hemort eller sitt verksamhetsställe. Med detta avses gäldenärens bonings- eller hemort vid den tidpunkt när beslut om verkställighetsåtgärden fattades. Detsamma gäller ändringssökande i specialåtgärder vars behandling är centraliserad i enlighet med 3 kap. 14 a § 2 mom. I propositionen möjliggörs en kon-

centrering av basverkställighet liksom även handläggning av specialåtgärder som det föreskrivs om genom förordning till vissa utmättningsmän, och då kan platsen för verkställighetsåtgärderna ur svarandens synvinkel väljas slumpmässigt och geografiskt ligga mycket långt från svaranden. Därför skulle det med tanke på gäldenärernas rättsskydd vara mera befogat att den domstol som handlägger ändringssökande alltid skulle bestämmas entydigt på det föreslagna sättet. Om svaranden inte har bonings- eller hemort eller verksamhetsställe i Finland, söks ändring hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden har utförts.

Specialverkställighet kan också centraliseras oberoende av de grunder för bestämmande av ansvarig utmättningsman som föreslås i 3 kap. 14 §. När det gäller specialverkställighet har bestämmelser som skulle motsvara det ovan sagda inte ansetts nödvändiga, eftersom avsikten är att specialverkställighetsärenden ska behandlas vid ett eller flera verksamhetsställen inom varje område som föreslagits för Utsökningsmyndigheten. Då blir de geografiska avstånden till den domstol som handlägger besvär aldrig oskäligen för svaranden. I praktiken bor också svaranden oftast eller svarandens verksamhetsställe finns där förrättningen har utförts, t.ex. där den egendom som säljs finns.

I nämnda regeringsproposition med förslag till lag om ändring av domstolslagen som nu behandlas i riksdagen ingår ett förslag till ändring av 11 kap. 2 § i utsökningsbalken. Enligt propositionen söks ändring i enlighet med gällande 2 § 3 mom. hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden har utförts. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2019. Avsikten är dock att det föreslås att 11 kap. 2 § träder i kraft med det nu föreslagna innehållet.

3 §. *Anförande och återkallande av besvär.* Enligt 1 mom. ska besvärsskriften inlämnas till kansliet hos den utmättningsman som utfört åtgärden eller fattat beslutet. Eftersom utsökningsorganisationen och verkställighetsförfarandet blir delvis riksomfattande, föreslås med beaktande av parternas rättsskydd att besvär ska kunna anföras hos vilket som helst av Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen.

4 §. *När besvären blir anhängiga.* Enligt 1 mom. blir besvären anhängiga i den behöriga tingsrätten när besvärsskriften har inkommit till utmättningsmannens kansli. På den grund som nämns i 3 § 1 mom. föreslås att besvär ska bli anhängiga i den behöriga tingsrätten när besvärsskriften har kommit in till Utsökningsmyndigheten.

Enligt 2 mom. anses besvären ha blivit anhängiga på korrekt sätt om besvärsskriften inom föreskriven tid har sänts till någon annan utmättningsman än den som utfört åtgärden eller fattat beslutet. Det föreslås att 3 § 1 mom. ändras så att besvären kan lämnas in till vilket av Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen som helst. Det föreslås att hänvisningen i momentet till att besvärsskriften har sänts till någon annan utmättningsman än den som utfört åtgärden eller fattat beslutet upphävs som onödig. Om besvärsskriften inom föreskriven tid har inlämnats till den behöriga tingsrätten, anses besvären enligt förslaget ha blivit anhängiga på korrekt sätt.

10 §. *Häradsfogdens utlåtande.* Rubriken för gällande paragraf ”Utmättningsmannens utlåtande” föreslås bli ändrad till ”Häradsfogdens utlåtande”. På motsvarande sätt föreskrivs i paragrafen om häradsfogdens skyldighet att skicka utlåtande till tingsrätten. I praktiken ger den utmättningsman som varit förrättningsman en redogörelse för verkställighetsåtgärderna, och med stöd av den skriver häradsfogden ett utlåtande till tingsrätten. Häradsfogden kan också även för närvarande om han eller hon så vill komplettera utlåtandet eller skriva ett eget. När den gällande lagen stiftades var avsikten att den som skriver ett utlåtande som kräver juridiska reflektioner ska vara en häradsfogde med juristutbildning, medan åter en häradsutmättningsman kan skriva utlåtande i ett enklare ärende. I praktiken har remissinstansen och även nivån på utlåtandena varierat. Behandlingen av ärenden i tingsrätten skulle gynnas av att det alltid är häradsfogden som skriver utlåtanden. Bestämmelsen i 11 § förutsätter att utlåtandet också innehåller ett motiverat ställningstagande till de yrkanden som

framställs i besvärsskriften och de omständigheter som yrkandet grundar sig på. Syftet med ändringen är att lyfta fram utlåtandets funktion som en juridisk bedömning av relevanta omständigheter i ärendet.

11 §. Utlåtandets innehåll. I paragrafen föreskrivs på motsvarande sätt som nu om vad ett utlåtande ska innehålla. Av de skäl som anges i motiveringen till 10 § är det fråga om ett utlåtande av häradsfogden i stället för som nu av utmätningssmannen.

18 §. Anvisning om anförande av klagan. Om det i besvärsskriften ingår en anmälan om att utmätningssmannen har vidtagit en oriktig tjänsteåtgärd eller underlåtit att utföra en åtgärd, och anmälan inte kan prövas som en ändringsansökan, ska tingsrätten enligt paragrafen till denna del lämna besvaren utan prövning och anvisa den som anfört besvär att anföra klagan över saken hos Riksfogdeämbetet. Med anledning av organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet i paragrafen med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

20 §. Rättegångskostnader. Staten kan enligt 2 mom. förordnas att ersätta rättegångskostnaderna också för en part i utsökningen, om det i saken har skett ett uppenbart fel, som borde ha rättats genom självrättelse. Innan det förordnas att staten ska ersätta kostnaderna ska Riksfogdeämbetet höras. Med anledning av organisationsförändringen ska Utsökningsmyndighetens centralförvaltning höras innan det förordnas att staten ska ersätta kostnaderna.

12 kap. Särskilda bestämmelser

2 § Föreskrifter. Enligt paragrafen kan Riksfogdeämbetet meddela administrativa föreskrifter för verkställigheten av denna lag. Det föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig. Utsökningsmyndighetens centralförvaltning kan inom sitt lagstadgade uppgiftsområde ge anvisningar utan särskilt bemyndigande.

1.2 Lagen om stämmingsmän

1 §. Stämmingsmän. I 1 mom. ska det på motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivas om vem som är utmätningssmän. Momentets ordalydelse ses över eftersom tjänstebemämningen för häradsutmätningssmän föreslås bli ändrad till utsökningsöverinspektör.

Det föreslås att 2 mom. upphävs. Enligt bestämmelsen gäller separata bestämmelser för stämmingsmän i landskapet Åland. I 2 § i lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland (619/2012) föreskrivs att landskapsutmätningssmännen också är stämmingsmän.

Genom de bestämmelser som tas in i utsökningsbalken förenhetligas tjänstebemämningarna för häradsutmätningssmän och landskapsutmätningssmän till utsökningsöverinspektörer och samtidigt upphävs lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland. Även utsökningsöverinspektörerna i landskapet Åland ska i fortsättningen vara stämmingsmän direkt med stöd av denna paragraf.

2 §. Stämmingsmännens verksamhetsområde. Genom de ändringar som föreslås i utsökningsbalken ska det nuvarande centrala ämbetsverket inom utsökningsväsendet (Riksfogdeämbetet) och de 22 utsökningsverken bilda en enda riksomfattande utsökningsmyndighet med hela landet som verksamhetsområde. Indelningen i utsökningsdistrikt slopas. Med stöd av 3 kap. 13 § 1 mom. i utsökningsbalken är utmätningssmannen (den ansvariga utmätningssmannen) behörig i hela landet.

Med anledning av det ovanstående föreslås att paragrafen ändras så att verksamhetsområdet för en utsökningsöverinspektör även som stämmingsman samt för andra utmätningssmän som enligt 6 § är berättigade att verkställa stämning och delgivning är hela landet. Enligt 6 § 1 mom. 1 punkten är

häradsfogden berättigad att verkställa stämning och delgivning på samma sätt som en stämningssman.

6 §. *Andra som har rätt att verkställa delgivning.* Av det skäl som anges i motiveringen till 2 § föreslås att hänvisningen till en tjänsteman som är anställd vid ett utsökningsverk stryks i 1 mom. 2 punkten.

1.3 Statstjänstemannalagen

9 a §. I 1 mom. föreskrivs att utnämning till de tjänster för högsta ledningen som avses i 26 § 3 och 4 punkten i regel sker för en tid av fem år. I 2 mom. undantas vissa tjänster från tillämpningsområdet för 1 mom. Bland annat tjänsten som riksåklagare omfattas inte av tillämpningsområdet.

I 1 kap. 7 § 1 mom. i utsökningsbalken föreslås en bestämmelse enligt vilken riksfogdarna kommer att ha ställningen som lagtillämpare vid den föreslagna Utsökningsmyndigheten. Vid åklagarväsendet är riksåklagaren lagtillämpare. På motsvarande sätt som riksåklagaren ska riksfogden vara chef för rättskipningsorganisationen som är underställd justitieministeriet. Det skulle således vara motiverat att riksfogden har samma tjänstemannarättsliga ställning enligt statstjänstemannalagen som riksåklagaren. Det föreslås att 2 mom. ändras så att bestämmelsen i 1 mom. om utnämning för viss tid inte heller ska tillämpas på tjänsten som riksfogde. Eftersom tjänsten som riksfogde inte är en sådan tjänst som avses i 1 mom. leder det till att bestämmelsen i 65 § 2 mom. om en tjänsteman som avgår från sin tidigare tjänst inte heller ska gälla riksfogden. Avsikten är att bestämmelserna om riksåklagarens och riksfogdens tjänstemannarättsliga ställning ska förenhetligas även i statstjänstemannaförordningen.

1.4 Samiska språklagen

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* Det föreslås att 2 § 1 mom. 7 punkten i samiska språklagen (1086/2006) ändras så att till bestämmelsen fogas Utsökningsmyndigheten som en sådan myndighet med riksomfattande behörighet som samiska språklagen tillämpas på.

I samiska språklagen föreskrivs om samernas rätt att använda sitt eget språk hos domstolar och andra myndigheter samt om det allmännas skyldighet att tillgodose och främja samernas språkliga rättigheter. Samernas språkliga rättigheter och skyldigheterna för myndigheter som hör till lagens tillämpningsområde är mera omfattande inom samernas hembygdsområde än utanför hembygdsområdet. Med samernas hembygdsområde avses Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun, om vilket föreskrivs i 3 § 3 punkten i samiska språklagen och 4 § i sametingslagen (974/1995).

Med stöd av 4 § har samerna rätt att i egen sak eller i ett ärende där han eller hon hörs använda samiska hos de myndigheter som avses i lagen. En myndighet får inte begränsa eller vägra beakta de språkliga rättigheter som följer av lag på den grund att en same även kan något annat språk, såsom finska eller svenska.

Samerna har med stöd av 12 § rätt att efter eget val använda finska eller samiska vid sådana ämbetsverk och andra verksamhetsställen inom samernas hembygdsområde som lyder under myndigheter och offentligrättsliga inrättningar som omfattas av lagens tillämpningsområde. Enligt motiveringen till regeringens proposition som gäller lagen (RP 46/2003 rd, s. 34 och 36) tillämpas 12 §

hos de myndigheter vars ämbetsdistrikt delvis omfattar hembygdsområdet och delvis ligger utanför det, och i övrigt 4 §.

I utsökningsbalken föreslås bli föreskrivet att det nuvarande utsökningsväsendets centrala ämbetsverk, Riksfogdeämbetet, och de 22 utsökningsverken, ska bilda en enda riksomfattande myndighet, Utsökningsmyndigheten. Hos Utsökningsmyndigheten ska de bestämmelser som beskrivs i föregående avsnitt främst gälla en verksamhetsenhet med omfattande verkställighet som verkar i Lappland och eventuella verksamhetsställen som den har inom samernas hembygdsområde. Eftersom Utsökningsmyndigheten skulle ha hela landet som ämbetsdistrikt, föreslås lagen bli ändrad så att Utsökningsmyndigheten tas in i lagens tillämpningsområde på samma sätt som det i 2 § föreskrivs i fråga om vissa riksomfattande myndigheter och inrättningar som är centrala för medborgarnas rättsskydd. Samerna ska alltså ha rätt att i eget ärende använda samiska i Utsökningsmyndighetens centralförvaltning och vid alla dess verksamhetsenheter samt vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen på samernas hembygdsområde.

1.5 Lag om ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel

4 §. *Inhämtande av kontoinformation.* Begäran om inhämtande av kontoinformation ska enligt 2 mom. i Finland tillställas utmätningsmannen eller Riksfogdeämbetet, som ska sända begäran vidare till utmätningsmannen. Med anledning av den föreslagna organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

7 §. *Förfarandet vid verkställighet av ett beslut om kvarstad.* Enligt 2 mom. ska handlingar som gäller verkställighet av ett beslut om kvarstad sändas till utmätningsmannen eller Riksfogdeämbetet, som ska sända handlingarna vidare till utmätningsmannen. Med anledning av den föreslagna organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

8 §. *Förfarandet vid frigörande av överskjutande belopp.* Enligt bestämmelsen ska fordringsägaren i Finland sända ansökan om frigörande av överskjutande belopp enligt artikel 27.2 i förordningen till den utmätningsman som gett en förklaring enligt artikel 25 om att bankmedel har belagts med kvarstad eller till Riksfogdeämbetet, som ska sända ansökan vidare till utmätningsmannen. Med anledning av den föreslagna organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

10 §. *Delgivning i Finland av ett beslut om kvarstad som meddelats i en annan medlemsstat.* I paragrafen föreskrivs om delgivning i Finland av ett beslut om kvarstad som meddelats i en annan medlemsstat. Om något av de bankkonton som beslutet om kvarstad avser finns i Finland, ska de handlingar som är föremål för delgivning enligt 2 mom. sändas till utmätningsmannen eller Riksfogdeämbetet, som ska sända handlingarna vidare till utmätningsmannen. Med anledning av den föreslagna organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

13 §. *Rättsmedel mot verkställighet av ett beslut om kvarstad.* En sådan ansökan om rättsmedel som avses i 1 eller 3 mom. kan enligt 4 mom. sändas också till Riksfogdeämbetet, som ska sända ansökan vidare till utmätningsmannen. Med anledning av den föreslagna organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

18 §. *Översättningar.* Handlingar som enligt artikel 49.2 i förordningen ska lämnas in till domstolen, Riksfogdeämbetet eller utmätningsmannen ska enligt bestämmelsen åtföljas av en översättning

till finska, svenska eller engelska. Med anledning av den föreslagna organisationsförändringen ersätts Riksfogdeämbetet med Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

2 IKRAFTTRÄDANDE

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.

3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH SPRÅKLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING

3.1 Organisering av utsökningsmyndigheten

Enligt 119 § 2 mom. i grundlagen ska de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Grunderna för statens regional- och lokalförvaltning ska likaså bestämmas genom lag. Med de allmänna grunderna avses i bestämmelsen närmast namn, bransch och huvudsakliga uppgifter samt dess behörighet (RP 1/1998 rd).

På det sätt som förutsätts i grundlagen tas i lagen in bestämmelser om grunderna för bestämmande av Utsökningsmyndighetens organisation. Utsökningsmyndigheten ska vara en riksomfattande myndighet i en nivå. Utsökningsmyndigheten ska vara indelad i områden som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet. Utsökningsmyndigheten ska ha en centralförvaltning, och grundläggande bestämmelser om dess uppgifter tas in i lag. Till centralförvaltningen ska höra den administrativa styrningen, utvecklandet och övervakningen av utsökningsverksamheten samt ansvaret för en resultatrik verksamhet vid myndigheten. Med stöd av bemyndigandet föreskrivs närmare om centralförvaltningens uppgifter genom förordning av statsrådet. De uppgifter som hör till centralförvaltningen inskränker inte utmätningsmännens prövningsrätt i enskilda utsökningsärenden.

Riksfogden ska leda Utsökningsmyndigheten och vara chef för centralförvaltningen. Även om riksfogden föreslås få samma ställning som utmätningsmän, kan han eller hon inte ta över ett enskilt utsökningsärende som tilldelats den ledande riksfogden eller häradsfogden för behandling och avgörande eller utfärda bestämmelser om dess verkställighet eller överföra det till någon annan.

I propositionen föreslås att utsökningens nuvarande verkställighetsuppdrag delas in på ett nytt sätt i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet. I lagen föreskrivs om verksamhetsenheter med omfattande verkställighet, med basverkställighet och med specialverkställighet. Utsökningsmyndigheten kan också ha andra verksamhetsenheter som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet. Verksamhetsenheterna för omfattande verkställighet bestäms i enlighet med den regionala indelningen. Utsökningsmyndighetens samtliga områden som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet ska ha en verksamhetsenhet med omfattande verkställighet. Verksamheten vid verksamhetsenheter med basverkställighet och specialverkställighet kan organiseras antingen i enlighet med den regionala indelningen eller på riksnivå.

Det har ansetts nödvändigt att bestämmelser om verksamhetsområdena för de nuvarande lokala utsökningsverken utfärdas genom förordning av statsrådet (GrUU 42/2006 rd). Utsökningsmyndigheten ska vara en enda myndighet med hela landet som ämbetsdistrikt. Den ska inte ha regional- eller lokalförvaltningsmyndigheter även om den också kommer att ha verksamhetsenheter med geografiskt begränsade verksamhetsområden, som verksamhetsenheter med omfattande verkställighet.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 5/2008 rd) om regeringens proposition (RP 148/2007 rd) med förslag till lag om Skatteförvaltningen samt ändring av därtill anslutna lagar inte sett något hinder för att antalet enheter vid Skatteförvaltningen och deras namn, verksamhetsområden och

huvudsakliga uppgifter i samband med organisationsreformen inom Skatteförvaltningen föreskrivs genom förordning av statsrådet. Med stöd av det bemyndigande som föreslås i lagen kan genom förordning av statsrådet föreskrivas om eventuella andra verksamhetsenheter vid Utsökningsmyndigheten. Det är fråga om ett ändamålsenligt arrangemang av befintliga funktioner och uppgifter vid den nya myndigheten som kommer att ha hela landet som verksamhetsområde.

Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om verkställighetsåtgärder vars behandling kan koncentreras till vissa utmätningsmän. Dessa utmätningsmän är då ansvariga utmätningsmän i de aktuella verkställighetsåtgärderna. I den gällande lagen föreskrivs om utsökningsärenden som kräver specialåtgärder och som på samma sätt som i gällande bestämmelse kan koncentreras till en viss utmätningsman på förordnande av justitieministeriet.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att syftet med bestämmelserna i 119 § 2 mom. i grundlagen inte har varit att beslut om enheter inom statsförvaltningen uteslutande ska regleras i författning utan de ska också kunna göras genom enskilda förvaltningsbeslut (GrUU 6/2002 rd, s. 2/I, GrUU 29/2006 rd, s. 2/I, GrUU 42/2006 rd, s. 3/I och GrUU 5/2008 rd).

Enligt vad som föreslås bli föreskrivet i lag kan verksamheten vid verksamhetsenheter med bas- och specialverkställighet samt vid andra verksamhetsenheter som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet arrangeras antingen i enlighet med den regionala indelningen eller på riksnivå. Föreskrifter om detta och om annan organisering av uppgifterna vid verksamhetsenheterna meddelas i Utsökningsmyndighetens arbetsordning, som fastställs av riksfogden.

Bestämmelser om Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen utfärdas som för närvarande genom förordning av justitieministeriet. Genom arbetsordningen meddelas åter föreskrifter om de verksamhetsställen där verksamhetsenheterna finns. Omfattande verkställighet förrättas i princip vid alla verksamhetsställen. Precis som nu skulle utmätningsmannen som ansvarig utmätningsman ha behörighet i hela landet.

Enligt 21 § i grundlagen ska garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag. Propositionen innehåller inga ändringar i Utsökningsmyndighetens nuvarande verksamhetsområde, utsökningens uppgifter eller utsökningsmännens befogenheter.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 42/2006 rd) om regeringens proposition med förslag till utsökningsbalk och lag om verkställighet av skatter och avgifter samt vissa lagar som har samband med den (RP 83/2006 rd) rent generellt understrukt att det ska ses till att tillgången till utsökningstjänster fungerar regionalt när de lokala utsökningsverkens verksamhetsområden och verksamhetsställen organiseras. I lagen togs in en bestämmelse enligt vilken Riksfogdeämbetet särskilt ska sörja för den regionala tillgången på de tjänster utsökningsväsendet tillhandahåller. I denna proposition föreslås en bestämmelse i lagen enligt vilken verksamheten ska ordnas så att den regionala tillgången till tjänster tillgodoses. Med den valda ordalydelsen vill man betona att den regionala tillgången till tjänster i landets olika delar ska tillgodoses redan när verksamhetsorganisationen byggs upp.

I Utsökningsmyndighetens områden ska finnas ändamålsenliga och operativt tillräckliga utsökningstjänster på skäligt geografisk avstånd. Att iaktta skyldigheten i bestämmelsen är särskilt viktigt med tanke på svarandens rättsskydd när verkställigheten centraliseras. Propositionen möjliggör bas- och specialverkställighet samt en centralisering av vissa specialåtgärder vilket gör att den ansvariga utmätningsmannen kan bestämmas oberoende av svarandens bonings- eller hemort eller verksamhetsställe. Även då ska svaranden ha tillräckliga möjligheter att sköta sina ärenden och bevaka sina intressen både via elektroniska tjänster och genom ett personligt sammanträffande. För att säkerställa svarandens möjligheter att påverka och hans eller hennes rättsskydd tas i lagen in en uttryck-

lig bestämmelse enligt vilken det vid centralisering av verkställigheten ska ses till att svarandens faktiska möjlighet att bevaka sina intressen säkras på tillbörligt sätt.

Med avseende på svarandens rättsskydd har det ansetts viktigt att föreslå bestämmelser om att ändringssökande vid centraliserad verkställighet och i fråga om basverkställighet och verkställighet av specialåtgärder samt i beslut som utmätningsmän fattat vid dessa i stället för hos tingsrätten på den ort där verkställighetsåtgärderna vidtagits görs hos tingsrätten på svarandens bonings- eller hemort eller verksamhetsställe.

3.2 Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om ovan nämnda regeringsproposition (GrUU 42/2006 rd) generellt understrukit att när de lokala utsökningsverkens verksamhetsområden och verksamhetsställen organiseras ska det ses till att de språkliga rättigheterna enligt grundlagens 17 § tillgodoses. Detsamma ska gälla den riksomfattande Utsökningsmyndighetens verksamhetsområden och verksamhetsställen. I lagen föreslås en uttrycklig bestämmelse enligt vilken man vid organiseringen av verksamheten ska se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses.

Enligt 122 § i grundlagen ska man när förvaltningen organiseras eftersträva en indelning i sinsemellan förenliga områden så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. De språkliga förhållandena kan innebära sådana särskilda skäl som ger anledning till avvikelser från i och för sig förenliga områdesindelningar. Detta betyder bland annat att om en administrativt fungerande områdesindelning kan förverkligas på flera alternativa sätt, förutsätter skyldigheten att trygga de grundläggande rättigheterna att man väljer det alternativ som bäst tillgodoser de grundläggande språkliga rättigheterna. Bestämmelsen i 17 § i grundlagen förutsätter vid sidan av den formellt jämställda behandlingen av språken också att den faktiska jämlikheten mellan finskspråkiga och svenskspråkiga garanteras bland annat när samhällelig service organiseras (GrUU 21/2009 rd).

Enligt 5 § i språklagen (1039/2014) utgör kommunerna grundenheten för den språkliga indelningen. Kommunerna är antingen enspråkiga eller tvåspråkiga. Enligt 6 § 1 mom. avses med enspråkiga myndigheter bland annat statliga myndigheter, vilkas ämbetsdistrikt omfattar enbart kommuner med samma språk och med tvåspråkiga myndigheter bland annat statliga centralförvaltningsmyndigheter och andra myndigheter, vilkas ämbetsdistrikt omfattar kommuner som har olika språk eller minst en tvåspråkig kommun. Enligt 6 § 2 mom. bestäms den språkliga statusen för en regional enhet vid en myndighet eller någon annan regional organisation enligt språkförhållandena i dess ämbetsdistrikt.

Utsökningsmyndigheten bildas som en enda myndighet. Dess ämbetsdistrikt är hela landet och det består av både en- och tvåspråkiga kommuner. Därmed är Utsökningsmyndigheten en tvåspråkig myndighet.

Utsökningsmyndigheten har verksamhetsenheter som det föreskrivs om genom lag eller förordning av statsrådet och deras verksamhetsområde är antingen hela landet eller ett eller flera geografiskt avgränsade områden inom Utsökningsmyndigheten. Det föreslås att omfattande verkställighet ska förrättas vid fem regionala verksamhetsenheter. Verksamheten vid de övriga verksamhetsenheterna kan organiseras på det sätt som anses lämpligast i enlighet med det ovannämnda. Även till den del som en verksamhetsenhet har hela landet som verksamhetsområde, kan enhetens verksamhet dock på det sätt som bestäms i arbetsordningen internt organiseras vid vissa av Utsökningsmyndighetens verksamhetsställen. En sådan verksamhetsenhet är tvåspråkig på samma sätt som centralförvaltningen.

Basverkställigheten, som utförs vid en riksomfattande verksamhetsenhet, ska vara tvåspråkig. Vid basverkställighet kan alla svenskspråkiga gäldenärer styras till svenskspråkiga utsökningsinspektörer.

När det gäller verksamhetsenheter med omfattande verkställighet och när verksamhetsområdet för någon annan verksamhetsenhet bestäms geografiskt på det sätt som anges i Utsökningsmyndighetens arbetsordning, bestäms enhetens språkliga ställning på det sätt som avses i 6 § 2 mom. i språklagen. Enheterna kan vara antingen enspråkiga eller tvåspråkiga, beroende på språket i kommunerna på enhetens verksamhetsområde. Tvåspråkiga enheter ska garantera tillgång till tjänster även på svenska. Vid omfattande verkställighet bestäms den ansvariga utmätningsmannen enligt gäldenärens bonings- eller hemort, och om verksamhetsenheten är enspråkig kan direkt service på svenska inte alltid garanteras. Om situationen så kräver kan t.ex. tolk anlitas i kommunikationen med en svenskspråkig. De handlingar som görs upp i utsökningens informationssystem ska på samma sätt som nu sändas på antingen finska eller svenska enligt gäldenärens språkkod.

Mindre än fem procent av gäldenärer som är föremål för utsökning är svenskspråkiga. Utsökning bland invånarna i landskapet Åland sköts både i fråga om basverkställighet och omfattande verkställighet helt och hållet av de svenskspråkiga utsökningsöverinspektörerna på Åland. De svenskspråkiga utsökningskunderna i Fastlandsfinland är koncentrerade till syd- och västkusten. De svenskspråkiga utsökningsgäldenärerna i dessa områden utgör 93 procent av andelen svenskspråkiga gäldenärer i hela Fastlandsfinland.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om särskilda behörighetsvillkor som gäller utmätningsmännens språkkunskaper och om andra tjänstemäns språkkunskaper (ett utkast till statsrådets förordning om utsökningsverksamhetens förvaltning finns som bilaga). Avsikten är att föreskriva att behörighetsvillkoret som gäller språkkunskaper för tre av tjänsterna som häradsfogde på Utsökningsmyndighetens område i Södra Finland och för två av tjänsterna som häradsfogde på området i Västra Finland är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i finska. Det föreskrivs dessutom om att det vid Utsökningsmyndigheten ska ses till att även de övriga tjänstemännens språkkunskaper motsvarar behoven i verksamhetsområdet.

De särskilda behörighetsvillkoren som gäller språkkunskaper i fem av tjänsterna som häradsfogde vid omfattande verkställighet motsvarar i fråga om omfattning och tjänsternas placering gällande 4 § 1 mom. i statsrådets förordning om utsökningsväsendets förvaltning, enligt vilket behörighetsvillkoret som gäller språkkunskaper för en av tjänsterna som häradsfogde vid utsökningsverken i Helsingfors, Östra Nyland och Mellannyländ, Västra Nyland, Mellersta Österbotten och Österbotten samt Egentliga Finland är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i finska.

Utsökningens elektroniska kommunikation och kundservice utvecklas i samband med strukturreformsprojektet. Elektroniska tjänster kommer att tillhandahållas åtminstone på finska och svenska. Kvaliteten och omfattningen av svensk kundservice som ges per telefon, e-post eller på annat sätt utan ett personligt sammanträffande kommer att utökas vid Utsökningsmyndigheten.

Genom det ovan nämnda tryggas den svenskspråkiga befolkningens faktiska möjligheter till tjänster på sitt eget språk och att även i praktiken använda sitt eget språk i kontakter med utsökningsmyndigheter.

Att Utsökningsmyndigheten ska vara en enda myndighet har inte heller några verkningar för den språkliga ställningen för landskapet Åland eller Utsökningsmyndighetens verksamhetsställe på Åland i relation till Utsökningsmyndigheten.

Enligt lagförslaget i propositionen tillämpas samiska språklagen på Utsökningsmyndigheten i egen-
skap av riksomfattande myndighet. Genom propositionen försämras inte samernas rätt enligt 17 § 3
mom. i grundlagen att använda sitt eget språk i kontakter med utsökningsmyndigheter. Frågan be-
handlas i punkt 1.4 i detaljmotiveringen.

LAGFÖRSLAG

1.

Lag om ändring av utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 26 § 2 mom., 3 kap. 33 § 2 mom. och 12 kap. 2 §, av dem 12 kap. 2 § sådan den lyder i lag 46/2009,

ändras 1 kap. 7 och 8 §, 11–14 §, 24 § 1 och 2 mom., 25 §, det inledande stycket i 26 § 1 mom., 27 § 2 mom., det inledande stycket i 31 § 1 mom., 35 §, 2 kap. 28 § 1 mom., 3 kap. 1 §, 2 § 2 mom., 7 § 1 mom., 8 § 1 mom., 11 § 3 mom., 13–15 §, 19 § 2 mom., 33 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 40 § 3 mom., 64 § 2 mom., 69 §, 108 § 2 mom., 83 § 2 mom., rubriken för 10 kap., 11 kap. 3 § 1 mom., 4, 10, 11 och 18 § samt 20 § 2 mom.,

av dem 1 kap. 11 § 2 och 3 mom., 12 §, 14 § 1 mom., 24 § 1 mom., 25 §, 27 § 2 mom., 35 §, 3 kap. 11 § 3 mom., 64 § 2 mom., 69 §, 11 kap. 18 § och 20 § 2 mom. sådana de lyder i lag 46/2009 och 3 kap. 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 323/2016, samt

fogas till 1 kap. nya 2 a, 14 a och 15 a §, till 10 kap. en ny 27 § och till 11 kap. 2 § ett nytt 4 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 a §

Omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet

Verkställigheten indelas i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet.

Vid omfattande verkställighet och specialverkställighet kan alla skyldigheter och säkringsåtgärder som avses i 1 och 2 § verkställas i enlighet med denna lag.

Basverkställighet är sådan verkställighet av en betalningsskyldighet i pengar som sker med hjälp av teknisk anslutning i utsökningsregistret och utsökningens informationssystem eller på något annat sätt med elektroniska metoder i sådana fall där behandlingen av en gäldenärs utsökningsärende inte förutsätter ett personligt sammanträffande med gäldenären. Vid basverkställighet kan sådana inkomster och sådan egendom utmätas som inte behöver förvandlas till pengar. Närmare bestämmelser om uppgifterna inom basverkställigheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Utmätningmän

Utmätningmän är riksfogden, biträdande riksfogden, de ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna och i landskapet Åland landskapsfogden samt under häradsfogdarna och landskapsfogden utsök-

ningsöverinspektörerna och utsökningsinspektörerna. För landskapsfogden gäller vad som föreskrivs om häradsfogden.

Utsökningsöverinspektören ska utföra de uppgifter som häradsfogden ålägger honom eller henne. Utsökningsinspektören ska utföra de uppgifter inom basverkställigheten som häradsfogden ålägger honom eller henne. Häradsfogden ska övervaka att utsökningsöverinspektörerna och utsökningsinspektörerna och de i 8 § avsedda andra tjänstemän som är underställda häradsfogden sköter sina uppgifter lagenligt och på tillbörligt sätt och att de iakttar de föreskrifter som har meddelats dem.

Häradsfogden kan överföra en uppgift som han eller hon gett en underlydande tjänsteman till en annan underlydande tjänsteman eller själv åta sig uppgiften.

För riksfogden, biträdande riksfogden och de ledande häradsfogdarna gäller vad som i denna lag föreskrivs om häradsfogden. Riksfogden eller biträdande riksfogden kan dock inte själv åta sig att sköta, meddela förordnanden om verkställighet av eller till någon annan överföra sådana ärenden som hör till den ledande häradsfogdens eller häradsfogdens behörighet, och den ledande häradsfogden inte själv kan åta sig att sköta, meddela förordnanden om verkställighet av eller till någon annan överföra sådana ärenden som hör till häradsfogdens behörighet. Riksfogden, biträdande riksfogden eller den ledande häradsfogden kan dock besluta att mot en underlydande ledande häradsfogdes eller häradsfogdes vilja överföra en enskild gäldenärs utsökningsärenden som hör till den ledande häradsfogdens eller häradsfogdens behörighet, om det finns vägande skäl på grund av dennes sjukdom, arbetsmängd, dröjsmål i behandlingen av ärenden eller någon annan motsvarande omständighet. Beslutet ska motiveras.

8 §

Andra tjänstemän

Häradsfogden får vid behov ålägga också en annan underlydande tjänsteman att utföra verkställighetsuppdrag som ska skötas av en utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör, om tjänstemannen uppfyller de behörighetsvillkor för utsökningsöverinspektörer eller utsökningsinspektörer som uppdraget förutsätter. För tjänstemannen gäller då vad som föreskrivs om utsökningsöverinspektörer eller utsökningsinspektörer.

11 §

Utsökningsmyndighetens verkställighetsorganisation

För verkställighet som avses i denna lag finns Utsökningsmyndigheten, som hör till justitieministeriets förvaltningsområde och vars ämbetsdistrikt är hela landet.

Vid Utsökningsmyndigheten finns regionala verksamhetsenheter med omfattande verkställighet. Bestämmelser om den regionala indelningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Vid Utsökningsmyndigheten finns dessutom verksamhetsenheter med basverkställighet och specialverkställighet. Vid Utsökningsmyndigheten kan det även finnas andra verksamhetsenheter. Bestämmelser om andra verksamhetsenheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utsökningsmyndigheten har ett verksamhetsställe i landskapet Åland. Med avvikelse från 2 mom. behandlas vid verksamhetsstället på Åland även de utsökningsärenden som omfattas av basverkställighet vid verksamhetsenheterna med omfattande verkställighet. Bestämmelser om Utsökningsmyndighetens andra verksamhetsställen utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Verksamheten ska ordnas så att den regionala tillgången till tjänster och de språkliga rättigheterna tillgodoses.

12 §

Utsökningsmyndighetens centralförvaltning

Utsökningsmyndigheten har en centralförvaltning, som ska svara för den administrativa styrningen och utvecklingen av samt tillsynen över utsökningsverksamheten. Centralförvaltningen svarar för verksamhetens resultat.

Riksfogden leder Utsökningsmyndigheten och är chef för centralförvaltningen. Riksfogden avgör de administrativa ärenden som Utsökningsmyndigheten ska besluta om och som det inte föreskrivs eller i arbetsordningen bestäms att någon annan tjänsteman ska avgöra. Riksfogden bistås av en biträdande riksfogde som är ställföreträdare för riksfogden. Biträdande riksfogden avgör med samma fullmakter som riksfogden de ärenden som han eller hon ska behandla.

Inom centralförvaltningen kan det finnas tjänster som ledande förvaltningsfogde och förvaltningsfogde. Närmare bestämmelser om centralförvaltningens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Arbetsordning

Bestämmelser om ordnandet av arbetet vid Utsökningsmyndigheten finns i Utsökningsmyndighetens arbetsordning, som fastställs av riksfogden. I arbetsordningen finns det närmare bestämmelser om

- 1) uppgiftsfördelningen mellan riksfogden och biträdande riksfogden,
- 2) organiseringen av verksamhetsenheternas uppgifter,
- 3) ordnandet av koncentrerings- och verkställighetsåtgärderna,
- 4) de ledande häradsfogdarnas uppgifter,
- 5) grunderna för hur fördelningen av uppgifterna och den övriga organiseringen av uppgifterna ska bestämmas.

Utsökningsmyndighetens arbetsordning publiceras i Finlands författningssamling.

Utsökningsmyndighetens centralförvaltning har en arbetsordning. I centralförvaltningens arbetsordning meddelas närmare föreskrifter om centralförvaltningens interna organisation, uppgifter och organiseringen av dem samt om beredningen och avgörandet av ärenden. En verksamhetsenhet kan ha en arbetsordning. I arbetsordningen för en verksamhetsenhet kan det meddelas närmare föreskrifter om enhetens uppgifter och organiseringen av dem samt om enhetens interna behörighetsfördelning.

14 §

Utnämning och behörighetsvillkor

Riksfogden och biträdande riksfogden utnämns av republikens president på framställning av statsrådet. Tjänsten som riksfogde och tjänsten som biträdande riksfogde tillsätts för fem år i sänder. Tjänsten tillsätts dock högst till utgången av den månad under vilken den som utnämns till tjänsten uppnår den avgångsålder som anges i 35 § (193/2016) i statstjänstemannalagen.

Behörighetsvillkor för tjänsten som riksfogde och tjänsten som biträdande riksfogde är finskt medborgarskap, annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt, utmärkt förtrogenhet med utsökningsverksamhet och administrativa uppgifter och en i praktiken visad god ledarförmåga och ledarerfarenhet.

De ledande häradsfogdarna, häradsfogdarna, de ledande förvaltningsfogdarna och förvaltningsfogdarna utnämns av riksfogden. En tjänst som ledande häradsfogde och en tjänst som ledande förvaltningsfogde tillsätts för fem år i sänder. Tjänsten tillsätts dock högst till utgången av den månad under vilken den som utnämns till tjänsten uppnår den avgångsålder som anges i 35 § i statstjänstemannalagen.

Behörighetsvillkor för en tjänst som ledande häradsfogde och en tjänst som häradsfogde är finskt medborgarskap, annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt, god förtrogenhet med utsökningsverksamhet eller i andra uppgifter förvärvat skicklighet för att kunna sköta tjänsten framgångsrikt samt de personliga egenskaper som krävs för uppgiften. Behörighetsvillkor för en tjänst som ledande förvaltningsfogde och en tjänst som förvaltningsfogde är annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt samt god förtrogenhet med utsökningsverksamhet och administrativa uppgifter. En ledande häradsfogde och en ledande förvaltningsfogde ska dessutom ha sådan god ledarförmåga som behövs för att sköta uppgiften.

Bestämmelser om utnämning av utsökningsöverinspektörer och utsökningsinspektörer och om behörighetsvillkoren för tjänsterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Vid Utsökningsmyndigheten kan det finnas även annan personal i tjänsteförhållande.

24 §

Utsökningens informationssystem och utsökningsregistret

Utsökningens informationssystem är ett för skötseln av utsökningsmyndigheternas uppgifter inrättat informationssystem som är avsett för utsökningsmyndigheternas riksomfattande bruk och som drivs med hjälp av automatisk databehandling. Utsökningsmyndigheten sörjer för driften och utvecklandet av informationssystemet.

Till utsökningens informationssystem hör ett utsökningsregister, som förs och används med tanke på utförandet av utsökningsmyndigheternas uppgifter.

25 §

Registeransvariga

Utsökningsregistret förs av utsökningsmyndigheterna tillsammans. Den myndighet som har fört in uppgifter ansvarar för att de införda uppgifterna är korrekta och för att registreringen och användningen sker på lagligt sätt vid skötseln av de egna åliggandena. Utsökningsmyndigheten sörjer för den allmänna driften av registret och meddelar föreskrifter om hur uppgifterna tekniskt ska föras in och behandlas.

26 §
Registrets datainnehåll

I utsökningsregistret får samlas och föras in

27 §
Rätt att behandla uppgifter

De berörda tjänstemännen vid Utsökningsmyndigheten och justitieministeriet får i utsökningsärenden eller utsökningens förvaltningsärenden trots sekretessbestämmelserna behandla uppgifter som nämns i 26 §, specialuppgifter dock endast till den del det är nödvändigt i ett ärende.

31 §
Intyg ur utsökningsregistret

Var och en har rätt att av en utsökningsmyndighet ur utsökningsregistret få ett intyg som gäller en namngiven person i dennes egenskap av svarande i ett utsökningsärende. I intyget antecknas följande uppgifter som införts under de två år som föregår dagen för begäran:

35 §
Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Utsökningsmyndigheten kan besluta om upprättande av en teknisk anslutning och om utlämnande av uppgifter ur utsökningsregistret med hjälp av den, om den som tar emot uppgifterna enligt lag har rätt att få uppgifter.

2 kap.

Utsökningsgrunder

28 §
Domstolens meddelande och utmätningens intyg

Den domstol där talan enligt 26 § har väckts ska omedelbart underrätta utmätningens mannen om saken för anteckning i utsökningens informationssystem.

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

1 §

Ansökan om utsökning

Utsökning söks genom

- 1) skriftlig ansökan eller elektroniskt meddelande till en utsökningsmyndighet,
- 2) ansökan som görs i utsökningens e-tjänst,
- 3) elektroniskt meddelande med hjälp av en teknisk anslutning till utsökningens riksomfattande informationssystem, om Utsökningsmyndigheten har beviljat sökanden tillstånd till detta (*informationssystemssökande*).

En skriftlig ansökan ska undertecknas av sökanden eller, om sökanden inte själv har upprättat den, av den som upprättat ansökan.

En person eller ett offentligt samfund som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet ska lämna in ansökan om utsökning till en utsökningsmyndighet på det sätt som avses i 1 mom. 2 eller 3 punkten. En ansökan om utsökning som lämnats in på något annat sätt behandlas inte. En ansökan om utsökning som lämnats in på något annat sätt behandlas dock, om ansökan inte går att upprätta på ovannämnda sätt.

2 §

Innehållet i ansökan om utsökning

Om flera gäldenärer ansvarar för sökandens fordran eller någon del av den och ett annat utsökningsärende som gäller fordran redan är anhängigt eller anhängiggörs samtidigt, ska det i ansökan anges vem som är gäldenär i det andra ärendet.

7 §

Ingivande av utsökningsgrunden och av fordringsbevis i efterhand

Om ansökan har gjorts i elektronisk form men det till den ska fogas en skriftlig utsökningsgrund eller ett skriftligt fordringsbevis, kan handlingen ges in i efterhand. Handlingen ska lämnas till en utsökningsmyndighet inom tre veckor efter det att ärendet blivit anhängigt. Samtidigt ska det uppges till vilken ansökan handlingen hänför sig.

8 §

Tidpunkt för anhängigblivande

Ett utsökningsärende blir anhängigt när ansökan om utsökning kommer in till en utsökningsmyndighet eller till utsökningens informationssystem, om det inte senare framkommer att det inte fanns förutsättningar för att ansökan skulle bli anhängig.

11 §
Fullmakt för ombud

Utsökningsmyndigheten kan på borgenärens begäran besluta att fullmakten ska registreras i utsökningens informationssystem i syfte att visa ombudets rätt att företräda sin huvudman, om det är uppenbart att verkställighetens tillförlitlighet inte blir lidande av det. Ombudet behöver då inte visa upp någon annan fullmakt, om inte utmätningsmannen bestämmer något annat. En i informationssystemet registrerad fullmakt ska omedelbart återkallas om den som utfärdat fullmakten begär det.

13 §
Ansvarig utmätningsman

Alla utsökningsärenden som gäller en och samma svarande behandlas av

- 1) en och samma häradsfogde och utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör (*ansvarig utmätningsman*), eller
- 2) en och samma häradsfogde och en grupp av flera utsökningsöverinspektörer eller utsökningsinspektörer som i samarbete behandlar utsökningsärenden (*indrivningsgrupp*).

Ansvariga utmätningsmän i de fall som avses i 1 mom. 2 punkten är häradsfogden och den utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör som hör till indrivningsgruppen och som häradsfogden förordnat till ansvarig utmätningsman i de utsökningsärenden som gäller svaranden i fråga.

Den ansvarige utmätningsmannen är behörig i hela landet. En annan utmätningsman som hör till indrivningsgruppen har samma behörighet när han eller hon utför verkställighetsåtgärder i utsökningsärenden som hör till indrivningsgruppen.

14 §
Bestämmande av ansvarig utmätningsman vid omfattande verkställighet

Ansvarig utmätningsman för en svarande som är en fysisk person är utmätningsmannen på svarandens bonings- eller hemort.

Ansvarig utmätningsman för en svarande som är näringsidkare eller ett bolag eller någon annan sammanslutning är utmätningsmannen på svarandens faktiska verksamhetsställe. Om svaranden inte har ett faktiskt verksamhetsställe i Finland, är utmätningsmannen på hemorten ansvarig utmätningsman.

Om förrättningarna i sin helhet eller huvudsakligen hålls av någon annan utmätningsman än den som avses i 1 och 2 mom. och det inte finns några andra anhängiga utsökningsärenden som gäller samma svarande, är utmätningsmannen på förrättningsplatsen ansvarig utmätningsman.

Om svaranden inte har bonings- eller hemort eller verksamhetsställe i Finland eller om dessa inte är kända eller om det finns flera alternativ som uppfyller förutsättningarna i denna paragraf för bestämmande av ansvarig utmätningsman, är utmätningsmannen på det verksamhetsställe där det är mest ändamålsenligt att verkställigheten sker ansvarig utmätningsman.

Bestämmelser om hur den ansvarige utmätningsmannen bestäms vid basverkställighet och specialverkställighet och när de verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet koncentreras till vissa utmätningsmän finns i 14 a § (*annan verkställighet*).

14 a §

Bestämmande av ansvarig utmätningsman vid annan verkställighet

Om utsökningsärenden som gäller en svarande behandlas vid en i 1 kap. 11 § 2 mom. avsedd verksamhetsenhet med basverkställighet eller specialverkställighet eller vid en annan verksamhetsenhet som det med stöd av det momentet föreskrivs om genom förordning av statsrådet, är utmätningsmannen vid verksamhetsenheten ansvarig utmätningsman.

De verkställighetsåtgärder som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet (*specialåtgärd*) kan koncentreras till vissa utmätningsmän, som då till denna del blir ansvariga utmätningsmän.

När verkställigheten koncentreras ska svarandens faktiska möjligheter att bevaka sina intressen tryggas på tillbörligt sätt.

15 §

Byte av ansvarig utmätningsman

Den ansvarige utmätningsmannen ska överföra ärendet till en ny utmätningsman, om en förändring sker i den omständighet enligt 14 eller 14 a § på basis av vilken den ansvarige utmätningsmannen bestäms. En icke-slutförd förrättning eller en verkställighet som annars snart upphör kan dock slutföras i form av handräckning, om det inte är ändamålsenligare att förrättningen eller verkställigheten överförs till en ny ansvarig utmätningsman.

15 a §

Förbud mot att söka ändring i fråga om bestämmande av ansvarig utmätningsman

Ändring får inte sökas i fråga om bestämmande av ansvarig utmätningsman.

19 §

Utförande av interimistiska åtgärder

En interimistisk åtgärd får utföras också av någon annan än den ansvarige utmätningsmannen. Utsökningsöverinspektören får utföra en interimistisk åtgärd i ett ärende där häradsfogden har uteslutande behörighet och utsökningsinspektören i ett ärende där utsökningsöverinspektören har behörighet.

33 §

Meddelande om anhängighet

När en ansökan har kommit in till den ansvarige utmätningsmannen, ska svaranden utan dröjsmål ges ett meddelande om att ärendet har blivit anhängigt. Ett meddelande behöver inte ges, om sva-

randens vistelseort inte har kunnat redas ut eller om det finns anledning att anta att meddelandet kännbart försvårar verkställigheten. Meddelandet ska innehålla

2) uppgift om den ansvarige utsökningsöverinspektören eller utsökningsinspektören och behövlig kontaktinformation,

Till en informationssystemssökande ges ett meddelande om anhängighet eller annat motsvarande meddelande i enlighet med respektive tillstånd.

40 §
Bevislig delgivning

Om delgivningen inte lyckas heller på det sätt som avses i 2 mom., sänds en kopia av den handling som ska delges under mottagarens adress, om en sådan adress är känd. Annan delgivning behöver inte vidtas. Handlingarna förvaras därefter vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsställe i fråga, där mottagaren kan få dem.

64 §
Allmän bestämmelse

Utsökningsmyndigheten har rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få nedan angivna uppgifter på ett samlat sätt, om det är ändamålsenligt att uppgifterna inhämtas för verkställigheten.

69 §
Allmän bestämmelse

Bestämmelser om offentligheten i fråga om utsökningsmyndigheternas handlingar finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Utöver det som i den lagen eller någon annan lag föreskrivs om utsökningsmyndigheternas rätt eller skyldighet att lämna ut uppgifter, har utsökningsmyndigheterna trots sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut uppgifter i enlighet med 70–73 §. Uppgifter kan också lämnas ut till en annan utsökningsmyndighet för handläggningen av ett utsköningsärende samt till justitieministeriet och Utsökningsmyndighetens centralförvaltning för handläggningen av administrativa uppgifter. Bestämmelser om offentligheten i fråga om uppgifterna i utsköningsregistret och om utlämnande av dem finns i 1 kap. i denna lag.

108 §
Handräckning av andra myndigheter

En utsökningsöverinspektör får begära handräckning av polisen och andra myndigheter om ärendet är brådskande.

4 kap.

Utmätning

83 §
Betalningstidpunkt

Kontantbetalning anses ha skett när pengarna har betalats till en utsökningsmyndighet.

10 kap.

Självrättelse, verkställighetstvist, avbrytande av verkställighet och förvaltningsklagan

27 §
Anförande och avgörande av förvaltningsklagan

Förvaltningsklagan får anföras över att en utsökningsmyndighet har förfarit lagstridigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet. Förvaltningsklagan anføres hos Utsökningsmyndigheten.

Förvaltningsklagan avgörs av riksfogden eller en av riksfogden förordnad ledande förvaltningsfogde. Förvaltningsklagan som anförts över åtgärder av riksfogden eller biträdande riksfogden avgörs av justitieministeriet.

11 kap.

Sökande av ändring i utmätningsmannens förfarande

2 §
Behörig domstol

Ändring i en verkställighetsåtgärd som vidtagits vid basverkställighet eller vid sådan verkställighet av specialåtgärder som avses i 3 kap. 14 a § 2 mom. eller i ett beslut av utmätningsmannen söks hos den tingsrätt där svaranden i ett utsökningsärende har sin bonings- eller hemort eller sitt verksamhetsställe. Om svaranden i ett utsökningsärende inte har bonings- eller hemort eller verksamhetsställe i Finland, söks ändring hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden har utförts.

3 §
Anförande och återkallande av besvär

Besvärsskriften ska inlämnas till Utsökningsmyndigheten senast den sista dagen av den i 5 och 6 § angivna tiden före tjänstetidens utgång. Besvärsskriften får inlämnas skriftligen eller som elektroniskt meddelande. Om besvären försenas går besvärsrätten förlorad.

4 §

När besvären blir anhängiga

Besvären blir anhängiga i den behöriga tingsrätten när besvärsskriften har kommit in till Utsökningsmyndigheten. Besvärshandlingarna och kopior av utsökningshandlingarna i ärendet ska genast skickas till tingsrätten. Samtidigt ska utmätningsmannen till tingsrätten lämna en redogörelse för huruvida besvärsskriften har inlämnats inom föreskriven tid.

Om besvärsskriften inom föreskriven tid har inlämnats till den behöriga tingsrätten, anses besvären ha blivit anhängiga på korrekt sätt. Besvärsskriften eller en kopia av den ska genast skickas till den utmätningsman som fattat beslutet eller utfört åtgärden.

10 §

Häradsfogdens utlåtande

Om det i besvärsskriften begärs att verkställigheten ska avbrytas, ska häradsfogden utan dröjsmål skicka sitt utlåtande om avbrottet till tingsrätten. Till övriga delar ska häradsfogden skicka sitt utlåtande om besvären inom två veckor från det att besvärsskriften kom in. Tingsrätten kan av grundad anledning förlänga denna tid.

11 §

Utlåtandets innehåll

Häradsfogden ska i sitt utlåtande redogöra för verkställighetsåtgärderna och ge ett motiverat ställningstagande till de yrkanden som framställs i besvärsskriften och de omständigheter som yrkandet grundar sig på. Vidare ska i utlåtandet uppges parterna i utsökningsärendet, i vilket skede verkställigheten befinner sig samt om verkställigheten eventuellt avbrutits och när avbrottet upphör. Till utlåtandet ska på lämpligt sätt fogas de berördas delgivningsadresser och övriga kontaktinformation.

18 §

Anvisning om anförande av klagan

Om det i besvärsskriften ingår en anmälan om att utmätningsmannen har vidtagit en oriktig tjänsteåtgärd eller underlåtit att utföra en åtgärd, och anmälan inte kan prövas som en ändringsansökan, ska tingsrätten till denna del lämna besvären utan prövning och anvisa den som anfört besvär att anföra klagan över saken hos Utsökningsmyndighetens centralförvaltning.

20 §

Rättegångskostnader

Om en utomståendes besvär godkänns, kan staten på den utomståendes yrkande förordnas att helt eller delvis ersätta dennes skäligena rättegångskostnader, om det med beaktande av omständigheterna kan anses oskäligt att den utomstående ska bära kostnaderna. Staten kan förordnas att ersätta rättegångskostnaderna också för en part i utsökningen, om det i saken har skett ett uppenbart fel, som borde ha rättats genom självrättelse. Innan det förordnas att staten ska ersätta kostnaderna ska Utsökningsmyndighetens centralförvaltning höras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen om landskapsfogdeämbetet i landskapet Åland (619/2012) och lagen om Riksfogdeämbetet (519/2009).

Avtal och andra förbindelser som hänför sig till Utsökningsmyndighetens uppgifter samt skötseln av övriga ansvar och rättigheter överförs när denna lag träder i kraft från Riksfogdeämbetet och utsökningsverken till Utsökningsmyndigheten i enlighet med vad som särskilt föreskrivs eller avtals.

2.

Lag om ändring av lagen om stämmingsmän

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om stämmingsmän (505/1986) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 690/2016, och *ändras* 1 § 1 mom., 2 § och 6 § 1 mom. 2 punkten, sådana de lyder i lag 690/2016, som följer:

1 §
Stämmingsmän

Stämmingsmän på tjänstens vägnar är stämmingsmännens förmän, stämmingsmännen och utsökningsöverinspektörerna.

2 §
Stämmingsmännens verksamhetsområde

Verksamhetsområdet för en stämmingsman som är anställd vid en domstol utgörs av domkretsen. Verksamhetsområdet för en utsökningsöverinspektör och för andra utmättningsmän som enligt 6 § är berättigade att verkställa stämning och delgivning utgörs av hela landet. För andra som enligt 6 § är berättigade att verkställa stämning och delgivning är verksamhetsområdet det ämbetsdistrikt där de är behöriga i sin huvudsyssla.

6 §
Andra som har rätt att verkställa delgivning

Berättigad att, så som stämmingsman, verkställa stämning och delgivning är

2) en tjänsteman som har förordnats till det av chefen för en domstol eller en polisinrättning och som är anställd vid myndigheten i fråga,

Denna lag träder i kraft den 20 .

**3.
Lag om ändring av 9 a § i statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 9 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 283/2015, som föl-
jer:

3 kap.

*Ansökningsförfarande för tjänster och tjänsteförhållanden för viss tid, utnämning och behörighets-
villkor*

9 a §

Bestämmelserna i 1 mom. gäller dock inte tjänster inom utrikesförvaltningen, gränsbevakningsvä-
sendet eller polisförvaltningen och inte heller tjänsterna som statssekreterare, riksåklagare, riks-
fogde, överdirektör vid Energimyndigheten eller riksförlikningsman.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.**Lag om ändring av 2 § i samiska språklagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i samiska språklagen (1086/2003) 2 § 1 mom. 7 punkten som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Lagens tillämpningsområde

De myndigheter som denna lag tillämpas på är

7) Utsökningsmyndigheten, Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt,

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag om ändring av lagen om ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel

I enlighet med riksdagen beslut

ändras i lagen om ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel (17/2017) 4 § 2 mom., 7 § 2 mom., 8 §, 10 § 2 mom., 13 § 4 mom. och 18 § som följer:

4 §

Inhämtande av kontoinformation

 Begäran om inhämtande av kontoinformation ska i Finland sändas till utmätningsmannen eller Utsökningsmyndighetens centralförvaltning, som ska sända begäran vidare till utmätningsmannen. Utmättningsmannen har med stöd av begäran rätt att få kontoinformation på det sätt som anges i 3 kap. 64–68 § i utsökningsbalken.

7 §

Förfarandet vid verkställighet av ett beslut om kvarstad

 Om bankkontot finns i Finland ska de handlingar som avses i artikel 23.3 i förordningen sändas till utmätningsmannen eller Utsökningsmyndighetens centralförvaltning, som ska sända handlingarna vidare till utmätningsmannen. Utmättningsmannen ska efter att ha tagit emot handlingarna ge ett föreläggande enligt artikel 24.1 i förordningen om genomförande av beslutet om kvarstad och sända det till banken.

8 §

Förfarandet vid frigörande av överskjutande belopp

 Fordringsägaren ska i Finland sända ansökan om frigörande av överskjutande belopp enligt artikel 27.2 i förordningen till den utmätningsman som gett en förklaring enligt artikel 25 om att bankmedel har belagts med kvarstad eller till Utsökningsmyndighetens centralförvaltning, som ska sända ansökan vidare till utmätningsmannen.

10 §

Delgivning i Finland av ett beslut om kvarstad som meddelats i en annan medlemsstat

 Om något av de bankkonton som beslutet om kvarstad avser finns i Finland, ska de handlingar som är föremål för delgivning sändas till utmätningsmannen eller Utsökningsmyndighetens centralförvaltning, som ska sända handlingarna vidare till utmätningsmannen. Utmättningsmannen ska delge gäldenären handlingarna i enlighet med artikel 28.3 i förordningen samt 11 § 2 mom.

13 §

Rättsmedel mot verkställighet av ett beslut om kvarstad

En sådan ansökan om rättsmedel som avses i 1 eller 3 mom. kan sändas också till Utsökningsmyndighetens centralförvaltning, som ska sända ansökan vidare till utmätningsmannen.

18 §

Översättningar

Handlingar som enligt artikel 49.2 i förordningen ska lämnas in till domstolen, Utsökningsmyndighetens centralförvaltning eller utmätningsmannen ska åtföljas av en översättning till finska, svenska eller engelska.

Denna lag träder i kraft den 20 .

1.

Statsrådets förordning om utsökningsverksamhetens förvaltning

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 1 kap. 11 § 2 mom., 12 § 3 mom., 14 § 5 mom. och 12 kap. 1 § i utsökningsbalken (705/2007) samt 6 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003):

1 §

Utsökningsmyndighetens områden för omfattande verkställighet

Utsökningsmyndighetens områden för omfattande verkställighet är

- 1) Södra Finland, som omfattar landskapet Nyland,
- 2) Västra Finland, som omfattar landskapen Egentliga Finland, Åland, Satakunta, Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten,
- 3) Inre Finland, som omfattar landskapen Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Birkaland och Mellersta Finland,
- 4) Östra Finland, som omfattar landskapen Kymmenedalen, Södra Karelen, Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen, och
- 5) Norra Finland, som omfattar landskapen Kajanaland, Norra Österbotten och Lappland.

2 §

Uppgifter för Utsökningsmyndighetens centralförvaltning

Utöver det som föreskrivs i utsökningsbalken ska Utsökningsmyndighetens centralförvaltning

- 1) sörja för Utsökningsmyndighetens verksamhetsförutsättningar och utveckla utsökningsverksamheten enligt de mål som överenskommit med justitieministeriet,
- 2) bistå justitieministeriet i den strategiska planeringen, budgetberedningen och lagberedningen,
- 3) upprätthålla och utveckla de informationssystem som används inom Utsökningsmyndigheten,
- 4) avgöra de fall av klagan och ersättningsyrkanden som gäller utsökningsmyndigheternas verksamhet och som ankommer på myndigheten,
- 5) utveckla det internationella samarbetet inom utsökningsverksamhetens förvaltning,
- 6) sköta utsökningsverksamhetens övriga riksomfattande administrativa uppgifter.

3 §

Behörighetsvillkor för utsökningsöverinspektörer

Till utsökningsöverinspektör kan utnämnas en finsk medborgare som har avlagt högskoleexamen och som har praktisk erfarenhet av uppgifter som hör till tjänsten eller som i andra uppgifter har uppnått skicklighet för att kunna sköta tjänsten framgångsrikt.

Till utsökningsöverinspektör kan också utnämnas den som i uppgifter som utsökningsinspektör har uppnått skicklighet för att kunna sköta en tjänst som utsökningsöverinspektör framgångsrikt.

4 §

Behörighetsvillkor för utsökningsinspektörer

Till utsökningsinspektör kan utnämnas en finsk medborgare som har avlagt yrkesinriktad examen och som har praktisk erfarenhet av uppgifter som hör till tjänsten eller som i andra uppgifter har uppnått skicklighet för att kunna sköta tjänsten framgångsrikt.

5 §

Utnämning till tjänst och till tjänsteförhållande för viss tid

Ledande häradsfogden utnämner andra underlydande utmätningsmän än häradsfogdarna till tjänster och till tjänsteförhållanden för viss tid.

6 §

Särskilda behörighetsvillkor som gäller häradsfogdens språkkunskaper

Med avvikelse från bestämmelserna i 6 § 1 mom. i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) är behörighetsvillkoret som gäller språkkunskaper för tre av tjänsterna som häradsfogde vid Utsökningsmyndighetens verksamhetsenhet med omfattande verkställighet i Södra Finland och för tre av tjänsterna som häradsfogde vid verksamhetsenheten med omfattande verkställighet i Västra Finland utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i finska.

Bestämmelser om behörighetsvillkor som gäller landskapsfogdens språkkunskaper i landskapet Åland finns i 6 kap. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

7 §

Övriga tjänstemäns språkkunskaper

Utsökningsmyndigheten ska se till att även andra tjänstemän än de som avses i 7 § har språkkunskaper som svarar mot behoven inom respektive verksamhetsområde.

Bestämmelser om det språk som ska användas på Utsökningsmyndighetens verksamhetsställe på Åland och om personalens språkkunskaper finns i 6 kap. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

8 §

Tjänstemärke

Utmätningmännen ges ett tjänstemärke som fastställts av Utsökningsmyndigheten. Tjänstemärket ska medföras vid tjänsteutövning och på begäran företes.

9 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Genom denna förordning upphävs statsrådets förordning om utsökningsväsendets förvaltning (1321/2007).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna förordning får vidtas innan förordningen träder i kraft.

En tjänsteman som innehar en tjänst eller ett tidsbundet tjänsteförhållande som häradsutmätningsman när denna förordning träder i kraft kan överföras till en tjänst eller ett tjänsteförhållande som utsökningsöverinspektör, även om han eller hon inte uppfyller behörighetsvillkoren.

2.

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om utsökningsförfarandet

I enlighet med statsrådets beslut,
upphävs i statsrådets förordning om utsökningsförfarandet (1322/2007) 3 § och
ändras rubriken för 1 kap. samt 1 §, 2 §, 2 kap. 4 § 2 mom., 3 kap. 8 § 2 punkten, 5 kap. 17 § 2
 mom. och 19 § som följer:

1 kap.

Basverkställighet

1 §

Behörighet vid basverkställighet

Utöver vad som föreskrivs i 1 kap. 2 a § 3 mom. i utsökningsbalken kan man vid basverkställighet

- 1) utföra interimistiska åtgärder enligt 3 kap. 18 och 19 § i utsökningsbalken
- 2) göra en utsökningsutredning i ett enkelt ärende på det sätt som föreskrivs i 3 kap. 60 § 3 mom. i utsökningsbalken,
- 3) utfärda ett intyg över hinder enligt 3 kap. 95 § i utsökningsbalken,
- 4) utfärda ett intyg över hinder enligt 3 kap. 107 § i utsökningsbalken,
- 5) på begäran ge gäldenären betalningstid på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 6 § i utsökningsbalken,
- 6) mäta ut lönen eller begränsa eller skjuta upp utmätningen av lönen på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 51 § i utsökningsbalken,
- 7) avbryta utmätningen för en viss tid på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 52 § i utsökningsbalken,
- 8) fastställa en betalningsplan för gäldenären på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 59 § i utsökningsbalken,
- 9) förrätta utmätning av lön på basis av ett betalningsavtal på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 60 § i utsökningsbalken.

2 §

Överföring av utsökningsärenden till omfattande verkställighet

Utsökningsärenden som gäller en gäldenär ska utan onödigt dröjsmål överföras från basverkställighet till omfattande verkställighet enligt 1 kap. 2 a § 2 mom. i utsökningsbalken, om det finns grundad anledning att anta att full betalning för fordringarna inte inflyter inom skäligen tid eller att verkställigheten förutsätter andra åtgärder än dem som ingår i behörigheten vid basverkställighet. En gäldenärs utsökningsärenden kan överföras till basverkställighet efter det att åtgärder inom omfattande verkställighet har utförts.

2 kap.

Minimiåtgärder vid eftersökande av egendom och utredande av svarandens vistelseort

4 §

Grundutredning

 När en ansökan om utsökning inkommer till en utsökningsmyndighet, utreds de uppgifter om svaranden som finns i utsökningsregistret. Om det inte finns några uppgifter om svaranden i utsök-

ningsregistret eller om uppgifterna inte är uppdaterade, utreds med hjälp av en teknisk anslutning i utsökningens informationssystem de uppgifter om svarandens vistelseort och egendom som har antecknats i befolkningsdatasystemet samt i skattemyndigheternas, Arbetskraftsmyndigheternas, Folkpensionsanstaltens och Pensionskyddscentralens informationssystem samt uppgifter om gäldenärens förmögenhet hos inlåningsbanken.

3 kap.
Meddelanden

8 §
Förhandsmeddelande

Det förhandsmeddelande om utmätning som ges till gäldenären ska innehålla

- 1) nödvändiga uppgifter om hanteringen av ärendet,
- 2) uppgifter om tiden och platsen för utmätningförrättningen, ansvarig utsökningsöverinspektör eller utsökningsinspektör samt behövlig kontaktinformation,
- 3) uppgifter om föremålet för utmätningen, de ärenden som ska fogas till utmätningen samt, vid utmätning av periodisk inkomst, enligt vilka grunder den del av inkomsten som ska mätas ut och den del av inkomsten som ska undantas från utmätning bestäms,
- 4) meddelande om att gäldenären kan förhindra utmätningen genom att betala skulden eller att gäldenären kan föreslå annan egendom för utmätning samt senast vid utmätningförrättningen ge de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för utmätningen,
- 5) meddelande om att utmätningen kan förrättas trots att gäldenären är frånvarande,
- 6) kallelse till förrättningen, om kallelse ska ges enligt 3 kap. 34 § i utsökningsbalken.

5 kap.
Fördelning och redovisning

17 §
Redovisningsförfarande

De medel som avräknas på fordringarna redovisas till sökanden varje vecka, om det inte finns hinder för redovisningen. Över de redovisade medlen ges sökanden en specifikation enligt fordringarna.

Medlen överförs som girering från utmätningens tjänstemedelskonto till det konto som sökanden har angett. Har sökanden inte angett något konto, redovisas medlen till den redovisningsadress som sökanden har angett genom betalningsanvisning. Om sökandens redovisningsadress inte är känd, förvaras och redovisas medlen så som det föreskrivs i 6 kap. 22 och 23 § i utsökningsbalken.

19 §
Särskild insättning

Det betydande belopp som insätts separat enligt 6 kap. 23 § i utsökningsbalken överstiger 30 000 euro.

Denna förordning träder i kraft den 20 .

På medel som insatts separat före ikraftträdandet av denna förordning tillämpas de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet.

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki ulosottokaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulosottokaaren (705/2007) 1 luvun 26 §:n 2 momentti, 3 luvun 33 §:n 2 momentti ja 12 luvun 2 §, sellaisina kuin niistä on 12 luvun 2 § laissa 46/2009;

muutetaan 1 luvun 7 ja 8 §, 11–14 §, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 25 §, 26 §:n 1 momentin johdantokappale, 27 §:n 2 momentti, 31 §:n 1 momentin johdantokappale ja 35 §, 2 luvun 28 §:n 1 momentti, 3 luvun 1 §, 2 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 13 §–15 §, 19 §:n 2 momentti, 33 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 40 §:n 3 momentti, 64 §:n 2 momentti, 69 §, 108 §:n 2 momentti, 83 §:n 2 momentti, 10 luvun otsikko, 11 luvun 3 §:n 1 momentti, 4, 10, 11 ja 18 § sekä 20 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §, 14 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 27 §:n 2 momentti, 35 §, 3 luvun 11 §:n 3 momentti, 64 §:n 2 momentti, 69 §, 11 luvun 18 § ja 20 §:n 2 momentti laissa 46/2009 ja 3 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 323/2016, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 2 a, 14 a ja 15 a §, 10 lukuun uusi 27 § ja 11 luvun 2 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 a §

Laaja täytäntöönpano, perustäytäntöönpano ja erityistäytäntöönpano

Täytäntöönpano jaetaan laajaan täytäntöönpanoon, perustäytäntöönpanoon ja erityistäytäntöönpanoon.

Laajassa täytäntöönpanossa ja erityistäytäntöönpanossa voidaan panna täytäntöön kaikkia 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja velvoitteita ja turvaamistoimia niin kuin tässä laissa säädetään.

Perustäytäntöönpano on ulosottorekisterin ja ulosoton tietojärjestelmässä olevan teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisin menetelmin toimitettavaa rahamääräisten maksuvelvoitteiden täytäntöönpanoa tapauksissa, joissa velallisen ulosottoasioiden käsittely ei edellytä hänen henkilökohtaista tapaamistaan. Perustäytäntöönpanossa voidaan ulosmitata tuloa ja omaisuutta, jota ei tarvitse muuttaa rahaksi. Perustäytäntöönpanon tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Ulosottomiehet

Ulosottomiehinä toimivat valtakunnanvouti, apulaisvaltakunnanvouti, johtavat kihlakunnanvoudit, kihlakunnanvoudit ja Ahvenanmaan maakunnassa maakunnanvouti, sekä kihlakunnanvoutien ja

maakunnanvoudin alaisina ulosottoylitarkastajat ja ulosottotarkastajat. Maakunnanvoudista on voimassa, mitä kihlakunnanvoudista säädetään.

Ulosottoylitarkastajalle kuuluvat ne tehtävät, jotka kihlakunnanvoudi hänelle määrää. Ulosottotarkastajalle kuuluvat ne perustäytäntöönpanon tehtävät, jotka kihlakunnanvoudi hänelle määrää. Kihlakunnanvoudin tulee valvoa, että ulosottoylitarkastajat ja ulosottotarkastajat sekä 8 §:ssä tarkoitetut muut alaisensa virkamiehet hoitavat heille annetut tehtävät lainmukaisesti ja asianmukaisesti sekä noudattavat heille annettuja määräyksiä.

Kihlakunnanvoudi voi siirtää antamansa tehtävän toiselle alaiselleen virkamiehelle tai ottaa tehtävän itse hoitaakseen.

Valtakunnanvoudista, apulaisvaltakunnanvoudista ja johtavasta kihlakunnanvoudista on voimassa, mitä kihlakunnanvoudista tässä laissa säädetään. Valtakunnanvoudi tai apulaisvaltakunnanvoudi ei kuitenkaan voi ottaa johtavan kihlakunnanvoudin tai kihlakunnanvoudin eikä johtava kihlakunnanvoudi kihlakunnanvoudin toimivaltaan kuuluvia yksittäisen velallisen ulosottoasioita itse hoitaakseen, antaa niiden täytäntöönpanoa koskevia määräyksiä tai siirtää niitä toiselle. Valtakunnanvoudi, apulaisvaltakunnanvoudi tai johtava kihlakunnanvoudi voi kuitenkin päätöksellään siirtää alaisensa johtavan kihlakunnanvoudin tai kihlakunnanvoudin toimivaltaan kuuluvan yksittäisen velallisen ulosottoasiat vastoin asianomaisen tahtoa silloin, kun siihen on hänen sairaudestaan, työmäärästään, asioiden käsittelyn viivästyemisestä tai muusta vastaavasta seikasta johtuva painava syy. Päätös on perusteltava.

8 §

Muut virkamiehet

Kihlakunnanvoudi saa tarvittaessa määrätä myös muulle alaiselleen virkamiehelle ulosottoylitarkastajalle tai ulosottotarkastajalle kuuluvia täytäntöönpanotehtäviä, jos virkamies täyttää tehtävän edellyttämän ulosottoylitarkastajan tai ulosottotarkastajan kelpoisuusvaatimukset. Tällöin virkamiehestä on voimassa, mitä ulosottoylitarkastajasta tai ulosottotarkastajasta säädetään.

11 §

Ulosottolaitoksen täytäntöönpano-organisaatio

Tässä laissa tarkoitettua täytäntöönpanoa varten on oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva Ulosottolaitos, jonka virka-alueena on koko maa.

Ulosottolaitoksessa on laajan täytäntöönpanon alueelliset toimintayksiköt. Aluejaosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi Ulosottolaitoksessa on perustäytäntöönpanon ja erityistäytäntöönpanon toimintayksiköt. Ulosottolaitoksessa voi olla muita toimintayksiköitä. Muista toimintayksiköistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ulosottolaitoksella on toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa. Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, Ahvenanmaan toimipaikassa käsitellään myös perustäytäntöönpanoon kuuluvat ulosottoasiat laajan täytäntöönpanon toimintayksikössä. Muista Ulosottolaitoksen toimipaikoista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palveluiden alueellisesta saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta.

12 §

Ulosottolaitoksen keskushallinto

Ulosottolaitoksella on keskushallinto, jonka tehtävänä on ulosottotoimen hallinnollinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta. Keskushallinto vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta.

Ulosottolaitosta johtaa ja keskushallinnon päällikkönä toimii valtakunnanvouti. Valtakunnanvouti ratkaisee Ulosottolaitoksen päätettäväksi kuuluvat hallinnolliset asiat, joita ei säädetä tai työjärjestyksessä määrätä muun virkamiehen ratkaistavaksi. Valtakunnanvoudin apuna ja sijaisena toimii apulaisvaltakunnanvouti. Apulaisvaltakunnanvouti ratkaisee hänen käsiteltäväkseen kuuluvat asiat samoin valtuuksin kuin valtakunnanvouti.

Keskushallinnossa voi olla johtavien hallintovoutien ja hallintovoutien virkoja. Keskushallinnon tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Työjärjestys

Työskentelyn järjestämisestä Ulosottolaitoksessa määrätään valtakunnanvoudin vahvistamassa Ulosottolaitoksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset:

- 1) valtakunnanvoudin ja apulaisvaltakunnanvoudin välisestä tehtävien jaosta;
- 2) toimintayksiköiden tehtävien järjestämisestä;
- 3) täytäntöönpanotoimien keskittämisen järjestämisestä;
- 4) johtavien kihlakunnanvoutien tehtävistä;
- 5) tehtävien jakamisen ja niiden muun järjestämisen määräytymisperusteista.

Ulosottolaitoksen työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

Ulosottolaitoksen keskushallinnolla on työjärjestys. Keskushallinnon työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset keskushallinnon sisäisestä organisaatiosta, tehtävistä ja niiden järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta. Toimintayksiköllä voi olla työjärjestys. Toimintayksikön työjärjestyksessä voidaan antaa tarkemmat määräykset yksikön tehtävistä ja niiden järjestämisestä sekä yksikön sisäisestä toimivallan jaosta

14 §

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

Valtakunnanvoudin ja apulaisvaltakunnanvoudin nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Valtakunnanvoudin virka ja apulaisvaltakunnanvoudin virka on määräajaksi täytettävä virka, johon nimitetään viideksi vuodeksi kerrallaan. Virkaan nimitetään kuitenkin enintään sen kuukauden loppuun, jona nimitettävä on saavuttanut valtion virkamieslain 35 §:ssä (193/2016) säädetyn eroamisiän.

Valtakunnanvoudin ja apulaisvaltakunnanvoudin viran kelpoisuusvaatimuksena on Suomen kansalaisuus, muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto, erinomainen perehtyneisyys ulosottotoimeen ja hallintotehtäviin sekä käytännössä osoitettu hyvä johtamistaito ja johtamiskokemus.

Johtavan kihlakunnanvoudin, kihlakunnanvoudin, johtavan hallintovoudin ja hallintovoudin nimittää valtakunnanvouti. Johtavan kihlakunnanvoudin ja johtavan hallintovoudin virka on määräajaksi

täytettävä virka, johon nimitetään viideksi vuodeksi kerrallaan. Virkaan nimitetään kuitenkin enintään sen kuukauden loppuun, jona nimitettävä on saavuttanut valtion virkamieslain 35 §:ssä (193/2016) säädetyn eroamisiän.

Johtavan kihlakunnanvoudin ja kihlakunnanvoudin viran kelpoisuusvaatimuksena on Suomen kansalaisuus, muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto, hyvä perehtyneisyys ulosottotoimeen tai muissa tehtävissä saavutettu taito viran menestykselliseen hoitamiseen sekä tehtävään vaadittavat henkilökohtaiset ominaisuudet. Johtavan hallintovoudin ja hallintovoudin virkojen kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto sekä hyvä perehtyneisyys ulosottotoimeen ja hallintotehtäviin. Johtavalla kihlakunnanvoudilla ja johtavalla hallintovoudilla on lisäksi oltava tehtävän hoitamisessa tarvittava johtamistaito.

Ulosottoylitarkastajan ja ulosottotarkastajan nimittämisestä ja virkojen kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ulosottolaitoksessa voi olla myös muuta virkasuhteista henkilöstöä.

24 §

Ulosoton tietojärjestelmä ja ulosottorekisteri

Ulosoton tietojärjestelmä on ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien hoitamista varten perustettu ja ulosottoviranomaisten valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä. Ulosottolaitos huolehtii tietojärjestelmän ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Ulosoton tietojärjestelmään kuuluu ulosottorekisteri, jota pidetään ja käytetään ulosottoviranomaisille kuuluvien tehtävien suorittamista varten.

25 §

Rekisterinpitäjät

Ulosottorekisteriä pitävät ulosottoviranomaiset yhdessä. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa tallettamiensa tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa. Ulosottolaitos huolehtii rekisterin yleisestä ylläpidosta sekä antaa määräyksiä tietojen teknisestä tallettamis- ja käsittelytavasta.

26 §

Rekisterin tietosisältö

Ulosottorekisteriin saadaan kerätä ja tallettaa:

27 §
Oikeus käsitellä tietoja

Ulosottolaitoksen ja oikeusministeriön asianomaiset virkamiehet saavat ulosottoasiassa tai ulosoton hallintoasiassa käsitellä salassapitosäännösten estämättä 26 §:ssä mainittuja tietoja, erityistietoja kuitenkin vain asiassa välttämättömin osin.

31 §
Todistus ulosottorekisteristä

Jokaisella on oikeus saada ulosottoviranomaiselta nimeämäänsä henkilöä ulosottoasian vastaajana koskeva todistus ulosottorekisteristä. Todistukseen merkitään pyynnön esittämispäivää edeltäneiden kahden vuoden aikana talletetut seuraavat tiedot:

35 §
Tietojen luovuttaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Ulosottolaitos voi päättää teknisen käyttöyhteyden perustamisesta ja tietojen luovuttamisesta sen avulla ulosottorekisteristä, jos tietojen vastaanottajalla on lain mukaan oikeus saada tietoja

2 luku

Ulosottoperusteet

28 §
Tuomioistuimen ilmoitus ja ulosottomiehen todistus

Tuomioistuimen, jossa on nostettu 26 §:ssä tarkoitettu kanne, tulee välittömästi ilmoittaa siitä ulosottomiehelle ulosoton tietojärjestelmään merkitsemistä varten.

3 luku

Yleiset menettelysäännökset

1 §
Ulosoton hakeminen

Ulosottoa haetaan:

- 1) kirjallisella hakemuksella tai sähköisellä viestillä, joka toimitetaan ulosottoviranomaiselle;
- 2) ulosoton sähköisessä asiointipalvelussa laaditulla hakemuksella;
- 3) sähköisellä viestillä, joka toimitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla ulosoton valtakunnalliseen tietojärjestelmään, jos Ulosottolaitos on myöntänyt hakijalle siihen luvan (tietojärjestelmähakija).

Kirjallinen hakemus on hakijan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava.

Ammattimaista perintätoimintaa harjoittavan henkilön ja julkisyhteisön on toimitettava ulosottohakemus ulosottoviranomaiselle 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Muulla tavalla toimitettua ulosottohakemusta ei oteta käsiteltäväksi. Ulosottohakemus otetaan kuitenkin käsiteltäväksi myös muulla tavoin toimitettuna, jos ulosottohakemus ei ole laadittavissa edellä mainitulla tavalla.

2 §

Ulosottohakemuksen sisältö

Jos usea velallinen vastaa hakijan saatavasta tai sen osasta ja saatavaa koskeva toinen ulosottoasia on jo vireillä tai pannaan samalla kertaa vireille, hakemuksessa on ilmoitettava, kuka on toisessa asiassa velallisena.

7 §

Ulosottoperusteen ja saamistodisteen toimittaminen jälkikäteen

Jos hakemus on tehty sähköisessä muodossa, mutta siihen tulee liittää kirjallinen ulosottoperuste tai saamistodiste, puuttuva asiakirja voidaan toimittaa jälkikäteen. Asiakirja tulee toimittaa ulosottoviranomaiselle kolmen viikon kuluessa asian vireilletulosta. Samalla on ilmoitettava, mihin hakemukseen asiakirja liittyy.

8 §

Vireilletulon ajankohta

Ulosottoasia tulee vireille, kun ulosottohakemus saapuu ulosottoviranomaiselle tai ulosoton tietojärjestelmään, jollei myöhemmin käy ilmi, ettei vireilletulon edellytyksiä ollut.

11 §

Asiamiehen valtakirja

Ulosottolaitos voi velkojan pyynnöstä päättää, että valtakirja talletetaan ulosoton tietojärjestelmään asiamiehen edustusvallan osoittamiseksi, jos on ilmeistä, ettei täytäntöönpanon luotettavuus siitä kärsi. Asiamiehen ei tällöin tarvitse esittää muuta valtakirjaa, ellei ulosottomies toisin määrää. Tietojärjestelmään talletettu valtakirja on välittömästi peruutettava, jos valtakirjan antaja sitä pyytää.

13 §

Vastaava ulosottomies

Samaa vastaajaa koskevat kaikki ulosottoasiat käsittelee:

- 1) sama kihlakunnanvouti ja ulosottoylitarkastaja tai ulosottotarkastaja (*vastaava ulosottomies*), tai
- 2) sama kihlakunnanvouti ja ulosottoasioita yhteistyössä käsittelevä useamman ulosottoylitarkastajan tai ulosottotarkastajan ryhmä (*perintäryhmä*).

Vastaavina ulosottomiehinä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ovat kihlakunnanvouti ja se perintäryhmään kuuluva ulosottoylitarkastaja tai ulosottotarkastaja, jonka kihlakunnanvouti on määrännyt vastaavaksi ulosottomieheksi kyseisen vastaajan ulosottoasioissa.

Vastaavalla ulosottomiehellä on toimivalta koko maassa. Sama toimivalta on perintäryhmään kuuluvalla muulla ulosottomiehellä hänen suorittaessaan täytäntöönpanotoimia perintäryhmälle kuuluvassa ulosottoasiassa.

14 §

Vastaavan ulosottomiehen määräytyminen laajassa täytäntöönpanossa

Vastaajana olevan luonnollisen henkilön vastaava ulosottomies on hänen asuin- tai kotipaikkansa ulosottomies.

Vastaajana olevan elinkeinonharjoittajan taikka yhtiön, yhtymän tai muun yhteisön vastaava ulosottomies on vastaajan tosiasiallisen toimipaikan ulosottomies. Jos vastaajalla ei ole tosiasiallista toimipaikkaa Suomessa, vastaava ulosottomies on kotipaikan ulosottomies.

Jos toimitukset pitää kokonaisuudessaan tai pääosin muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu ulosottomies ja samaa vastaajaa koskevia muita ulosottoasioita ei ole vireillä, vastaava ulosottomies on toimituspaikan ulosottomies.

Jos vastaajalla ei ole asuin- tai kotipaikkaa eikä toimipaikkaa Suomessa tai se ei ole tiedossa, taikka jos on useita tässä pykälässä mainitut edellytykset täyttäviä vaihtoehtoja vastaavan ulosottomiehen määräytymiselle, vastaava ulosottomies on sen toimipaikan ulosottomies, jossa täytäntöönpano voidaan tarkoituksenmukaisimmin toimittaa.

Vastaavan ulosottomiehen määräytymisestä perustäytäntöönpanossa ja erityistäytäntöönpanossa sekä silloin, kun valtioneuvoston asetuksella säädettyjä täytäntöönpanotoimia keskitetään tietyille ulosottomiehille, säädetään 14 a §:ssä (*muu täytäntöönpano*).

14 a §

Vastaavan ulosottomiehen määräytyminen muussa täytäntöönpanossa

Jos vastaajan ulosottoasiat käsitellään 1 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua perustäytäntöönpanon tai erityistäytäntöönpanon toimintayksikössä taikka mainitun lainkohdan nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettyssä muussa toimintayksikössä, vastaavana ulosottomiehenä on asianomaisen toimintayksikön ulosottomies.

Täytäntöönpanotoimet, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella (*erityistoimi*), voidaan keskittää tietyille ulosottomiehille, jotka ovat silloin siltä osin vastaavina ulosottomiehinä.

Täytäntöönpanoa keskitettäessä tulee huolehtia siitä, että vastaajan tosiasiallinen mahdollisuus valvoa etuaan tulee asianmukaisesti turvatuksi.

15 §

Vastaavan ulosottomiehen vaihtuminen

Vastaavan ulosottomiehen on siirrettävä asia uudelle ulosottomiehelle, jos 14 tai 14 a §:ssä tarkoitettu olosuhde, jonka perusteella vastaava ulosottomies määräytyy, muuttuu. Keskenäinen toimitus tai muutoin pian päättyvä täytäntöönpano voidaan kuitenkin saattaa virka-apuna loppuun, jollei sitä ole tarkoituksenmukaisempaa siirtää uudelle vastaavalle ulosottomiehelle.

15 a §

Muutoksenhakukielto vastaavan ulosottomiehen määräytymiseen

Vastaavan ulosottomiehen määräytymiseen ei saa hakea muutosta.

19 §

Väli aikaistoimen suorittaminen

Väli aikaistoimen saa suorittaa muukin kuin vastaava ulosottomies. Ulosottoylitarkastaja saa suorittaa väli aikaistoimen kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvassa asiassa ja ulosotto- tarkastaja ulosottoylitarkastajan toimivaltaan kuuluvassa asiassa.

33 §

Vireilletuloilmoitus

Kun hakemus on saapunut vastaavalle ulosottomiehelle, vastaajalle on viipymättä annettava vireilletuloilmoitus. Ilmoitusta ei tarvitse antaa, jos vastaajan olinpaikkaa ei ole saatu selville tai on aihetta olettaa, että ilmoitus tuntuvasti vaikeuttaa täytäntöönpanoa. Ilmoitukseen merkitään:

2) vastaava ulosottoylitarkastaja tai ulosottotarkastaja ja tarvittavat yhteystiedot;

Tietojärjestelmähakijalle annetaan vireilletuloilmoitus tai muu vastaava ilmoitus asianomaisen luvan mukaisesti.

40 §

Todisteellinen tiedoksianto

Jollei tiedoksianto onnistu myöskään 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, jäljennös tiedoksi annettavasta asiakirjasta lähetetään vastaanottajan osoitteeseen, jos sellainen tunnetaan. Muuhun tiedok-

siantoon ei tarvitse ryhtyä. Asiakirjat säilytetään tämän jälkeen kyseisessä Ulosottolaitoksen toimipaikassa vastaanottajan saatavilla.

64 §

Yleinen säännös

Ulosottolaitoksella on oikeus saada keskitetysti jäljempänä säädettyjä tietoja salassapitosäännösten estämättä ja maksutta, jos tietojen hankkiminen on täytäntöönpanoa varten tarkoituksenmukaista.

69 §

Yleinen säännös

Ulosottoviranomaisen asiakirjan julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Sen lisäksi, mitä mainitussa tai muussa laissa säädetään ulosottoviranomaisen oikeudesta tai velvollisuudesta luovuttaa tietoja, ulosottoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tietoja niin kuin 70–73 §:ssä säädetään. Tietoja voidaan luovuttaa myös toiselle ulosottoviranomaiselle ulosottoasian hoitamista varten sekä oikeusministeriölle ja Ulosottolaitoksen keskushallinnolle hallintotehtävien hoitamista varten. Ulosottorekisteriin talletettujen tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta säädetään tämän lain 1 luvussa.

108 §

Virka-apu muulta viranomaiselta

Ulosottoylitarkastaja saa pyytää virka-apua poliisilta ja muulta viranomaiselta, jos asia on kiireellinen.

4 luku

Ulosmittaus

83 §

Maksun ajankohta

Käteismaksu katsotaan suoritetuksi, kun se on maksettu ulosottoviranomaiselle.

10 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita, täytäntöönpanon keskeyttäminen ja hallintokantelu

27 §

Hallintokantelun tekeminen ja ratkaiseminen

Ulosottoviranomaisen lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä voi tehdä hallintokantelun Ulosottolaitokselle.

Hallintokantelun ratkaisee Valtakunnanvoudi tai hänen määräämänsä johtava hallintovoudi. Valtakunnanvoudin tai apulaisvaltakunnanvoudin toimista tehdyn hallintokantelun ratkaisee oikeusministeriö.

11 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

2 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Perustäytäntöönpanossa ja 3 luvun 14 a §:n 2 momentissa tarkoitettussa erityistoimen täytäntöönpanossa tehtyyn täytäntöönpanotoimeen tai ulosottomiehen päätökseen haetaan muutosta ulosottoasian vastaajan asuin-, koti- tai toimipaikan käräjäoikeudelta. Jos ulosottoasian vastaajalla ei ole asuin-, koti- tai toimipaikkaa Suomessa, muutosta haetaan siltä käräjäoikeudelta, jonka tuomiopiirissä täytäntöönpanotoimi on suoritettu.

3 §

Valituksen tekeminen ja peruuttaminen

Valituskirjelmä on toimitettava Ulosottolaitokselle viimeistään 5 ja 6 §:ssä tarkoitetun määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä saadaan toimittaa kirjallisesti tai sähköisenä viestinä. Jos valitus myöhästyy, valitusoikeus menetetään.

4 §

Valituksen vireilletulo

Valitus tulee vireille toimivaltaisessa käräjäoikeudessa, kun valituskirjelmä on saapunut Ulosottolaitokselle. Valitusasiakirjat ja jäljennökset asiassa kertyneistä ulosottoasiakirjoista on heti toimitettava käräjäoikeuteen. Samalla ulosottomiehen on annettava käräjäoikeudelle selvitys siitä, onko valituskirjelmä saapunut määräajassa.

Jos valituskirjelmä on määräajassa toimitettu toimivaltaiseen käräjäoikeuteen, valituksen katsotaan tulleen oikein vireille. Valituskirjelmä tai sen jäljennös on heti toimitettava päätöksen tai toimen tehneelle ulosottomiehelle.

10 §

Kihlakunnanvoudin lausunto

Jos valituskirjelmässä pyydetään täytäntöönpanon keskeyttämistä, asianomaisen kihlakunnanvoudin tulee viipymättä toimittaa keskeytystä koskeva lausuntonsa käräjäoikeuteen. Muulta osin kihlakunnanvoudin tulee toimittaa lausuntonsa valituksesta kahden viikon kuluessa valituskirjelmän saapumisesta. Käräjäoikeus voi perustellusta syystä pidentää määräaika.

11 §

Lausunnon sisältö

Kihlakunnanvoudin on annettava lausunnossaan selvitys täytäntöönpanotoimista sekä perusteltu kannanotto valituskirjelmässä esitetyistä vaatimuksista ja seikoista, joihin vaatimus perustuu. Lisäksi lausunnossa tulee ilmoittaa ulosottoasian asianosaiset, täytäntöönpanon senhetkinen vaihe sekä mahdollinen täytäntöönpanon keskeytys ja se, milloin keskeytys päättyy. Lausuntoon tulee liittää soveltuvalta tavalla asianomaisten tiedoksianto-osoitteet ja muut yhteystiedot.

18 §

Osoitus kantelun tekemiseen

Jos valituskirjelmässä on ilmoitus siitä, että ulosottomies on tehnyt virheellisen virkatoimen tai laininlyönyt toimen suorittamisen, eikä ilmoitusta voida tutkia muutoksenhakemuksena, käräjäoikeuden tulee jättää valitus siltä osin tutkimatta ja osoittaa asianomainen kantelemaan Ulosottolaitoksen keskushallinnolle.

20 §

Oikeudenkäyntikulut

Jos sivullisen valitus hyväksytään, valtio voidaan sivullisen vaatimuksesta määrätä osittain tai kokonaan korvaamaan tämän kohtuulliset oikeudenkäyntikulut, jos kulujen jäämistä sivullisen vahingoksi voidaan olosuhteet huomioon ottaen pitää kohtuuttomana. Valtio voidaan määrätä korvaamaan myös ulosoton asianosaisen oikeudenkäyntikulut, jos asiassa on sattunut selvä virhe, joka olisi tullut korjata itseoikaisuna. Ennen kulujen määräämistä valtion korvattaviksi Ulosottolaitoksen keskushallintoa on kuultava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tällä lailla kumotaan laki Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta (619/2012) ja laki Valtakunnanvoudinvirastosta (519/2009).

Ulosottolaitoksen tehtäviin liittyvät sopimukset ja muut sitoumukset samoin kuin muiden vastuiden ja oikeuksien hoito siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Valtakunnanvoudinvirastolta ja ulosottovirastoilta Ulosottolaitokselle siten kuin niistä erikseen määrätään tai sovitaan.

2.

Laki haastemieslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan haastemieslain (505/1986) 1 §:n 2 momentti,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 § ja 6 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin ne ovat 1 §:n 1 momentti, 2 § ja 6 §:n 1 momentti laissa 690/2016, seuraavasti:

1 §
Haastemiehet

Haastemiehiä ovat virkansa puolesta haastemiehen esimiehet, haastemiehet ja ulosottoylitarkastajat.

2 §
Haastemiehen toimialue

Tuomioistuimen palveluksessa olevan haastemiehen toimialue on tuomiopiiri. Ulosottoylitarkastajan ja 6 §:n mukaisesti haastamisen ja tiedoksiannon suorittamiseen oikeutetun muun ulosottomiehen toimialue on koko maa. Muun henkilön, joka 6 §:n mukaisesti on oikeutettu suorittamaan haastamisen ja tiedoksiannon, toimialueena on se virka-alue, jossa hän on päätehtävässään toimivaltainen.

6 §
Muut tiedoksiantoon oikeutetut

Haastamisen ja tiedoksiannon on oikeutettu suorittamaan niin kuin haastemies:

2) tuomioistuimen tai poliisilaitoksen päällikön määräämä asianomaisen viranomaisen palveluksessa oleva virkamies;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.**Laki valtion virkamieslain 9 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 9 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 283/2015, seuraavasti:

3 luku

Viran ja määräaikaisen virkasuhteen hakumenettely, nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

9 a §

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske ulkoasiainhallinnon, rajavartiolaitoksen, poliisihallinnon, valtiosihteerin, valtakunnansyyttäjän, valtakunnanvoudin, Energiaviraston ylijohtajan ja valtakunnansovittelijan virkoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.**Laki saamen kielilain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saamen kielilain (1086/2003) 1 luvun 2 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Lain soveltamisala

Viranomaisia, joihin tätä lakia sovelletaan, ovat:

7) Ulosottolaitos, Verohallinto, Kansaneläkelaitos ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki eurooppalaisesta tilivarojen turvaamismääräysmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eurooppalaisesta tilivarojen turvaamismääräysmenettelystä annetun lain (17/2017) 4 §:n 2 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §, 10 §:n 2 momentti, 13 §:n 4 momentti ja 18 §, seuraavasti:

4 §

Tilitietojen hankkiminen

Pyyntö tilitietojen hankkimisesta toimitetaan Suomessa ulosottomiehelle tai Ulosottolaitoksen keskushallinnolle, jonka on toimitettava pyyntö edelleen ulosottomiehelle. Ulosottomiehellä on pyynnön perusteella oikeus saada tilitiedot siten kuin ulosottoaaren 3 luvun 64–68 §:ssä säädetään.

7 §

Turvaamismääräyksen täytäntöönpanoa koskeva menettely

Kun pankkitili sijaitsee Suomessa, asetuksen 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat toimitetaan ulosottomiehelle tai Ulosottolaitoksen keskushallinnolle, jonka on toimitettava asiakirjat edelleen ulosottomiehelle. Ulosottomiehen on asiakirjat vastaanotettuaan annettava asetuksen 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määräys turvaamismääräyksen toteuttamisesta ja toimitettava se pankille.

8 §

Liiallisesti turvatun määrän vapauttamista koskeva menettely

Velkojan on toimitettava asetuksen 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu pyyntö liiallisesti turvatun määrän vapauttamisesta Suomessa 25 artiklassa tarkoitetun varojen turvaamista koskevan ilmoituksen antaneelle ulosottomiehelle tai Ulosottolaitoksen keskushallinnolle, jonka on toimitettava pyyntö edelleen ulosottomiehelle.

10 §

Toisessa jäsenvaltiossa annetun turvaamismääräyksen tiedoksi ilmoitus Suomessa

Jos jokin turvaamisen kohteena olevista pankkitileistä sijaitsee Suomessa, tiedoksi annettavat asiakirjat toimitetaan ulosottomiehelle tai Ulosottolaitoksen keskushallinnolle, jonka on toimitettava asiakirjat edelleen ulosottomiehelle. Ulosottomiehen on annettava asiakirjat tiedoksi velalliselle asetuksen 28 artiklan 3 kohdan sekä 11 §:n 2 momentin mukaisesti.

13 §

Oikeussuojakeinot turvaamismääräyksen täytäntöönpanoa vastaan

Edellä 1 ja 3 momentissa tarkoitettua oikeussuojakeinoja koskeva hakemus voidaan toimittaa myös Ulosottolaitoksen keskushallinnolle, jonka on toimitettava hakemus edelleen ulosottomiehelle.

18 §

Käännökset

Tuomioistuimelle, Ulosottolaitoksen keskushallinnolle tai ulosottomiehelle asetuksen 49 artiklan 2 kohdan mukaisesti osoitettaviin asiakirjoihin on liitettävä käännös suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

AVVIKANDE MENING

Avvikande mening av häradsfogden Janne Nyman

Avvikande mening till lagstiftningsarbetsgruppens betänkande i fråga om följande bestämmelser som föreslås bli ändrade.

1 kap. 2 a § i utsökningsbalken

I betänkandet föreslås det att indrivningen ska indelas i omfattande verkställighet, basverkställighet och specialverkställighet.

Enligt justitieministeriets riktlinjer ska indelningen av indrivningen prövas i pilotförsök där det utreds vilka konsekvenser indelningen har på resultatet och personalens ställning.

En modell med indelning i basverkställighet och omfattande verkställighet har prövats i pilotförsök vid tre utsökningsverk. I de pilotprojekt som gällt indelningen har personalen inom omfattande verkställighet och personalen inom basverkställighet suttit nära varandra fysiskt sett och den personal som deltagit i pilotförsöken har från tidigare haft erfarenhet av arbetet som häradsutmättningsman.

Enligt förslaget ska personalen inom basverkställighet och personalen inom omfattande verkställighet finnas långt från varandra fysiskt sett, rentav på olika håll i Finland. En rätt stor del av personalen inom basverkställighet har inte heller erfarenhet av utsökningsarbete.

Fördelarna och nackdelarna med att indrivningen delas upp har inte utretts tillräckligt i betänkandet.

De utredningar som justitieministeriet förutsatt när det gäller indelningens konsekvenser för personalens ställning är inte särskilt omfattande i betänkandet.

Hur indelningen av indrivningen inverkar på gäldenärens och borgenärens ställning och rättssäkerhet har i betänkandet beskrivits på en mycket allmän nivå.

En analys av riskerna i samband med en indelning av indrivningen samt en riskbedömning saknas. En indelning av indrivningen i basverkställighet och omfattande verkställighet kan, om den genomförs på förslaget sätt, leda till försvagat indrivningsresultat, och de inbesparingar som eftersträvs med reformen förvandlas då till följd av sämre indrivningsresultat till kostnader. Exempelvis en försämring av indrivningsresultatet med 10 procent skulle minska det belopp som redovisas till borgenärerna med ca 100 miljoner euro, av vilket det belopp som staten därmed inte får tillgång till skulle uppgå till ca 45 miljoner euro.

1 kap. 11 § 2 mom. och 3 kap. 14 a § 2 mom. i utsökningsbalken

Enligt 3 kap. 13 § 1 mom. i utsökningsbalken behandlar en och samma häradsfogde och häradsutmättningsman (eller enligt förslaget en indrivningsgrupp) alla utsökningsärenden som gäller en och samma svarande (ansvarig utmättningsman).

I betänkandet föreslås det att statsrådet i enlighet med 1 kap. 11 § 2 mom. i utsökningsbalken genom förordning kan inrätta verksamhetsenheter vid Utsökningsmyndigheten för att utföra vissa uppgifter eller i enlighet med 3 kap. 14 a § 2 mom. i utsökningsbalken genom förordning föreskriva att vissa verkställighetsåtgärder (specialåtgärd) koncentreras till vissa utmätningmän.

I betänkandet föreslås det inga kriterier eller förutsättningar för utfärdande av förordning.

Genom det föreslagna förfarandet bemyndigar lagstiftaren statsrådet att genom förordning de facto upphäva huvudregeln i lagstiftningen om att behandlingen av gäldenärens ärenden bygger på systemet med ansvarig utmätningssman.

Förslaget om att inrätta verksamhetsenheter eller koncentrera verkställighetsåtgärderna kan leda till att ansvaret för behandlingen av gäldenärens ärenden splittras. Då kan t.ex. frågor i samband med anhängiggörande, utmätning av lön, realisering av bostad etc. när det gäller en och samma gäldenär eventuellt ges till olika tjänstemän för avgörande. Helhetsansvaret för behandlingen av gäldenärens ärenden försvinner, och i och med det växer risken för att gäldenärens rättssäkerhet äventyras.

Under beredningen av propositionen har det lagts fram få konkreta exempel på vilka slag av behov det finns att inrätta verksamhetsenheter eller koncentrera verkställighetsåtgärder. Behovet av de föreslagna bestämmelserna i föreslagen form bör ytterligare omprövas.

Det är också ifrågasatt om statsrådet, utan att kriterier eller förutsättningar anges i lagstiftningen, kan ges obegränsad behörighet att genom förordning inrätta verksamhetsenheter eller bestämma att verkställighetsåtgärder ska koncentreras till vissa utmätningmän.

Janne Nyman
Häradsfogde
Utsökningsverket i Egentliga Finland

RIKSFOGDEÄMBETET
Köpmansgatan 1, PB 330
20101 ÅBO
tfn 029 56 65150
www.valtakunnanvoudinvirasto.fi